

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

“Se tuntuu vieraalta ja eksoottiselta, että maailma vihdoinkin kuulisi mitä minulla on sanottavana.”

Mediaryhmä Helsingin Tyttöjen Talolla

Mildebrath, Marleena
Nässi, Tiia

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

“Se tuntuu vieraalta ja eksoottiselta, että maailma vihdoin kuulisi mitä minulla on sanottavana.”

Mediaryhmä Helsingin Tyttöjen Talolla

Marleena Mildebrath
Tiia Nässi
Sosiaaliala
Opinnäytetyö
Elokuu, 2015

Marleena Mildebrath & Tiia Nässi

“Se tuntuu vieraalta ja eksoottiselta, että maailma vihdoinkin kuulisi mitä minulla on sanottavana.” Mediaryhmä Helsingin Tyttöjen Talolla

Vuosi 2015 Sivumäärä 72

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön aiheena on nuorten osallisuuden vahvistaminen median keinoin. Helsingin Tyttöjen Talolle perustettiin 13-16 -vuotiaille nuorille mediaryhmä keväällä 2015. Opinnäytetyön tavoitteet olivat nuorten osallisuuden vahvistaminen ja heidän näkyväksi tuleminen median keinoin, Tyttöjen Talon arvojen toteutuminen sekä ohjaustaitojen kehittyminen. Nuorten mediaosaamista pyrittiin lisäämään toiminnan, teorian ja keskusteluiden kautta. Toimintakertojen aiheet olivat nuorten ideoimia. Yhdeksään toimintakertaan sisältyi bloggausta, valokuvausta, animaation ja radio-ohjelman tekemistä sekä sosiaaliseen ja uutis-mediaan tutustumista. Toiminnassa hyödynnettiin luovia kuvallisia ja kirjallisia menetelmiä.

Toimintaa arvioitiin osallistujien kirjallisen ja suullisen palautteen, sekä ohjaajien havaintojen, keskusteluiden ja oppimispäiväkirjamerkintöjen pohjalta. Nuoret tuottivat mediaa ja kertoivat oppineensa uutta median eri muodoista ja mediakriittisyydestä. Mediatuotokset julkaistiin nuorten luomassa blogissa, Helsingin Tyttöjen Talon sosiaalisen median sivustoilla sekä nettiradiossa. Nuorten parissa työskentelevillä on mahdollista toteuttaa osallistavia, media-aiheisiin perustuvia ryhmiä ilman suuria taloudellisia resursseja. Mediaosaamista ja osallisuutta vahvistavia ryhmiä on tärkeä toteuttaa nuorten tukemiseksi nopeasti kehittyvässä ja nuorten keskuudessa laajalti käytössä olevassa median maailmassa.

Asiasanat: osallisuus, nuoret, media, sosiaalinen media, mediakasvatus

Marleena Mildebrath & Tiia Nässi

”It feels strange and exotic that the world would finally hear what I have to say” Media Group at the Helsinki Girls’ House.

Year	2015	Pages	72
------	------	-------	----

The purpose of this functional thesis was to organize a media group for 13-16 year olds at the Helsinki Girls’ House. The goals were to increase the participants’ involvement and visibility by utilising different forms of media, to adhere to the Girls’ House’s values and to develop as planners, instructors and evaluators of long-term groups. The participants planned the themes of nine meetings, which involved blogging, photography, stop-motion animation, radio, and social and news media. Creative writing and art methods were utilised in the group.

The group’s process was evaluated utilising feedback from the participants as well as observations and discussions among the instructors. The participants developed their media skills and produced different forms of media, which were published in their blog, on the Girls’ House’s social media websites and broadcast on an internet radio station. It is possible for professionals working with youths to reproduce similar media groups without having to make large investments and it is important to do so, as it is essential to support young people in developing their media skills and participation in the ever-changing world of media.

Keywords: involvement, youth, media, social media, media education

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	8
3	Teoreettinen viitekehys	10
3.1	Nuoruus kehitysvaiheena	10
3.2	Media	11
3.2.1	Sosiaalinen media	12
3.2.2	Mediakasvatus ja -kriittisyys.....	12
3.2.3	Nuoret median maailmassa	14
3.3	Osallisuus ja sen toteutuminen median keinoin	15
3.3.1	Nuorten osallisuuden etiikka	16
3.3.2	Osallisuus nuorisopolitiikassa.....	18
3.4	Luovat menetelmät	19
4	Toimintaympäristön kuvaus: Tyttöjen Talo.....	20
4.1	Tyttöjen Talon toimintamuodot.....	21
4.2	Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen työote	21
5	Toiminnan tausta ja suunnittelu	22
6	Toimintakerrat	24
6.1	Ryhmän aloitus.....	25
6.1.1	Kollaasityöskentely ”Tyttö ja media”	27
6.1.2	Yhteenveto ensimmäisestä toimintakerrasta	28
6.2	Blogin luominen.....	31
6.2.1	Blogin luominen	32
6.2.2	Yhteenveto toisesta toimintakerrasta	33
6.3	Valokuvaus.....	34
6.3.1	Valokuvaaminen	35
6.3.2	Yhteenveto kolmannesta toimintakerrasta.....	36
6.4	Animaatio	37
6.4.1	Animaatio, teemoina ystävyys ja kiusaaminen	38
6.4.2	Yhteenveto neljännessä toimintakerrasta.....	39
6.5	Uutiset ja luova kirjoittaminen.....	40
6.5.1	Luovaa kirjoittamista ja haaveilua	42
6.5.2	Yhteenveto viidennestä toimintakerrasta	44
6.6	Sosiaalinen media	44
6.6.1	Haasteen suunnittelu ja toteutus.....	45
6.6.2	Yhteenveto kuudennesta toimintakerrasta.....	46
6.7	Oma juttu blogiin	47
6.7.1	Blogijulkaisun ideointi ja toteutus.....	47

6.7.2	Yhteenvedo seitsemännestä toimintakerrasta	48
6.8	Radio.....	49
6.8.1	Radio-ohjelman suunnittelu ja toteutus.....	49
6.8.2	Yhteenvedo kahdeksannesta toimintakerrasta.....	51
6.9	Ryhmän lopetuskerta.....	51
7	Tavoitteiden saavuttamisen arviointi.....	53
7.1	Osallisuus	53
7.2	Näkyväksi tuleminen	55
7.3	Tyttöjen Talon arvot.....	55
7.4	Ohjaajuuden kehittyminen.....	57
7.4.1	Suunnittelu	57
7.4.2	Ohjaus.....	58
7.4.3	Ohjaajuuden arviointi.....	59
8	Eettisyys.....	59
8.1	Tutkimuksen eettisyys	60
8.2	Toiminnan eettisyys	61
9	Haasteet.....	61
10	Lopuksi	63
	Lähteet.....	65
	Taulukot	67
	Liitteet	68

1 Johdanto

Medialla on valtava rooli nuorten elämässä ja nuoret käyttävät esimerkiksi verkkomedioita miltei päivittäin, mutta onko heillä mahdollisuus hyödyntää niitä parhaalla mahdollisella tavalla, osallistamisen ja yhteisöllisyyden välineenä? Kuuluuko nuorten oma ääni medioissa? Näitä kysymyksiä pohdimme, kun lähdimme suunnittelemaan toiminnallista opinnäytetyötämme Helsingin Tyttöjen Talolle. Niiden pohjalta määrittelimme myös työmme päätavoitteet, joita ovat nuorten osallisuuden vahvistaminen sekä heidän äänensä esiin tuominen median keinoin.

Teimme opinnäytetyömme Tyttöjen Talolle, koska halusimme syventää osaamistamme nuorten parissa tehdystä ennaltaehkäisevästä sosiaalityöstä sekä kehittyä ohjaajina sukupuolisen-sitiivisessä työympäristössä. Asetimme myös Tyttöjen Talon arvojen toteutumisen sekä ammatillisen kehittymisen opinnäytetyömme tavoitteiksi. Kaikki opinnäytetyön tavoitteet esitellään tämän raportin seuraavassa luvussa.

Järjestimme Helsingin Tyttöjen Talon työntekijän toiveesta osallistavan kurssin, eli mediaryhmän. Mediaryhmän keskeiset teemat olivat mediakriittisyys ja -kasvatus, joita avaamme teoreettisessa viitekehyksessä. Tarkastelemme, miten nuoret käyttävät mediaa ja kuinka media vaikuttaa nuoriin. Perustelemme, miksi nuorten osallistaminen, mediakasvatus ja kriittinen medialukutaito ovat tärkeitä. Teoriaosiossa kuvailemme lisäksi asiakasryhmää eli nuoria sekä käyttämiämme luovia menetelmiä. Opinnäytetyömme päätavoite oli osallisuuden vahvistaminen, joten olemme perehtyneet siihen yleisesti, etiikan ja nuorisopolitiikan näkökulmista sekä pohtineet, miten osallisuutta voi toteuttaa median keinoin. Teoreettisen viitekehityksen jälkeen kuvailemme toimintaympäristöä ja toiminnan suunnitteluvaihetta sekä kaikkia toteutuneita toimintakertoja, minkä jälkeen arvioimme tavoitteiden toteutumisen ja tarkastelemme tutkimuksemme sekä toimintamme eettisyyttä. Lopuksi pohdimme innostamisen ja ryhmään sitouttamisen haasteita. Perustelemme opinnäytetyömme ja mediaryhmän hyötyjä sekä pohdimme kolmannen sektorin mahdollisuuksia vahvistaa nuorten mediaosaamista ja siten heidän yhteiskunnallista osallisuuttaan.

Järjestimme mediaryhmän yhdessä Helsingin Tyttöjen Talon työntekijän, Anna-Sofia Sysserin kanssa. Anna-Sofia on koulutukseltaan teatteri-ilmaisun ohjaaja ja hän on työskennellyt Tyttöjen Talolla vuoden. Kun kirjoitamme ohjaajista me-muodossa, tarkoitamme raportin kirjoittajia, Tiiaa ja Marleena. Mediaryhmän kolmannelta ohjaajasta Anna-Sofia Sysseristä puhuesamme mainitsemme hänet nimellä. Kirjoittaessamme Tyttöjen Talosta tai pelkästä Talosta, tarkoitamme sillä Helsingin Tyttöjen Taloa, ellei toisin mainita.

2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöllämme on neljä tavoitetta (Taulukko 1). Pääasiassa tavoitteemme liittyvät asiakasryhmään eli mediaryhmän nuoriin, ja yksi tavoitteista liittyy omaan ammatilliseen kehitykseen. Tärkein tavoitteistamme oli nuorten osallisuuden vahvistaminen. Toteutimme osallisuuden tavoitetta mediaryhmän toiminnan sekä teemojen, eli mediaosaamisen ja mediakriittisyyden kautta.

Toinen tavoitteistamme oli osallistujien näkyvyyden lisääminen. Näkyväksi tulemisen tavoite liittyi yhtälailla ryhmän sisällä kuin sen ulkopuolella näkyväksi ja kuulluksi tulemiseen. Pyrimme vahvistamaan nuorten tunnetta vaikuttamisesta ja osallistumisesta hankkimalla heidän mediatuotoksilleen näkyvyyttä esimerkiksi julkaisemalla niitä nuorten omassa blogissa sekä Tyttöjen Talon Facebook-sivulla. Ryhmän sisällä pyrimme tasa-arvoisella ohjaamisella ja kohtaamisilla varmistamaan, että jokainen ryhmäläinen tuli kuulluksi ja nähdyksi

Kolmas tavoitteistamme määräytyi toimintaympäristön, Helsingin Tyttöjen Talon, arvojen pohjalta. Talon arvot ja toimintatavat toimivat ohjenuorana toiminnan suunnittelussa, ryhmän ohjauksessa ja toteutuksessa. Huomioimme esimerkiksi sukupuolisensitiivisen työtteen ja pyrimme yhteisöllisyyteen, yksilön kunnioittamiseen ja yksilön voimavaroihin luottamiseen. Jotta Tyttöjen Talon arvot toteutuisivat, pyrimme omaa ja Anna-Sofian osaamista hyödyntäen luomaan luottamuksellisen ryhmäilmapiirin, jossa jokaisella on turvallista olla oma itsensä.

Neljäntenä tavoitteenamme oli kehittyä ammatillisesti pitkäkestoisen, tavoitteellisen ohjaustoiminnan suunnittelijoina, ohjaajina ja arvioijina. Opintojen aikana olemme suunnitelleet ja ohjanneet avoimia ryhmiä, jotka ovat kokoontuneet korkeintaan neljä kertaa, jonka aikana osallistujat ovat vaihtuneet. Pitkäkestoisella ryhmällä tarkoitamme ryhmää, joka kokoontuu säännöllisesti samojen osallistujien kanssa useammin kuin viisi kertaa. Lisäksi pitkäkestoiselle ryhmälle ominaista on erillinen lopetuskerta. Pitkäkestoisen ryhmän toiminnan suunnittelemisen, sen ohjaamisen, aloittaminen ja lopettaminen, sekä osallistujien sitouttaminen ryhmään olivat meille uudenlaisia haasteita ja oppimiskokemuksia.

Tavoite	Toteutus	Arvioinnin mittarit
Vahvistaa nuorten osallisuutta mediaryhmän toiminnan ja teemojen kautta.	Nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toimivat itsenäisesti median tuottajina. Mediaosaamista sekä -kriittisyyttä vahvistetaan teorian, keskusteluiden sekä käytännön toiminnan kautta.	Nuoret arvioivat toiminnan aikana ja lopussa toteutuivatko heidän asettamansa tavoitteet kyselyiden ja keskusteluiden avulla. Havainnoimme osallistumisen määrää ja laatua. Kysely: Mitä uutta opit? Kuinka tärkeänä pidät mediakriittisyyttä? Reflektointi oppimispäiväkirjassa ja ohjaajien välisessä keskustelussa.
Näkyväksi tuleminen niin ryhmän ulkopuolella kuin sisällä.	Jokaisella ryhmäkerralla oma teemansa, jonka pohjalta tavoitteena luoda konkreettista julkaistavaa. Tasa-arvoisella ohjauksella mahdollistetaan ryhmän sisällä näkyväksi tuleminen.	Jokaisen ryhmäkerran päätteeksi näemme, toteutuiko sillä kertaa suunniteltu julkaisu. Kysely: Koitko luoneesi jotain mediaan muiden koettavaksi? Huomioitiinko sinun mielipiteesi ja ideasi?
Talon arvojen toteutuminen. <ul style="list-style-type: none"> • Yksilön arvokas kohtaaminen • Tasa-arvo • Voimavarojen tukeminen ja ihmisten omiin voimavaroihin uskomisen • Toinen toisilta oppiminen • Yhteisöllisyys • Erilaisuuden ja moninaisuuden kunnioittaminen • Sukupuoli- ja kulttuurisen sietiivisyys 	Luomme luottamuksellisen ryhmäilmapiirin, jossa on turvallista olla oma itsensä. Ryhmätyöskentelyn avulla syntyy kohtaamisia, vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.	Havainnoimalla mm. nuorten ryhmään sitoutumista, ryhmässä jakamista ja nuorten keskeistä vuorovaikutusta. Pyydämme palautetta kyselyn muodossa. Reflektointi oppimispäiväkirjassa ja ohjaajien välisessä keskustelussa.
Kehittyä ammatillisesti pitkäkertoisen, tavoitteellisen ohjaustoiminnan suunnittelijoina, ohjaajina ja arvioijina.	Ryhmäkertojen tavoitteellinen suunnittelu, ohjaus ja niiden arviointi.	Keskustelut, oppimispäiväkirja, havainnointi ja palautelomake.

Taulukko 1: Opinnäytetyön tavoitteet, toteutus ja arvioinnin mittarit

3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyömme asiakasryhmänä olivat 13-16 -vuotiaat nuoret, joten tarkkailemme tätä ikävaihetta teoreettisesta näkökulmasta. Mediasta puhumme niin yleisesti kuin myös mediakasvatuksen raameissa. Keskitymme myös siihen, kuinka nuoret käyttävät mediaa ja miten se vaikuttaa heihin. Opinnäytetyömme päätavoite on nuorten osallisuuden vahvistaminen, joten avaamme osallisuuden käsitettä ja kuvailemme, miten osallisuutta vahvistetaan. Lisäksi katsomme tärkeäksi tarkastella osallisuutta myös eettisestä ja poliittisesta näkökulmasta, koska osallisuutta ei esiinny vain yksilö- ja yhteisötasolla, vaan sen vaikutukset ulottuvat kokonaisvaltaisesti yhteiskunnalliselle tasolle. Koska olemme opinnoissamme suuntautuneet luoviin menetelmiin ja käyttäneet niitä opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa, perustellemme niiden käyttöä ja merkityksellisyyttä sosiaalialan työssä.

3.1 Nuoruus kehitysvaiheena

Nuoruus sijoitetaan yleensä ikävuosille 13-21, vaikka tarkkoja rajoja on mahdotonta asettaa. Tässä ikävaiheessa nuori kehittää ja omaksuu aikuisen tunne-elämän, ajattelun ja käyttäytymisen piirteitä. Ikävaiheen alkupuoliskolle sijoittuu murrosikä, jolloin lapsi saavuttaa sukukypsyyden. Ikävaiheeseen liittyy siis paljon fyysisiä muutoksia, mutta yksi nuoruusiän olennaisin kehityspiirre on tunteiden voimistuminen ja ympäristölle herkistyminen. Nuoren fokus siirtyy enemmän itseensä ja hän keskittyy itsensä korostamiseen ja itsenäistymiseen. (Turunen 2005: 113-115.)

Murrosiässä sosiaalisten suhteiden merkitys vahvistuu, ikävaihetta kutsutaankin sosiaalisesti syntymäksi (Turunen 2005: 115). Nuoret pyrkivät määrittelemään identiteettinsä ja itsenäisyytensä ottamalla vaikutteita kodin ja perhe-elämän ulkopuolelta, esimerkiksi populaarikulttuurista ja ystäviltä. Ikävaiheessa nuoret kamppailevat lapsuuden ja aikuisuuden, riippuvuuden ja itsenäisyyden välimaastossa. Nuoruusiän vaikeudet kehkeytyvät usein tästä ristiriidasta: nuoret taistelevat itsenäisyytensä puolesta, hyväksymättä itsenäisyyden mukana tuomaa vastuuta. Kuilu vanhempien ja nuorten välillä kasvaa, kun nuoret yhtälailla kaipaavat vanhempiensa tukea ja hylkäävät sen. (Boyd 2014: 17.)

Varhaiset sosiaaliset ystävyysuhteet tarjoavat nuorille tukea, neuvoa, viihdettä ja tärkeän mahdollisuuden kasvattaa ja kehittää sosiaalisia ja tunne-elämän taitoja perhe-elämän ulkopuolella. Nuoret hakeutuvat usein ystäviensä pariin, oli se sitten kasvatusten kokoontumalla julkisilla paikoilla tai virtuaalisesti sosiaalisen median välityksellä. (Boyd 2014: 17.) Nuoruusiän loppupuolella liittyminen muihin nuoriin on suunnitelmallisempaa (Turunen 2005: 116).

Jokaiseen ikävaiheeseen liittyy kehityspsykologian mukaan kehitystehtäviä, eli haasteita, joita yksilö kohtaa eri elämänvaiheissa. Nuoruusiän kehitystehtävät ovat kypsemmän suhteen saavuttaminen molempiin sukupuoliin, oman sukupuoliroolin löytäminen, oman ulkonäön hyväksyminen, itsenäisyyden saavuttaminen tunne-elämässä suhteessa omiin vanhempiin ja muihin läheisiin aikuisiin, valmistuminen perheen perustamiseen, vastuun ottaminen taloudellisista seikoista, oman maailmankatsomuksen, moraalien ja arvomaailman kehittäminen ja pyrkimys sosiaalisesti vastuulliseen käyttäytymiseen. (Dunderfelt 2011: 85.) Nuoren herkkyyden ympäristölle lisääntyy muun muassa häpeän tunteen heräämisestä. Nuori herkistyy myös häneen niin aikuisten maailmasta kuin vertaisryhmistä kohdistuville vaatimuksille. Nuorella on vahva tarve tulla hyväksytyksi, ja tämä tarve yhdessä häpeän välttelyn kanssa osittain selittää nuorten uhkarohkeat tempaukset. (Turunen 2005: 116-117.)

3.2 Media

Opinnäytetyössämme käsittelemme mediaa ja sen eri muotoja. Medialla tarkoitamme eri viestimiä ja viestin välittäjiä, printtimedioita kuten sanomalehtiä ja aikakauslehtiä, uutisia, televisiota, radiota ja internetiä. Mediaryhmässämme käsittelemme verkkomediasta lähinnä sosiaalista mediaa sekä verkkojulkaisuja. Perehdymme toiminnan kautta median käyttöön myös taidemuotona, käyttäen esimerkiksi valokuvausta ja animaatiota. Mediaryhmämme keskeisimmät teemat ovat mediakasvatus ja sen puitteissa mediakriittisyys.

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi median, koska nykykulttuurimme alkaa vähitellen olla läpeensä medioitunutta. Median ja sen ulkopuolisen todellisuuden välisten rajojen hahmottaminen käy yhä vaikeammaksi, lähes mahdottomaksi: media on läsnä miltei kaikessa, eikä enää osata tarkoin määritellä, mikä on mediaa ja mikä ei. Tämä on vaikeaa etenkin nettisukupolvelle, eli nuorille, jotka ovat syntyneet maailmaan, jossa media - etenkin internetin luoma digitaalinen media - on arkipäiväistynyt. (Merilampi 2014: 23.)

Muihin mediamuotoihin verrattuna verkkomediassa on piirteitä, jotka tuovat niin mahdollisuuksia kuin haasteitakin. Verkkomediaan liittyy neljä erityispiirrettä, jotka erottavat sen perinteisistä mediamuodoista. Verkkomedian sisältö on pysyvämpää: kun julkaisee sisältöä, sitä on miltei mahdotonta kokonaan poistaa. Laajemman potentiaalisen yleisön saavuttaminen verkossa on huomattavasti helpompaa. Myös verkkosisällön jakaminen ja levittäminen on nopeampaa ja yksinkertaisempaa. Verrattuna perinteisiin mediamuotoihin verkkomediassa sisällön etsintä ja löytäminen on tehty helpoksi. (Boyd 2014: 11.) Tämä tuo uudenlaisia haasteita tulevaisuudessa niille nuorille ja aikuisille, jotka ovat tuottaneet sisältöä nettiin lapsuudesta saakka, koska nuorena tuotettu sisältö ei välttämättä miellytä enää aikuisiällä. Tämä lisää mediakasvatuksen tarvetta.

3.2.1 Sosiaalinen media

Sanalla sosiaalinen tarkoitetaan yleensä ihmisten välistä kanssakäymistä ja sanalla media informaatiota tai kanavaa, jossa informaatiota jaetaan tai välitetään. Suurin ero sosiaalisen ja perinteisen median välillä on siinä, että sosiaalisen median käyttäjät eivät toimi ainoastaan vastaanottajina, vaan voivat myös itse luoda ja jakaa sisältöjä sekä kommentoida muiden julkaisuja. Toiminnassa syntyy sosiaalisuutta, verkostoitumista sekä yhteisöllisyyttä. (Hintikka 2008.)

Sosiaalisen median tunnuspiirteitä ovat sen helppokäyttöisyys, maksuttomuus ja mahdollisuus yhteiseen tuottamiseen. Sosiaalisen median välineitä on laajalti, esimerkiksi kollektiiviset julkaisualustat, kuvien ja audiovisuaalisen aineiston välittämiseen tarkoitettut alustat (YouTube, Instagram) sekä ryhmätyökalut ja ryhmätoimistosovellukset. Facebook on yksilöä ja yhteisöä korostava alusta, joka perustuu verkostoitumiseen ja yhteisöllisyyteen. (Hintikka 2008.) Merilampi (2014: 82) määrittelee sosiaalisen median verkkoviestintäympäristöksi, missä julkinen ja yksityinen sekoittuvat. Sosiaalisessa mediassa yksilöt ja ryhmät rakentavat yhteisiä merkityksiä ja kokemuksia, jakavat sanallisia ja kuvallisia viestejä sekä pyrkivät mahdollisesti vaikuttamaan yhteisöönsä tai yhteiskuntaan julkisen alustan välityksellä. Sosiaalisessa mediassa tapahtuu yksityistä ja julkista keskustelua, se on jonkinlainen virtuaaliluonto, johon jokaisella käyttäjällä on jokamiehen oikeudet.

3.2.2 Mediakasvatus ja -kriittisyys

Tavoitteelliset lähtökohtamme mediaryhmässä eivät ole pedagogisia vaan lähestymme toimintaa osallisuuden vahvistamisen kautta. Kuitenkin nuorten kanssa toimiessa, käyttäen mediaa työvälineenä, ei voi vastuullisina sosiaalialan ammattilaisina olla huomioimatta mediakasvatuksellisia piirteitä. Haluamme rohkaista nuoria toimimaan aktiivisina median tuottajina omassa yhteisössään ja yhteiskunnassa. Tämä edellyttää, että he ovat tietoisia siitä, mitä mediassa kannattaa jakaa ja mitä jakamisen seuraukset voivat olla. Nuoret tuottavat ja jaksavat sisältöä verkossa, mutta eivät välttämättä osaa tarkastella tätä sisältöä kriittisesti (Boyd 2014: 177). Myös median kriittinen lukutaito on tarpeen, kun nuori peilaa itseään median sisältöön.

Mediakasvatus on aina tavoitteellista toimintaa, joka pyrkii mediataitojen lisäämiseen. Mediataidot ovat osa nykyajan yleissivistystä. Mediakasvatuksessa pyritään lukemaan rivien välistä ja selvittämään, mitä kuvien ja tekstien taustalla on. (Merilampi 2014: 11.) Mediakasvatuksella pyritään kasvattamaan yksilöstä kansalainen, jolla on kyky ymmärtää mediaympäristöään ja joka pystyy tarkastelemaan sen erilaisia ilmiöitä kriittisesti (Merilampi 2014: 131). Mediakasvatuksessa ei ole tarkoitus pelotella ketään olemaan käyttämättä mediaa. Tarkoitus on pyrkiä

ymmärtämään median sisältöä ja taustaa ja tätä kautta päästä pintaa syvemmälle. Median ja kasvatuksen etiikka ovat lähtökohdiltaan samat: molempien tavoitteena on tiedon lisääminen ja elämysten tarjonta. (Merilampi 2014: 160.)

Mediakasvatusta voidaan toteuttaa nuorten kanssa hyvin monimuotoisesti, esimerkiksi erilaisissa pajoissa ja ryhmissä: voidaan katsoa yhdessä elokuvia ja keskustella niistä, luoda itse mediaa sekä pohtia yhdessä nuorten omia ja muiden median käyttötapoja ja -tottumuksia. Vaikka nuoret olisivat teknisesti taitavia median käyttäjiä, he tarvitsevat aikuisia tueksi avaamaan arvokysymyksiä, pohtimaan yksityisyyden ja julkisuuden rajoja, miettimään yhdessä mediatuottajien valintoja sekä rohkaisemaan itseilmaisuun omissa ja ryhmän yhteisissä asioissa. (Salokoski & Mustonen 2007: 111.)

Nuoria, jotka ovat syntyneet ja varttuneet digitaalisella aikakaudella, kutsutaan nettisukupolveksi (Tapscott 2010: 14) tai diginatiiveiksi (Boyd 2014: 178). Nimityksillä kuvaillaan sukupolvea, jolle internetin käyttö on aina ollut arkipäiväistä. Tälle sukupolvelle on asetettu kovia odotuksia digiosaamisen suhteen. Heiltä odotetaan synnynnäistä digiosaamista ja sen mukanaan tuomaa älykkyyttä, innovatiivisuutta, aktiivisuutta ja sopeutumisen taitoa. (Tapscott 2010: 18-19.) On vaarallista olettaa, että nuorilla on sisäänrakennettu digiosaaminen ja että tämä osaaminen on kaikilla nuorilla samantasoinen, vain koska he ovat syntyneet aikana, jolloin netinkäyttö on päivittäistä. Digiosaaminen voi vaihdella hyvinkin suuresti nuorten keskuudessa: kun yhdellä nuorella on kotona tietokone, jolla hän on oppinut koodaamaan sisältöä internetiin, on myös nuoria, jotka eivät erota roskapostia sähköpostista tai selainta internetistä. Nykypäivänä digiosaamista vaaditaan kuitenkin esimerkiksi pankkiasioinnissa sekä työhaussa. Epätasa-arvo digiosaamisen ja sen tuomien mahdollisuuksien suhteen kasvaa, ellei huolehdi, että myös heikommassa asemassa olevat nuoret saavat riittävät mahdollisuudet harjaannuttaa digiosaamistaan. (Boyd 2014: 177, 180.)

Mediakriittisyys on mediakasvatuksen päätavoite. Kriittisen medialukutaidon kerrotaan olevan kykyä kyseenalaistaa, luoda uutta ja kysyä. Kriittisen medialukutaidon omaava pystyy ajattelemaan itsenäisesti ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Hän on kykenevä tunnistamaan erilaisia mediatekstejä, kyseenalaistamaan ja luomaan niitä sekä käsittelemään tietoa monipuolisesti. Se, jolla on kriittinen medialukutaito, pystyy käyttämään medioita omien tarpeittensa mukaisesti. Lisäksi medialukutaitoinen henkilö on aktiivinen toimija ja pystyy tekemään eettisiä päätöksiä. (Niinistö, Ruhala, Henriksson & Pentikäinen 2006: 8-9.)

Lehdellä on ollut painetun sanan voima, se on toiminut yhteiskunnan tulkkina sekä suomalaisen ajattelun muokkaajana (Merilampi 2014: 160). Nykyään ihmiset lukevat lehtiä ja nettilehtiä monipuolisemmin etsiäkseen erilaisia näkökulmia ja "oikeaa totuutta". Kun verkkoympäristössä tiedon määrä lisääntyy, on tämän tiedon kriittinen kyseenalaistaminen yhä tärkeäm-

pää. Haasteellisen tai vääristyneen tiedon sensuuri ei mahdollista nuorille mediakriittisyyden oppimista. (Boyd 2014: 181.)

3.2.3 Nuoret median maailmassa

Median vaikutukset nuoriin vaihtelevat yksilöittäin ja kehitysvaiheesta riippuen. Pienet lapset ovat erityisen alttiita median vaikutuksille, ja heille median vaikutukset välittyvät läheisten ihmissuhteiden, vanhempien mallien ja tulkintojen kautta. Nuoruusiässä kaveripiirin vaikutus median käyttöön ja viestien tulkintaan korostuvat. (Salokoski & Mustonen 2007: 8.) Lapset ja nuoret aikuistuvat varhaisemmin kuin ennen, koska he altistuvat jo hyvin nuorena aikuisten ja nuorten kulttuurille ja median luomille ihanteille (Eischer & Tuppurainen 2011: 34).

Nuorten kiinnostus alkaa suuntautua maailman tapahtumia kohtaan, ja ideologinen pohdinta alkaa kasvaa ja syventyä. Nuorilla on yhä paremmat edellytykset ymmärtää ja käsitellä median herättämiä tunteita, jäsentää tietotulvaa ja maailman uutisia. Todellisen maailman ongelmat, kuten sodat, terrorismi, ympäristöongelmat sekä kehitysmaiden köyhyys, voivat tuntua nuoresta ahdistavilta. Nuori eläytyy yhä enemmän kärsiviin ja vääryyttä kokeviin ihmiskohtaloihin, mikä helposti saa hänet tuntemaan voimattomuutta ja pystymättömyyttä. Empatia on tärkeä inhimillinen taito, mutta nuori saattaa kuitenkin tarvita aikuisen tukea asioiden suhteellistamisessa ja asioista etäännyttämisessä, ettei ahdistus kasva liian suureksi ja ylivoimaiseksi. Nuori herkistyy uusille elämyksille, kokemuksille ja ideologisille vaikutteille, vaikka hänen elämäkokemuksensa ei vielä riitä kaikenlaisten näkemysten kriittiseen arviointiin. (Mustonen 2007: 68-69.)

Nuoret oppivat sukupuolten välisistä eroista ja normatiivisista tavoista toimia median kautta. Media siis muokkaa nuorten käsitystä pojista ja tytöistä sekä omasta toiminnasta poikana tai tyttönä. Erityisesti tytöille suunnatut nuortenlehdet vaikuttavat kasvavan nuoren käsitykseen naiseuden olemuksesta, fyysisistä ominaisuuksista sekä suhteista vastakkaiseen ja omaan sukupuoleen. Nämä käsitykset voivat muodostaa keskeisen osan nuoren persoonallisuudesta, sukupuoli-identiteetistä ja sosiaalisesta roolista. (Salokoski & Mustonen 2007: 58-59.)

Olemme perehtyneet ja tutustuneet teoriaan nuoren verkkokäyttäytymisestä, koska mielestämme on tärkeää ymmärtää, miksi nuoret kääntyvät sosiaalisen median ja verkkomedian pariin yhä enemmän. On myös huomioitava, miten nuoret käyttävät näitä medioita. On vastuutonta yksiselitteisesti kieltää nuorilta pääsy verkkomedioiden pariin turvallisuuteen tai yksityisyyteen vedoten, sillä se ei mahdollista nuorille turvallisen nettikäyttäytymisen oppimista. Nettipalvelut ja -työkalut muuttuvat ja kehittyvät, mutta esimerkiksi medialukutaitoon ja tiedon tulkitsemiseen, yksityisyyteen ja turvallisuuteen sekä asialliseen sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvät seikat pysyvät ajankohtaisina (Boyd 2014: 8).

Liittyminen muihin, osallisuus ja osallistuminen nuorten omaan kulttuuriin, tapahtuu yhä useammin netissä. Sosiaalinen media on antanut nuorille uusia mahdollisuuksia olla osa isompaa ryhmää sekä pohtia omaa identiteettiä ja paikkaa yhteisössä (Boyd 2014: 10). Nuoret käyttävät ahkerasti sosiaalista mediaa ja osaavat hakea sitä kautta huomiota ja lisätä näkyvyyttään. Heillä ei välttämättä kuitenkaan ole kokemusta tai tietoa, miten suhtautua siihen, mitä laajasta huomiosta ja näkyvyydestä voi seurata. (Boyd 2014: 13.)

Sosiaalisen median luomat tilat ovat esimerkki nuorten omasta maailmasta, josta vanhemmilla ei ole ymmärrystä (Eischer & Tuppurainen 2011: 33). Nämä tilat sulkevat vanhemmat ulos nuorten maailmasta, eli myös asioista, joista heidän pitäisi mahdollisesti olla tietoisia, kuten kiusaamisesta ja pahoinvoinnin ilmaisuista. Nykyajan nuoret viettävät ison osan vapaa-aastaan netissä, ja sitä kritisoidaan. Vanhemmat eivät osaa samaistua runsaaseen netin käyttöön, koska heillä ei ole samanlaista kokemusta omasta nuoruudestaan. Boydin (2014: 22) mielestä kyse ei ole niinkään laiteriippuvuudesta tai nettiaddiktiosta vaan tarpeesta olla yhteydessä muihin nuoriin, mikä taas on luonnollinen, nuoruuden ikävaiheeseen kuuluva kehitystehtävä. On tärkeää, että nuorella on ikätovereiden kanssa oma tila, jossa jakaa kokemuksia ja tunteita.

Nuoria syyllistetään usein yksityisyyden rajojen rikkomisesta. Aikuisten mielestä he jakavat liian vapaamielisesti kertomuksia ja kuvia itsestään. Nuorten maailmassa päivitysten kirjoittaminen sosiaalisessa mediassa on yleistä. Yksi tapa hallita sosiaalisia tilanteita, ja näin myös omaa yksityisyyttään, on nimenomaan osallistumalla ja kirjoittamalla päivityksiä. Jos jättäytyy kokonaan sosiaalisen median ulkopuolelle, menettää tämän hallinnan. (Boyd 2014: 75.) Boydin (2014: 122-123) mukaan nuoret hakeutuvat sosiaalisen median puoleen myös ilmaistakseen pahoinvointiaan ja hakeakseen vertaistukea. Kun nuoret julkaisevat sisältöä nettiin, he suuntaavat sisällön tietyille, kohdennetulle yleisölle. Usein nuoret eivät mieti tai välitä siitä, miten ihmiset tämän kohdennetun yleisön ulkopuolella suhtautuvat sisältöön tai miten sisältö voidaan tulkita, jos se irrotetaan asiayhteydestään. (Boyd 2014: 44.)

3.3 Osallisuus ja sen toteutuminen median keinoin

Osallisuus tarkoittaa osallisuuden tunnetta. Osallisuuden tunnetta kuvailee hyvin empowerment-sanan suomenkieliset vastineet: voimaantuminen tai valtautuminen. Ne kuvaavat osallisuuden tunteessa yhdistyviä elementtejä: tunnetta ja kykenemistä. Osallisuus on sitä, kun nuorella on tunne, että hän on osaava ja että hänen roolinsa yhteisössä on merkittävä. (Gretschel 2007: 245.) Osallisuus siis toteutuu niin kokemusten kuin toiminnan kautta (Kiilakoski, Gretschel & Nivala 2012: 19).

Osallisuuden voi jakaa kahdeksi osa-alueeksi, joista ensimmäinen keskittyy sosiaaliseen osallisuuteen. Sen tavoitteisiin kuuluu oman elämän hallinta, hyväksyttävänä pidettävä elintaso ja elämänlaatu sekä yhteisöllisyyden tunne. Yhtenä sen edistämisen muotona nähdään nuorten harrastustoiminta, jonka kautta nuori pääsee ilmaisemaan ja toteuttamaan itseään. Toinen osa-alue keskittyy nuoren osallisuuteen vaikuttajana. Tavoitteena on halu vaikuttaa ja oppia vaikuttamisen keinot, muuttaa maailmaa parempaan suuntaan, alkaen pienten muutosten aikaansaannista, esimerkiksi omassa yhteisössä. Nuorta kannustetaan kansalaisvaikuttamiseen ja poliittiseen osallisuuteen. Tavoitteena on aktivoida nuori vaikuttamaan omaan elämäänsä ja yhteisöönsä. (Gretschel 2007: 246.) Osallisuus voi toteutua yksilön suhteessa moneen eri yhteisöihin: perheeseen, koululuokkaan, kaveriporukkaan, harrasteryhmään, yhteiskuntaan jne. (Kiilakoski ym. 2012: 16).

Osallisuuden yksi tärkeä tekijä on turvallinen ilmapiiri, joka mahdollistaa mielipiteiden ilmaisen vapaasti, ilman pelkoa. Vallan ja vastuun jakaminen on edellytys osallisuudelle. Jokaiselle ryhmässä on annettava mahdollisuus esittää omia mielipiteitään sekä toimia ryhmän yhteisten asioiden hyväksi. (Kiilakoski ym. 2012: 13-14.) Omien mielipiteiden esittäminen mahdollistaa myös nuoren näkyväksi tulemisen ryhmässä. Kuulluksi ja näkyväksi tuleminen on perusedellytys vuorovaikutukselle ja osallisuudelle. Tapa miten nuori tulee nähdyksi, määrittelee, kuinka hän kokee oman persoonansa. (Halkola 2009: 54-55.)

Median keinoin osallisuutta voi toteuttaa lukuisilla tavoilla. Konkreettinen tuotos nuorten itse suunnittelema ja toteuttamasta toiminnasta voi olla esimerkiksi yhdessä toteutettu blogi. Julkinen blogi tekee osallisuudesta myös näkyvää, mikä tukee näkyväksi tulemisen tavoittamista. Blogin toteutus tulee muokata ryhmän jäsenten toiveiden ja tarpeiden mukaan, tasa-vertaisen osallisuuden mahdollistamiseksi. Valta ja vastuu blogista on jaettava ryhmäläisille ajan ja mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman tasapuolisesti. Tärkeintä on, että nuoret kokevat blogin omakseen ja pääsevät itse ideoimaan ja toteuttamaan blogin sisältöä. (Erlands 2014: 28.) Mediamuotoja, joiden avulla pyrimme vahvistamaan nuorten osallisuuden tunnetta opinnäytetyössämme, ovat mm. sosiaalinen media, radio ja blogi.

3.3.1 Nuorten osallisuuden etiikka

Yhteiskunnan rakenteet, lainsäädäntö, riittävät resurssit ja osaava henkilöstö ovat lasten ja nuorten osallisuuden reunaehdoja. Osallisuuden toteutuminen nuorelle itselleen hyödyllisellä tavalla vaatii kuitenkin osallisuuden tarkastelua eettisestä näkökulmasta. Lastensuojelun Keskusliitto julkaisi vuonna 2014 oppaan, jossa määritellään kymmenen keskeistä eettistä periaatetta, jotka tulisi huomioida alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten osallisuuden toteuttamiseksi. (Hipp & Palsanen 2014: 4.)

Lapsilla ja nuorilla on aikuisiin verrattuna heikkomat mahdollisuudet vaikuttaa yhteiskuntaamme: alle 18-vuotiailla ei ole äänioikeutta, taloudellista valtaa eikä oman ryhmänsä edustajia päätösvaltaisissa johtopaikoissa. Nuorten osallistumisessa edellytetään aikuisilta niin taitoja kuin oikeanlaista, mahdollistavaa asennetta. Lapset ja nuoret voidaan mieltää kykenemättömiksi ja osaamattomiksi, tai heidän osallisuutensa voidaan nähdä uhkana. Etiikan näkökulmasta osallistumista ei kuitenkaan tule estää vedoten erinäisten valmiuksien kehittymättömyyteen, vaan siihen tulee luoda mahdollisuudet. (Hipp & Palsanen 2014: 4.)

Eettiset periaatteet nuorten osallistumiselle ovat nuoren kunnioittaminen, osallistumisen vapaaehtoisuus, osallistumisen hyödyllisyys nuorelle ja sen tarkoituksenmukaisuus, nuoren oikeus suojeluun, osallistumisen näkyvyys ja avoimuus, vallan ja vastuun tiedostaminen, osallistumisen arvioinnin sisältäminen toimintaan, osallisuutta tukevat rakenteet ja yhteiskunnan resurssit (Hipp & Palsanen 2014: 9-16). Osallisuuden eettiset periaatteet ovat monilta osin samoja kuin esimerkiksi Tyttöjen Talon ja Kalliolan Nuorten Settlementtiliiton arvot.

Yksi eettinen periaate on nuoren kunnioittaminen. Kunnioitus perustuu siihen, että nuori kohdataan omana itsenään. Ammattilaisen on kohdattava nuori sellaisella tavalla, että nuori tuntee välittämistä ja arvostusta, ja nuoren on saatava kohtaamisesta kokemus siitä, että hänet otetaan näkemyksineen vakavasti. (Hipp & Palsanen 2014: 9.) Tätä periaatetta noudattavat Tyttöjen Talojen arvot yksilön arvokkaasta kohtaamisesta, erilaisuuden ja moninaisuuden kunnioittamisesta ja ihmisen omiin voimavaroihin uskomisesta.

Osallistumisen on oltava vapaaehtoista. Tämä voi alkuun tuntua asettavan haasteita pitkäkestoisen ryhmän ylläpitämiselle, koska vapaaehtoisessa toiminnassa jokaisella osallistujalla on oikeus jättää osallistumatta. Ohjaaja ei saa velvoittaa nuoria osallistumaan jonkun muun miellyttämiseksi, luomalla osallistumiseen liittyviä positiivisia mielikuvia. Kuitenkin Hipp & Palsanen (2014: 11) kirjoittavat, että vapaaehtoisuuden vaaliminen tuottaa sitoutumista: mitä aidompaa vapaaehtoisuus on, sitä paremmin nuoret sitoutuvat toimintaan.

Osallistumiseen vahvasti liittyvä valta ja vastuu on myös tiedostettava ja niitä on tarkasteltava eettisestä näkökulmasta. Vastuu on ammattilaisten ja nuorten välisessä työskentelyssä usein epätasa-arvoista, koska ammattilainen kantaa lopullisen vastuun toiminnasta monelta osin. Aikuisen on osattava antaa nuorelle hänen yksilöllisen kehitystasonsa mukaisesti vastuuta. Se, että nuorelle annetaan tilaisuus ilmaista itseään ei kuitenkaan tarkoita sitä, että hänet jätetään yksin ilman tukea tai suojelua. Ammattilaisen on oltava herkkänä sille, miten käsiteltävät asiat vaikuttavat nuoriin. Osallistavassa toiminnassa ammattilaisen vastuuseen kuuluu myös varmistaa, että toiminnan puitteissa varataan riittävästi aikaa ajatusten purkamiseen, jotta mahdolliset huonot kokemukset eivät jää nuoren kannettavaksi. Nuorella tulee olla

mahdollisuus antaa palautetta ja arvioida oma osallistumisensa. (Hipp & Palsanen 2014: 12-14.)

Nuoren on koettava osallistuminen itselleen hyödylliseksi ja hänen on saatava itse määritellä, mikä hänen käsityksensä hyödystä on. Hyöty voi olla moninaista, ja nuori voi kokea sen toiminnan aikana tai vasta paljon myöhemmin. Osallistumisen on oltava näkyvää, eli ammattilaisten on oltava avoimia ja rehellisiä nuorta kohtaan. Mihin nuoret voivat vaikuttaa ja missä heidän kanssaan tuotettua tietoa käsitellään, on oltava kaikkien osapuolten tiedossa. Nuorelle on myös perusteltava, mihin osallistumisella pyritään, eli osallistumisen on oltava tarkoituksenmukaista. Ammattilaisten pelko, että nuori haluaa toiminnan kannalta "väärää" asioita tai heidän rohkeuden puutteensa ottaa nuori mukaan suunnitteluun voi johtaa näennäiseen osallistamiseen, mikä voi vaikuttaa voimakkaasti nuoren käsityksiin omista vaikuttamismahdollisuuksistaan. (Hipp & Palsanen 2014: 11, 14.)

Osallistavalla toiminnalla on oltava toimintaa tukevat rakenteet: esimerkiksi toiminnan kes- ton, ryhmän kokoonpanon ja työskentelytapojen on oltava sellaisia, että osallistuminen on nuorelle mielekästä. Toiminnan rakenteilla voi siis vaikuttaa siihen, tavoittaako toiminta esimerkiksi marginaalissa olevia nuoria vai ainoastaan niitä nuoria, jotka ovat jo muutenkin aktiivisia. Näin voi käydä, jos toimintaan osallistuminen vaatii nuorilta liikaa sellaisia taitoja, mitä kaikilla ei vielä ole. Oppaassa mainitaan myös riittävät resurssit yhteiskunnalta yhdeksi periaatteeksi. Nuorten osallistaminen vaatii taloudellisia resursseja esimerkiksi ammattilaisten työaikaan. Eettisiä ongelmia ilmaantuu, kun nuorten osallistavalle toiminnalle ei kattavista suunnitelmista tai lupauksista huolimatta myönnetä riittäviä resursseja, minkä seurauksena toiminta päättyy. Jokaisella nuorella on oikeus saada käyttöönsä resurssit, jotka tukevat hänen osallistumistaan. (Hipp & Palsanen 2014: 15-16.)

3.3.2 Osallisuus nuorisopolitiikassa

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta nuorten osallisuuden mahdollistaminen ja tukeminen on tärkeää, koska vaikutusmahdollisuuksiinsa uskova nuori oppii tekemään aloitteita ja viemään pyrkimyksiään eteenpäin. Tämä taas edistää nuorten toimijuutta ja kehitystä aktiiviseksi kansalaiseksi ja aikuiseksi. (Hipp & Palsanen 2014: 5.) Valtioneuvosto hyväksyy nuorisolain mukaisesti joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämis-ohjelman, joka koskee kaikkia alle 29-vuotiaita. Kehittämisohjelman, samoin kuin nuorisolain, tarkoituksena on tukea lapsen ja nuoren kasvua ja itsenäistymistä sekä parantaa kasvu- ja elinoloja. Ohjelman on tarkoitus edistää myös nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 44.)

Valtioneuvoston hyväksymässä Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa 2012-2015 painotetaan erityisesti osallisuutta: lapsilla ja nuorilla on oltava aiempaa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa elämäänsä ja toimia osana yhteiskuntaa. Harrastustoimintoihin osallistuminen ei saa riippua vanhempien tuloista, vaan kaikilla lapsilla ja nuorilla täytyy olla tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kulttuuri- ja liikuntatoimintaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 4.) Myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen yksi merkittävimmistä periaatteista on lapsen oikeus osallistua ja vaikuttaa (Hipp & Palsanen 2014: 4).

Tilaisuus tulla kuulluksi antaa nuorelle jo ennen äänestysikää mahdollisuuden vaikuttaa itseään koskevaan poliittiseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Allianssi ry järjestivät vuonna 2011 Nuorten Paneeli -tutkimuksen 13-19 -vuotiaille, jonka tuloksia hyödynnettiin vuosien 2012-2015 Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmaa laadittaessa. Tutkimuksessa selvitettiin nuorten ajatuksia heille tärkeistä asioista yhteiskunnallisen päätöksenteon taustaksi. Tutkimuksessa selvisi, että nuoret ovat erittäin kiinnostuneita osallistumaan yhteiskunnan toimintoihin ja he ajattelevat, että heillä olisi paljon annettavaa päätöksenteossa. Kuitenkin he kokevat myös, ettei nuorten ääni kuulu päätäjille saakka. (Nuorten Paneeli 2011: 1-3.)

Lapsille ja nuorille pyritään takamaan tasavertainen osallisuus kulttuuri- ja liikunta- sekä muuhun vapaa-ajan toimintaan. Osallistuminen kiinnostavaan toimintaan vahvistaa parhaimmillaan lapsen ja nuoren itseluottamusta ja oman minän kehittymistä. Se lisää myös lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia ja lisää vuorovaikutustaitoja. Osallistuminen kulttuuri-, liikunta- ja luontoharrastuksiin lisää lasten ja nuorten hyvinvointia. Lapsilla ja nuorilla tulisi olla mahdollisuus omaksua, käyttää ja muuttaa kulttuuria. Taiteellinen ja luova toiminta myös vahvistaa lapsen ja nuoren identiteettiä ja rohkaisee ilmaisemaan itseään. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 19.)

3.4 Luovat menetelmät

Hyödynsimme opinnäytetyömme ryhmätoiminnassa toiminnallisia, luovia menetelmiä. Luovat menetelmät sosiaalialan kontekstissa viittaavat toiminnalliseen työtapaan, jolla kohdata asiakkaita. Esimerkkejä luovista menetelmistä tai toiminnallisista työtavoista ovat musiikki, kuvataide, tanssi, liikunta, elokuva ja video, teatterin eri muodot, valokuvaus, luova kirjoittaminen sekä kirjallisuus. Toiminnallisen työtavan valitseminen riippuu asiakasryhmän tarpeista sekä toiminnan tavoitteista. Toiminnallisissa menetelmissä voidaan itse osallistua tekemiseen tai käyttää jo valmiita tuotoksia ja materiaaleja. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009: 157-158.)

Luovat menetelmät antavat yhteyden luomiseen monipuolisia vuorovaikutuksellisia keinoja. Niiden avulla varmistetaan kohtaamisille tarpeellinen aika ja tila, sillä luova työskentely vaatii jo itsessään kiireettömyyttä. Yhdessä vietetty kuunteleva aika luo turvallisen kehyksen vuorovaikutukselle, mikä mahdollistaa luottamuksellisen suhteen kehityksen. Luovat menetelmät siis vapauttavat vuorovaikutusta ja luovat pohjan keskustelulle, mikä mahdollistaa sellaisten asioiden esiintulon, joita ei muuten olisi rohkeutta ilmaista tai mitä ei pysty tai osaa sanoittaa. (Känkänen 2013: 67-69.) Yksilötasolla luovalla toiminnalla on todistetusti edistäviä vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin, esimerkiksi yksilön itsetunnon vahvistamiseen (Känkänen 2013: 74). Toiminnalliset menetelmät voivat olla yksilön tukena esimerkiksi haasteellisten asioiden työstämisessä ja jäsentämisessä tekemällä näkyväksi tunteet, arvot ja asenteet (Mäkinen ym. 2009: 158).

Luovien menetelmien hyödyntäminen ryhmässä mahdollistaa elämyksellisiä yhdessä tekemisen kokemuksia (Kivelä & Lempinen 2009: 29). Luova työskentely myös tukee ryhmätoimintaa, koska yhdessä tekeminen ja kokeminen voi joskus olla tuottavampaa kuin yhdessä puhuminen (Vilén, Leppämäki & Ekström 2002: 218). Luovien menetelmien keinoin voi kasvattaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunnetta (Känkänen 2013: 74). Ryhmässä tapahtuva työskentely mahdollistaa osallisuuden tunteita, koska työskentelytapa on vastavuoroinen: tekijä vaikuttaa itsensä ilmaisulla muihin, ja muut vastavuoroisesti tekijään. Tällainen vastavuoroisuus mahdollistaa dialogin synnyn ja syvemmän ymmärryksen osallistujien välille. (Sava 2007: 192.)

4 Toimintaympäristön kuvaus: Tyttöjen Talo

Tyttöjen Talo on kohtaamispaikka 10-28 -vuotiaille tytöille ja naisille. Helsingin Tyttöjen Talon kattojärjestö on Kalliolan Nuoret ry, joka on osa Kalliolan settlementtiä ja Suomen settlementtiliittoa. Kalliolan Nuoret ry on vuonna 1974 rekisteröity, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton varhaisnuoriso- ja nuorisoyhdistys, joka työllistää kokopäiväisesti noin 30 henkilöä. Kattoyhdistyksen alla toimivat Tyttöjen Talot, Poikien Talo, nuorten asumisyhteisö SaTu, Kivikon kumppanuusnuorisotalo sekä erilaiset kehittämishankkeet, kuten netissä toimiva e-Talo (Kalliolan Settlementti).

Tyttöjen Talo on Kalliolan Nuoret ry:n rekisteröimä tuotemerkki, ja Taloja on Helsingissä, Espoossa, Kuopiossa, Oulussa, Rovaniemellä, Tampereella ja Turussa. Myös verkossa toimivassa e-Talossa on oma virtuaalinen Tyttöjen Talo. Kaikki Talot noudattavat settlementtiarvoja, joita ovat tasa-arvo, yksilön arvokas kohtaaminen, voimavarojen tukeminen ja ihmisten omiin voimavaroihin uskomisen, toinen toisilta oppiminen, yhteisöllisyys sekä erilaisuuden ja moninaisuuden kunnioittaminen. Tyttöjen Talojen arvoihin kuuluu myös naistietoisuus. (Tyttötyön kansio 2013: 13.)

Kaikille Tyttöjen Taloille tyypillistä on pyrkimys tavoittaa erityistä tukea tarvitsevia tyttöjä ja tarjota heille yhteisö, johon kuulua. Kaikki Talot on sisustettu kodinomaisesti, millä halutaan viestittää tytöille, että he ovat tärkeitä ja erityisiä. Talojen työ on luonteeltaan ennalta ehkäisevää ja korjaavaa, ja työntekijät tekevät laajaa verkostotyötä mm. sosiaalitoimen, lastensuojelun, perheiden, koulujen ja muiden järjestöjen kanssa. Talojen vahvuutena on monipuolisen tuen tarjoaminen yhdessä paikassa. (Eischer & Tuppurainen 2011: 12-14.)

4.1 Tyttöjen Talon toimintamuodot

Tyttöjen Talojen kivijalkatoiminta on avoin toiminta. Avointen iltojen tarkoituksena on tarjota asiakasryhmälle matalan kynnyksen vapaamuotoista oleskelua, jolloin voi esimerkiksi pelata lautapelejä, lueskella lehtiä tai osallistua avoimiin harrasteryhmiin. Avoimen toiminnan kautta tytöt pääsevät halutessaan vuorovaikutteisiin tyttöryhmiin tai yksilötuen piiriin. Vuorovaikutteiset tyttöryhmät ovat suljettuja 4-8 saman ikäisen nuoren ryhmiä, jotka kokoontuvat aikuisen ohjaajan kanssa säännöllisesti. Ryhmiä perustetaan tarpeen ja toiveiden mukaan. Yksilötuki voi olla keskusteluapua, tuen ja tukiverkoston tarpeen kartoitusta ja ohjaamista muiden tukipalveluiden piiriin.

Taloilla järjestetään myös harrasteryhmiä, joissa nuori voi harrastaa maksuttomasti tai lukukausimaksua vastaan. Harrasteryhmien kesto on yleensä 3-10 kertaa, ja näihin vuorovaikutteisiin, tavoitteellisiin ryhmiin valitaan jäsenet ennalta määräytyksi ajaksi. Mediaryhmä toteutettiin kurssina. Kurssi edellyttää sitoutumista ja se suljetaan muutaman tapaamisen jälkeen, jolloin ryhmäprosessi toteutuu samojen ohjaajien ja osallistujien kesken. Talojen toimintaan kuuluu myös Nuoret Äidit -toiminta, Monikulttuurinen tyttötyö sekä Pop In -seksuaalineuvonta ja seksuaalinen väkivaltatyö, minkä lisäksi Talolla järjestetään erilaisia yksittäisiä tapahtumia ja juhlia. (Helsingin Tyttöjen Talo.)

4.2 Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen työote

Tyttöjen Taloilla toteutetaan sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä sosiaalista nuorisotyötä, jonka tavoitteena on tukea tyttöjä ja naisia. Sosiaalisessa nuorisotyössä on piirteitä niin nuorisotyöstä, erityisnuorisotyöstä kuin sosiaalityöstä, ja sen lähtökohtana on kohdata ja tukea syrjäytymisvaarassa olevia nuoria kokonaisvaltaisesti ja riittävän varhaisessa vaiheessa. Sukupuolisensitiivisyys tarkoittaa sitä, että huomioidaan sukupuolen erilaiset vaikutukset nuorten kasvamisessa ja tunnistetaan erilaisia tyttöinä olemisen tapoja. Työote pyrkii purkamaan ja laajentamaan sukupuolirooleja, ja nuoria kannustetaan löytämään omannäköinen naiseutensa tai miehisyytensä moninaisten vaihtoehtojen ja mallien joukosta. Sukupuolisensitiivisyys käsitteenä sekoitetaan usein sukupuolineutraalisuuteen. Molemmille yhteistä on ahneiden sukupuolistereotyyppien kyseenalaistaminen ja purkaminen, mutta sukupuolineutraa-

lissa kasvatuksessa ominaista on sukupuolen merkityksen hälventäminen. Lapselta saatetaan esimerkiksi salata hänen sukupuolensa. Sukupuolisensitiivisessä työtöteessa sukupuoli nähdään tärkeänä osana lapsen identiteettiä. (Eischer & Tuppurainen 2011: 13, 15.)

Kulttuurisensitiivisessä työssä huomioidaan eri kulttuureihin kuuluvat erityispiirteet. Kulttuuri ei tässä tarkoita pelkästään etnisyyttä, vaan erilaisia nuorisokulttuureja, elämäntapoja sekä seksuaalista suuntautumista. Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisillä työtöteilla työntekijä huomioi, että tytöt eivät ole yhtenäinen ryhmä. Tämä mahdollistaa jokaisen tytön yksilöllisen kohtaamisen. (Setlementtiliitto.)

5 Toiminnan tausta ja suunnittelu

Tyttöjen Talon työntekijän toiveesta suunnittelimme ja ohjasimme 13-17-vuotiaille tytöille ja nuorille naisille suunnatun kurssin, jonka kattavana teemana oli media. Olimme jo alkusyksyllä 2014 puhuneet keskenämme, että tekisimme yhdessä toiminnallisen opinnäytetyön, jonka keskiössä olisi esimerkiksi valokuvaus ja nuoret naiset. Marleena oli kesällä 2014 suorittanut viimeisen työharjoittelujaksonsa Kuopion Tyttöjen Talolla ja mahdollisen opinnäytetyöaiheen innoittamana Tiia suoritti Espoon Tyttöjen Talolle viimeisen työharjoittelunsa talvella 2014. Tyttöjen Talojen toimintatavat ja arvot olivat näin ollen tulleet tutuiksi molemmille työharjoittelun kautta.

Työharjoittelunsa aikana Tiia osallistui Kalliolan Nuoret ry:n kehityspäivään joulukuussa 2014. Tällöin Helsingin Tyttöjen Talon työntekijä Anna-Sofia Sysser ilmaisi, että hän haluaisi löytää työparin, jonka kanssa järjestää Helsinkiin tyttöjen mediaryhmän. Helsingin Tyttöjen Talolla ei ollut aiemmin järjestetty pitkäkestoista mediaryhmää. Niinpä sovimme, että järjestämme Anna-Sofian kanssa mediaryhmän, josta me tekisimme opinnäytetyömme.

Alkuvuodesta 2015 sovimme Anna-Sofian kanssa yhdessä mediaryhmän keskeiset aiheet, aika-aulut ja vastuut sekä suunnittelimme ryhmän elinkaaren. Kirjoitimme alustavan opinnäytetyösuunnitelman tammikuussa 2015 ja sovimme tutkimusluvasta, vastuista ja käytänteistä Helsingin Tyttöjen Talon johtajan Mari Uusitalo-Herttuan kanssa. Sopimuksessa sovittiin, että käyttäisimme Talon tiloja ja joitakin välineitä, kuten Anna-Sofian kannettavaa tietokonetta sekä Talon järjestelmäkameraa ja askartelutarvikkeita. Hyödynsimme tauoilla Talon evästarvikkeita muutamalla ryhmäkerralla, mutta muita taloudellisia investointeja emme ryhmän järjestämistä varten tarvinneet. Kaikki osapuolet allekirjoittivat Laurea Ammattikorkeakoulun opinnäytetyösopimuksen.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli toteuttaa Tyttöjen Talolle tavoitteellista toimintaa, jonka sisältö perustuu nuorten toiveisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Tyttöjen mediaryhmän tar-

koitus oli tutustua osallistavalla työotteella median eri puoliin: yhteisölliseen mediaan, bloggaamiseen, medialukutaitoon ja median käyttöön taidemuotona esimerkiksi valokuvauksen tai animaation kautta. Ryhmään osallistuvia tyttöjä oli tarkoitus kannustaa löytämään itselleen mieleisiä keinoja käyttää mediaa ja aktivoitumaan oman elämän sekä yhteiskunnallisten asioiden hahmottamisessa median keinoin.

Anna-Sofia suunnitteli mediaryhmälle julisteen (Liite 1). Julisteita kiinnitettiin lähikoulujen ilmoitustauluille, Kallion kirjastoon sekä Tyttöjen Talolle noin kuukausi ennen ensimmäistä ryhmäkertaa. Lisäksi juliste ja mainosviesti lähetettiin sähköisesti useille työntekijöille mm. Kallion seurakuntaan, Nuorten toimintakeskus Happeen, HeSeta ry:hyn sekä Vuosaaren lastensuojeluun. Ryhmää mainostettiin myös Facebookissa, Tyttöjen Talon sekä sen yhteistyötahojen sivuilla. Jatkoimme ryhmän mainostamista ja mahdollistimme ryhmään liittymisen viidenteen ryhmäkertaan saakka, vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Osallistujat tulivat mediaryhmään Talon avoimien iltojen innostamina sekä sosiaalityöntekijän, kuraattorin, huoltajan ja psykologin ohjaamina.

Mediaryhmä kokoontui kerran viikossa, keskiviikkoisin klo 17.30-19.30 pääsääntöisesti Helsingin Tyttöjen Talon tiloissa. Jokaiselle ohjauskerralle suunnittelimme toimintaa nuorten toiveiden pohjalta (Taulukko 2: Toteutunut aikataulu). Toiveita ja ideoita käytiin läpi ensimmäisillä kokoontumiskerroilla, jolloin bloggaus, valokuvaus, haastattelujen tekeminen ja vierailukäynnit nousivat vahvimmin esille. Nuoret toivoivat myös, että oppisivat käyttämään sosiaalista mediaa turvallisemmin, hakukoneita tehokkaammin ja saisivat lisää ymmärrystä siitä, mitä kaikkea media-sanan alle piiloutuu. Ensimmäinen ryhmäkerta oli 4.3.2015, ja ryhmäkertoja oli tarkoitus olla kymmenen, jolloin viimeinen ryhmäkerta olisi ollut 6.5.2015. Yksi ryhmäkerta jäi kuitenkin välistä, koska yksikään osallistuja ei päässyt paikalle. Siirsimme myös samasta syystä viimeistä ryhmäkertaa.

Ryhmän puitteissa tutustuimme nuorisolle suunnattuihin mediapalveluihin käytännön, keskustelun, teorian sekä vierailujen kautta. Suunnittelimme, että ryhmässä olisi käynyt myös vierailijoita, mutta vierailut eivät toteutuneet. Tarkoituksena oli käydä myös Demi-lehden toimituksessa, mistä kaikki osallistujat olivat innoissaan. Emme kuitenkaan suunnitteluvaiheessa huomioineet, että lehden toimitus on ryhmän toiminta-aikana jo suljettu, joten vierailu ei toteutunut. Demi-lehden vierailukerran tilalle suunnittelimme ryhmäkerran, jolloin jokainen sai vapaat kädet tuottaa blogiin omaa sisältöä.

Ryhmä tuotti sisältöä niin itseään varten kuin julkaistavaksi osallistujien omaan blogiin ja Tyttöjen Talon Facebook-sivuille. Alkuperäisen toimintasuunnitelman mukaan tarkoituksena oli julkaista sisältöä myös virtuaaliseen Tyttöjen Taloon eli e-Taloon (www.e-talo.fi). Tämä jäi kuitenkin tekemättä e-Talon nettisivujen uusimisen vuoksi.

Henkilökohtaisten oppimis- ja kehittymistavoitteidemme vuoksi päätimme, että otamme päävastuun jokaisen ryhmäkerran sisällön ja toiminnallisten menetelmien suunnittelusta. Kirjasimme suunnitelmamme kaikkien ohjaajien kesken jaettuun ryhmätoimistosovelluksen tiedostoon ja pidimme palaverin ennen jokaista ryhmäkertaa. Asetimme jokaiselle ohjaukserralle kertakohtaiset osatavoitteet, jotka tukivat oppinäytetyömme päätavoitteita. Muutamia ryhmäkertoja lukuun ottamatta kaikki kolme ohjaajaa olivat paikalla, jolloin ohjausvastuu pyrittiin jakamaan tasapuolisesti kaikkien kolmen kesken. Anna-Sofia toimi mediaryhmässä ohjaajana, osallistui suunnitteluun ja hoiti tiedottamisen Tyttöjen Talon puolelta. Hän oli tarvittaessa yhteydessä ryhmään osallistujiin tai heidän huoltajiinsa.

6 Toimintakerrat

Tässä osiossa kuvailemme jokaisen toteutuneen toimintakerran. Kuvauksissa kerromme alkuun toimintakerran osatavoitteet ja kuvailemme, mitä kyseisellä kerralla tehtiin. Jokaisen kuvauksen jälkeen olemme kirjoittaneet yhteenvedon, jossa pohdimme tarkemmin osatavoitteiden saavuttamista sekä toimintakerralla heränneitä ajatuksia. Toimintakertojen aiheet ja osatavoitteet luetellaan myös taulukossa (Taulukko 2).

Pvm	Aihe	Osatavoitteet
4.3.	Aloitus	Toisiimme tutustuminen, ryhmäytymisen aloittaminen, ryhmän teeman esittely, virittäytyminen teemaan kollaasityöskentelyn avulla, toiveiden kuuleminen, ryhmäsääntöjen laatiminen.
11.3.	Blogin luominen	Ryhmäytyminen, tutustuminen, mediakriittisyys, osallistaminen blogin luomisen kautta.
18.3.	Valokuvaus	Nuorten osallisuuden vahvistaminen valokuvan ottajina, tutustuminen valokuvaukseen.
25.3.	Videokuvaus	Toimintakerta ei toteutunut.
25.3.	Animaatio	Animaation tekeminen, yhdessä tekeminen ja vastuun jakaminen, voimavarojen vahvistaminen ja tukeminen, ryhmäytyminen.
1.4.	Uutiset	Tutustuminen mediakriittisyyteen ja lähdekritiikkiin ja sukupuolensensitiivisen näkökulman esiintuominen, luovan kirjoittamisen hyödyntäminen voimaannuttavana menetelmänä.
8.4.	Sosiaalinen media	Osallistaminen sosiaalisen median kautta, haasteen toteuttaminen, ryhmäytyminen.
15.4.	Oma juttu blogiin	Oma ääni esiin blogissa, keskittyminen omiin voimavaroihin, osallisuus ja vastuun lisääminen oman työskentelyn suunnittelun, aikatauluttamisen ja toteutuksen kautta.
22.4.	Radio	Tutustuminen radioon mediamuotona, osallisuuden toteuttaminen ja näkyväksi tuleminen oman radio-ohjelman tuottamisella, tutustu-

		minen lähialueen nuorisopalveluun, missä voi jatkaa mediatoimintaa, näkyväksi tuleminen.
6.5.	Lopetus	Toimintakerta ei toteutunut.
13.5.	Lopetus	Palaute, toiminnan kertaus, blogin jatkosta päättäminen, todistusten jako, ryhmän päättäminen ja hyvästely.

Taulukko 2: Toimintakertojen aiheet ja osatavoitteet

6.1 Ryhmän aloitus

Ensimmäisen toimintakerran tavoitteet olivat toisiimme tutustuminen ja ryhmäytymisen aloittaminen, ryhmän teeman esittely, osallistujien toiveiden kuuleminen ja ryhmän yhteisten sääntöjen laatiminen. Tarkoitus oli myös saada kosketus media-aiheeseen tekemällä parityöskentelynä kollaasi. Osallisuus toteutuisi yhteisellä ideoinnilla, sääntöjen laatimisella ja kollaasityöskentelyn avulla. Tyttöjen Talojen arvojen toteutuminen edellyttää turvallista ilmapiiiriä, jonka pyrimme luomaan rauhallisella tilalla, tutustumiskierroksilla, yhteisten sääntöjen laatimisella ja kannustavalla ohjausotteella. Me ohjaajat kävimme yhdessä läpi meidän laatimamme suunnitelman ja sovimme, ettemme määrittele etukäteen varsinaisia ohjausvuoroja.

Osallistujia oli neljä. Nuorin oli 13-vuotias, vanhin täyttäisi pian 16 vuotta ja kaksi muuta olivat 14-vuotiaita. Ainoastaan nuorin osallistuja oli tullut ryhmään saman päivän avoimen illan kautta, muut olivat ilmoittautuneet etukäteen. Tyttöjen Talo oli ennestään tuttu kaikille osallistujille. Päätimme olla koko ryhmäkerran Tyttöjen Talon askarteluhuoneessa, koska tarkoituksena oli askarrella kollaaseja. Huoneen keskellä oli suuri pöytä, jonka ääressä istuimme.

Teimme alkuun nimikierroksen. Sen jälkeen jokainen sai valita pöydällä olevista kuvakorteista yhden kortin, jonka avulla kertoa parille ja tämän kanssa koko ryhmälle sen hetkisestä olostai kuluneesta päivästä. Valitsimme kuvakortit, koska ne usein helpottavat itseilmaisua. Kuvakorttien käyttö oli osalle tuttua Talon muista ryhmistä. Seuraavaksi ohjeistimme parityöskentelyn, jossa tehtävänä oli kertoa parille oma nimi, viimeisin elokuva, jonka oli nähnyt, ja se, miksi päättyi valitsemaansa kuvakorttiin. Parit valikoituivat istumajärjestyksen mukaan. Osallistujia oli pöydän molemmin puolin kaksi, joten vierekkäin istuvat muodostivat parin. Kerroimme jo tässä vaiheessa, että jokaisen pitäisi kuunnella pariaan tarkasti, koska tehtävän seuraava vaihe oli esitellä pari muulle ryhmälle. Myös ohjaajat osallistuivat esittelykierrokseen.

Esittelykierros meni hyvin: jokainen osasi kertoa muulle ryhmälle parinsa nimen, viimeiseksi nähdyn elokuvan ja hänen valitsemastaan kortista. Jokaisen kertomuksen jälkeen kysyttiin siltä osallistujalta, jota pari esitteli, oliko jotain, mitä hän haluaisi vielä lisätä. Kuvakortit

valikoituivat joko oman olon tai jonkin kiinnostuksen kohteen mukaan. Kortit toimivat hyvin keskustelun aloittajina ja ylläpitäjinä.

Seuraavaksi kerroimme virtuaalisen esittelyohjelman Prezi:n avulla mediaryhmän idean ja alustavan suunnitelman. Hyödynsimme Prezi-esitystä, koska ajattelimme, että osallistujat omaksuvat asiat helpommin, jos puheemme tukena on kuvia ja tekstiä. Kerroimme, että kirjoitamme ryhmästä opinnäytetyömme, mistä syystä tarvitsimme osallistujien huoltajilta allekirjoitetun lupalomakkeen (Liite 2). Kerroimme myös, että kirjoittaisimme itsellemme muistiinpanoja ryhmäkertojen aikana opinnäytetyötämme varten. Painotimme, ettei osallistujia tunnusteta valmiista työstä.

Tämän jälkeen nostimme pöydän keskelle ison julistepaperin ja jaoimme kaikille tusseja. Ryhdyimme yhdessä ideoimaan, mitä voisimme tehdä mediaryhmänä. Tässä vaiheessa halusimme kuulla kaikki ideat, myös epärealistiset. Kaksi osallistujaa ideoi selvästi kahta muuta ahkerammin, mutta jokainen nuori kirjoitti joitain ideoita paperille tai kertoi mielipiteensä muiden ideoista. Ohjaajina pyrimme rohkaisemaan hiljaisempia osallistujia kysymällä tarkentavia kysymyksiä. Osallistujat ehdottivat mm. blogin kirjoittamista, radio-ohjelman tekemistä, elokuvien tekemistä, katselua ja arvostelua, haastatteluiden tekemistä, tarinoiden kirjoittamista, julisteen tekemistä, sosiaalisen haasteen aloittamista, animaation tekemistä, TV-yleisönä olemista ja vierailuja esimerkiksi Sanomataloon tai Teatterimuseoon. Muutamia ideoita, kuten ehdotus harrastaa ryhmän kanssa geokätköilyä, ilmensivät, että osallistujilta pääsi joko unohtumaan tai he eivät tarkalleen hahmottaneet, mitä media on. Keskustelimme ideoista ja rajasimme yhdessä pois sellaiset ideat, jotka eivät lukeutuneet media-aiheen piiriin, ja lupasimme yrittää toteuttaa mahdollisimman monta toivetta ryhmän aikana.

Ryhäsääntöjen laatiminen oli osalle osallistujista tuttua muista Tyttöjen Talon ryhmistä. Olimme miettineet etukäteen joitakin sääntöjä, joita meidän tulisi mainita, jos osallistujat eivät itse niitä ehdota. Tällaisia sääntöjä olivat toisten kunnioittamiseen, luottamukseen ja vaitiolovelvollisuuteen liittyvät säännöt. Sääntöjä sovittiin ja kirjattiin yhteensä kahdeksan (Taulukko 3). Mietimme yhdessä jokaisen säännön kohdalla, mitä ne tarkoittavat käytännössä. Sovimme esimerkiksi siitä, kenelle ja milloin tulisi ilmoittaa, jos ei pääse paikalle ja keskustelimme siitä, kuka ottaisi vastuun sääntöjen ylläpidosta. Sovimme, että kaikki ryhmäläiset kantavat vastuun sääntöjen noudattamisesta ja jokainen voi huomauttaa sääntöjen rikkomisesta. Keskustelimme siitä, että sääntöjen rikkominen vaikuttaa kaikkien osallistujien ryhmässä viihtymiseen. Kävimme lopuksi läpi myös käytännön asiat ryhmän kestosta ja ajankohdasta.

Tyttöjen Talon mediaryhmän säännöt

• Kännykkää ei räplätä, ellei sitä käytetä ryhmän tehtävissä (kännykkä äänettömälle). • Ollaan ystävällisiä kaikille. • Otetaan kaikki huomioon. • Annetaan puheenvuoro - kaikille tilaa. • Ei kiroilla! • Ilmoita, jos et pääse paikalle, ja tule ajoissa. • Ollaan avoimia ja pidetään toisistamme huolta → kokeillaan kaikkien ideoita! • Vaitiolovelvollisuus ja luottamuksellisuus

Taulukko 3: Mediaryhmän säännöt

6.1.1 Kollaasityöskentely ”Tyttö ja media”

Pidimme tauon, jonka jälkeen vuorossa oli kollaasityöskentely. Työ tehtiin jälleen parityöskentelynä, koska halusimme edesauttaa osallistujien tutustumista ja näin ryhmäytymistä. Osallistujat istuivat samoilla paikoilla kuin ennen taukoa, joten parit olivat samat kuin aikaisemmassa tutustumistehtävässä. Pohdimme ääneen, olisiko parempi vaihtaa parit, mutta päätimme kuitenkin samaan hengenvetoon, että pysytään samojen parien kanssa. Tämä johti kiuksalliseen tilanteeseen, jossa yksi osallistujista sanoi innokkaasti, että parinvaihto olisi ollut hänen mielestään kivempi vaihtoehto. Hän olisi halunnut olla toisen osallistujan parina, mutta ei välttämättä miettinyt, miltä hänen nykyisestä parista tuntui kuulla, että hänen parinsa halusi tehdä vaihdon. Vahvistimme päätöksemme, että parit pysyisivät samana.

Annoimme molemmille pareille ison julistepaperin ja ohjeistimme kollaasityöskentelyn. Työn aiheena oli ”tyttö ja media”. Halusimme herätellä osallistujissa ajatuksia siitä, miten tytöt näkyvät mediassa tai miten mediaa voisi tarkkailla sukupuolinäkökulmasta. Valitsimme kollaasityöskentelyn sen helppouden takia: työn aloittamisen kynnyks on matala, koska sen voi aloittaa selailemalla lehtiä ja leikkaamalla sanoja tai kuvia, jotka liittyvät aiheeseen. Niin kutsuttu ”tyhjän paperin kammo” ei pääse syntymään yhtä helposti kuin tilanteissa, joissa pitäisi itse kirjoittaa tai piirtää paperille. Ohjeistimme, että kaikki voisivat alkuun selata lehtiä ja leikellä kaikkea ilman tarkkaa sensuuria. Parien tulisi sitten yhdessä keskustelemalla päättää, mitä laittavat yhteiseen kollaasiin. Lopuksi työt esiteltäisiin ryhmälle.

Osallistujat löysivät helposti lehdistä kuvia ja tekstinpätkiä. Parityöskentely osoittautui kuitenkin suhteellisen väkinäiseksi: jokainen teki, mitä itse halusi eikä juurikaan huomionnut parinsa työskentelyä. Annoimme ryhmäläisten leikellä kuvia lehdistä vapaasti noin kymmenen minuuttia, minkä jälkeen yritimme herätellä keskustelua ja muistutimme, että tarkoitus oli tehdä yhteistyötä parin kanssa. Keskustelua syntyi lähinnä vastauksina ohjaajien esittämiin

kysymyksiin eikä niinkään parien kesken. Meidän piti myös vauhdittaa työskentelyä liimailuvaiheeseen, sillä osallistujat olisivat selailleet lehtiä pitkään ja aika oli käymässä vähiin. Molemmat parit saivat kuitenkin työt valmiiksi, mutta kollaasien esittelykierröksellä jokainen osallistuja esitteli lähinnä omat kuva- tai tekstivalintansa.

Kollaasitöissä päällimmäisinä aiheina nousivat mediaan liittyvät työkalut ja välineet, kuten kamerat ja kännykät, ulkonäköön liittyvät asiat, erilaiset sanat ja lauseet sekä tyttömäiseksi mielletyt asiat, kuten vaaleanpunaiset kukat tai korut. Osa lauseista ei liittynyt mediaan, eivätkä osallistujat osanneet perustella niiden valitsemista. Media-aiheen ulkopuolelta poimitut lauseet osoittivat, että osalle median käsitteet olivat vieraita, joten näitä asioita meidän tulisi huomioida jatkossa. Yksi osallistuja otti puheeksi häntä ärsyttäneen asian, joka liittyi sosiaaliseen kuvien jakamiseen tarkoitettuun mediapalveluun, Instagramiin. Instagramin nimi viittaa siihen, että kuvien pitäisi olla "instant", eli juuri kuvanottohetkellä julkaistuja otoksia. Todellisuudessa nuoret kuitenkin valmistautuvat kuviinsa meikkaamalla ja poseeraamalla ja he ottavat monta kuvaa saadakseen yhden julkaisukelpoisen otoksen. Tällaiset huomiot taas liittyvät vahvasti mediaryhmän tarkoitukseen ja sen teemoihin ja olivat nimenomaan sellaista pohdintaa, mitä toivoimme mediaryhmässä tapahtuvan.

Lopuksi otimme jälleen kuvakortit esiin ja pyysimme osallistujia kertomaan omasta olostaan. Yksi osallistuja oli alkuun valinnut kortin, jonka avulla hän kertoi, että häntä väsytti. Nyt hän valitsi saman kortin, mutta kertoi olevansa pikemminkin se pirteämpi hahmo kortin kuvassa. Yksi osallistuja valitsi kortin, jossa luki "best", koska hänelle oli jäänyt hyvä tunne ryhmästä. Kaksi muuta valitsivat jälleen kortit, joissa oli heitä miellyttäviä asioita. Myös me ohjaajat osallistuimme jälleen kuvakorttikierrokseen. Pyysimme lopuksi vielä jokaista kertomaan mielipiteensä ensimmäisestä ryhmäkerrasta, ja palaute oli jokaisen osallistujan kohdalla positiivista.

Olimme varautuneet kirjoittamaan ensimmäisestä ryhmäkerrasta yhteisen blogikirjoituksen, mikäli muu suunniteltu tekeminen olisi loppunut kesken ennen ryhmäkerran sovittua päättymisaikaa. Varasuunnitelmaa ei tällä kertaa tarvittu eikä blogikirjoitusta toteutettu. Olemme opinnoissamme kokeneet, että varasuunnitelma lisää ohjaamiseen varmuuden ja turvallisuuden tunnetta, jos varsinainen tekeminen loppuu tai ei toimi.

6.1.2 Yhteenveto ensimmäisestä toimintakerrasta

Ensimmäisestä ryhmäkerrasta jäi hyvä tunne. Osallistujat olivat kiinnostuneita aiheesta, he ideoivat ahkerasti ja antoivat positiivista palautetta. Saavutimme myös tavoitteet osallistamisen, ideoinnin, sääntöjen laatimisen, kollaasityöskentelyn ja aiheen esittelyn suhteen. Jokainen ryhmäläinen tuli nähdyksi ja kuulluksi ryhmän sisällä, kun varmistimme, että jokainen sai

puheenvuoron. Ryhmäytyminen ja toisiin tutustuminen oli alkanut hyvin, mutta kollaasityökentely ei sujunut yhteistyönä niin hyvin kuin toivoimme. Kuitenkin kotiin lähtiessä kaikki neljä poistuivat samalla oven avauksella keskustellen mahdollisesta yhteisestä kotimatkasta. Osa osallistujista vaihtoi myös puhelinnumeroita keskenään.

Saimme osallistujien ideoinnin pohjalta suunnan ja näkemyksen siitä, mitä nuoret toivovat ryhmältä, joten jatkosuunnitelmaa oli helppo rakentaa. Olimme esimerkiksi alustavasti suunnitelleet toiselle ryhmäkerralle animaation tekemistä, mutta koska blogin perustaminen ja kirjoittaminen oli niin keskeinen asia nuorten toiveissa, päätimme ottaa sen keskeiseksi ja yhdistäväksi tekijäksi kaikkiin tuleviin ryhmäkertoihin. Jäimme kuitenkin miettimään, miten moni idea perustui siihen, mitä nuoret halusivat oikeasti tehdä. Joku voi esimerkiksi sanoa valokuvauksen toiveena, vain koska halusi osallistua ideointiin, vaikka ei oikeasti halua päästä kokeilemaan valokuvausta. Ideoinnin tarkoituksena oli tietenkin osallistua nuoret, mutta myös saada heidät sitoutumaan ryhmään, koska toteuttaisimme asioita, jotka heitä aidosti kiinnostavat. Ohjaajan rooli korostuu ideoiden karsinta- ja rajausvaiheessa, kun pitää tunnustella, mitkä ovat oikeasti niitä aiheita, joista nuoret ovat kiinnostuneita. Tätä teimme korostamalla, että ohjauskertoja on rajattu määrä, joten pitäisi tarkkaan harkita, mitkä kaikkein kiinnostavimmat asiat ovat. Ohjaajan tehtävänä on myös luoda epäoleellisista ehdotuksista siltoja varsinaiseen toimintaan. Kun esimerkiksi osallistuja ehdotti vierailua Teatterimuseoon, mietimme yhdessä, liittyykö se mediaan ja voisiko teatteri-ilmaisua toteuttaa esimerkiksi radio-ohjelman tai valokuvauksen keinoin. Ohjaajan tulee myös perustella rajausehdotuksiaan ja hänen on varottava, ettei anna omien mielipiteiden varjostaa nuorten ideointia, koska silloin osallisuus ei toteudu. Ohjaaja on paikalla mahdollistamassa nuorten ideointia. Mielestämme annoimme ideointivallan nuorille ja osasimme keskustelun keinoin perustella, miksi esimerkiksi kokopitkän elokuvan katsominen ei onnistuisi mediaryhmän puitteissa.

Ensimmäiselle ryhmäkerralle olimme ohjaajien kesken sopineet, että otamme kaikki kolme vastuun ohjaamisesta, emmekä jakaneet erillisiä rooleja. Osasimme antaa toisillemme tilaa, ja ohjaus sujui luontevasti, mutta ehkä hieman varovasti. Yhteinen ohjaaminen meidän kolmen kesken oli vasta aluillaan, joten jokainen meistä oli tällä ensimmäisellä ohjauskerralla selkeästi varovaisempi sanojen valinnassa sekä puheenvuoron ottamisessa kuin myöhemmillä ohjauskerroilla. Pohdimme, että tämä johtui niin alkujännityksestä kuin myös siitä, ettemme tunteneet toisiamme vielä kovinkaan hyvin. Tähän liittyi myös kaikkien epävarmuus siitä, miten se, että Anna-Sofia on Talon työntekijä ja me olimme vierailevia opiskelijoita, vaikuttaisi yhteistyöhön ja ohjaukseen. Esimerkiksi Anna-Sofia oli huolissaan siitä, saisimmeko tarpeeksi ohjausvastuuta oppimiskokemuksen takaamiseksi ja me puolestaan koimme epävarmuutta ohjaajina vakituisen Talon työntekijän rinnalla.

Ohjaajuuden kannalta jäimme miettimään varsinkin kollaasityöskentelyn parijako-ohjeistuksen sekavuutta sekä omaa rooliamme kollaasityöskentelyn aikana. Parienjakotilanteessa olimme ajatelleet ääneen, pitäisikö parit vaihtaa, mutta todenneet saman tien, että pidetään samat parit. Toisaalta ääneen ajattelu voi tuoda tilanteeseen tietynlaisen rentouden ja antaa myös nuorille mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon. Tässä tapauksessa nuori kertoi oman mielipiteensä, että olisi halunnut vaihtaa parin, mutta koska olimme jo ehtineet sanoa, että parit pysyvät samana, emme enää halunneet perääntyä päätöksestämme. Tämä tilanne saattoi aiheuttaa mielipahaa toiveen esittäneen parille, vaikkei se varmastikaan ollut toiveen esittäjän tarkoitus. Jäimme miettimään, olisiko meidän pitänyt käsitellä tämä tilanne jotenkin sillä hetkellä, sen ohittamisen sijaan. Ääneen ajattelua tulisi siis tehdä harkitummin.

Toinen tilanne, jonka olisimme voineet hoitaa eri tavalla, oli oma toiminta kollaasityöskentelyn aikana. Jäimme samaan huoneeseen, pöydän ääreen kirjoittelemaan vihkoihimme ja selailemaan lehtiä sillä aikaa kun nuoret tekivät kollaasejaan. Tilanne olisi ollut kenties rennompia ja keskustelua olisi syntynyt paremmin, jos myös me ohjaajat olisimme työskennelleet samalla oman kollaasityömme parissa tai poistuneet hetkeksi huoneesta, mikä olisi antanut nuorille omaa tilaa tutustua toisiinsa.

Kollaasityö toteutettiin parityöskentelynä siinä toivossa, että ryhmäytyminen ja tutustuminen tapahtuisi luontevasti. Parit olivat kuitenkin vasta tutustumassa toisiinsa ja hiljaisessa tilassa oli varmasti vaikeaa aloittaa keskustelu lähes tuntemattoman kanssa. Osallistujat olisivat kenties tutustuneet toisiinsa luontevammin, jos he olisivat tehneet kollaasityöt yksin ja sitten esitelleet ne toisilleen. Yksintyöskentelyssä kaikki osallistujat olisivat myös voineet luontevammin keskustella keskenään, eikä heillä olisi ollut painetta jutella nimenomaan parien kesken. Yksintyöskentelyssä myös me ohjaajat olisimme voineet luontevasti osallistua askarteluun.

Huomasimme myös, että asetelma, jossa istuimme kaikki ison pöydän eri puolilla, ei ollut suotuisa avoimen ilmapiirin luomiselle ja ryhmäytymiselle. Parit valikoituivat istumajärjestyksen mukaan, ja iso pöytä aiheutti turhan ison fyysisen välimatkan osallistujien välille. Myöskään liikkuminen tilassa ei ollut luontevaa, joten kaikki istuimme paikoillamme koko ryhmän ajan. Päätimme, että jatkossa pitäisimme ryhmämme Talon muissa tiloissa, missä on sohvia ja matalia kahvipöytiä.

Ryhmäläiset laativat mediaryhmälle säännöt, ja ainakin yksi osallistujista sanoi, että sääntöjen laatiminen oli tuttua muista Talon ryhmistä. Sääntöjä noudatettiin hyvin koko mediaryhmän elinkaaren aikana, poikkeuksena sääntö poissaolemisen ilmoittamisesta. Sääntöjä laadittaessa kävimme läpi, mitä jokainen sääntö merkitsee käytännössä, ja sovimme, kuka ottaisi niistä vastuun, jotta osallistujat omaksuisivat säännöt. Olisiko meidän pitänyt miettiä myös

seurauksia siinä tapauksessa, että joku toistuvasti rikkoo sääntöjä? Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista, joten emme katsoneet oikeaksi myöskään puuttua liiaksi asiaan. Aina kun osallistujia oli poissa, otimme häneen yhteyttä puhelimitse tai tekstiviestitse. Mietimme yhdessä ohjaajien kesken, miten ilmaisemme kantamme siitä, että hän on tietenkin edelleen tervetullut toimintaan, vaikka ilmoittamatta jättäminen oli harmillista.

6.2 Blogin luominen

Toisen toimintakerran teemana oli blogin luominen. Tavoitteet toimintakerralle olivat nuorten osallistaminen blogin luomisen kautta, ryhmäytyminen sekä tutustuminen mediakriittisyyteen. Osallistujia saapui talolle kolme. Neljäs osallistuja ei ollut ilmoittanut poissaolostaan, joten lähetimme hänelle tekstiviestin. Kaikki ohjaajat olivat paikalla. Tämän toimintakerran pidimme pienessä huoneessa, jossa oli sohvia ja matala kahvipöytä.

Kertasimme osallistujien kanssa edellisellä kerralla yhdessä laaditut säännöt, jotka lähes kaikki muistivat ulkoa. Halusimme kerrata säännöt, jotta osallistujat myös sitoutuisivat sääntöihin ja ymmärtäisivät, ettei sääntöjä tehty vain muodollisuuden vuoksi. Osallistujien ladellessa sääntöjä jäimme miettimään, sisäistivätkö he säännöt todella ja onko niillä painoarvoa heille vai nähdäänkö ne vain muodollisuutena.

Halusimme kerrata vielä osallistujien nimiä ja tutustua toisiimme paremmin sekä löytää keskustelun kautta yhteisiä mielenkiinnonkohteita. Kaikki kertoivat oman nimensä ja mitä mediaa ovat käyttäneet edellisen viikon aikana sekä mitä mediaa he käyttävät päivittäin. Olimme suunnitelleet, että tehtävä olisi parikeskustelu ja parit kertoisivat toisistaan muulle ryhmälle, mutta koska paikalla oli kolme osallistujaa, muutimme parikeskustelun ryhmäkeskusteluksi.

Aiheesta syntyi paljon keskustelua ja osallistujat luettelivat pitkät listat päivittäin käyttämistään medioista. Esiin nousivat naisten ja nuorten lehdet, esimerkiksi Demi, radio, televisio ja internet, sekä älypuhelimien sovellukset. Internetissä ja älypuhelimella käytiin päivittäin video- ja keskustelupalveluissa, erilaisissa sosiaalisen median sivuilla sekä lukemassa blogeja ja videoblogeja, eli vlogeja. Osallistujat mielsivät median lähinnä verkkomediaksi. Muihin median välineisiin (radio, televisio, lehdet) osattiin viitata vasta, kun kysyimme suoraan, käyttävätkö he niitä.

Mediaa osallistujat käyttivät tasaisesti tiedon ja viihteen välineenä. Googella haettiin tietoa ihmisistä ja opiskelua varten. Julkisuuden henkilöistä haettiin myös tietoa, esimerkiksi pop-tähti Justin Bieberistä. Kaikki osallistujat olivat tehneet haun omasta nimestään internetin hakupalveluissa. Hauissa löytyi esimerkiksi noloksi miellettyjä kuvia päiväkotiajoilta ja vanhoja lehtiartikkeleita, joihin osallistujia oli haastateltu. Osallistujat kertoivat, että heidän huol-

tajansa jakavat omille ja heidän Facebook-sivuilleen lapsuuskuvia, jotka osallistujista ovat noloja. Kukaan ei ollut kuitenkaan kertonut huoltajilleen, ettei halua kuvia Facebookiin. Kysyimme heiltä, olisiko huoltajien syytä kysyä lapsiltaan, saako heistä jakaa kuvia sosiaalisessa mediassa. Kaikki olivat sitä mieltä, ettei ilman lupaa saa laittaa kenestäkään toisesta kuvaa minnekään internetiin. Tämä herätti keskustelua siitä, kuinka kaikki mitä internetiin ladataan jää myös sinne.

Puhuimme siitä, mitä internetissä kannattaa jakaa ja mitä ei. Halusimme ohjata osallistujia turvalliseen internetin käyttöön, emmekä pelotella heitä ja jättää hyödyntämättä sen tuomia mahdollisuuksia. Osallistujat kertoivat, etteivät he laita minnekään muualle paitsi Facebookiin oikeaa nimeään. Instagramissa ollaan käyttäjänimillä ja muissakin palveluissa käytettiin lempinimiä tai aliaksia. Kysyimme, onko viisasta kertoa internetissä, mitä koulua käy tai missä asuu, johon kaikki vastasivat, että ei ole. Halusimme varmistaa, että osallistujilla on tiedossa oman yksityisyyden suojelun taju. Osallistujat kertoivat myös, että he ovat saaneet vanhemmilta mieshenkilöiltä viestejä, joihin ovat osanneet reagoida estämällä heidät ja kertomalla huoltajilleen tapahtuneesta.

Kaikilla osallistujilla oli yksityiset Instagram-tilit, koska he eivät halua viestejä tuntemattomilta. Kahdella osallistujalla oli myös Facebook-tilit, toisella tämäkin oli yksityinen, mutta toinen piti tilinsä julkisena. Hänen mielestään kaiken yksityisenä pitäminen oli outoa, ja hän perusteli tilinsä julkisuuden sillä, että kaikki internetiin jaettu on kuitenkin julkista. Jos hän jakaa jotain yksityisenä, voi joku hänen ystävänsä jakaa sen eteenpäin julkisena. Tämä kommentti ohjasi meidät puhumaan tilien yksityisyysasetuksista, jotka osoittautuivat osalle epäselviksi ja vaikealukuisiksi. Asetukset osattiin kutakuinkin laittaa yksityisiksi perusasetuksista, mutta yksittäisten julkaisujen yksityisyys ja jakamiseen liittyvät estot tuntuivat olevan vie-raampia. Ainoa osallistujista, jolla ei ollut Facebook-tiliä, koki Facebookin pelottavaksi, koska kaikki näkisivät, mitä hän siellä tekisi.

Keskustelimme myös kommentoinnista ja siitä, minkälaisia kommentteja kannattaa kirjoittaa. Osallistujat kertoivat yleensä vain lukevansa blogeja eivätkä niinkään kommentoivansa niitä. Kukaan ei tuonut esiin negatiivisia kommentointikokemuksia. Sovimme, että yhteiseen blogiin tulevat kommentit luetaan aina yhdessä ja niiden sisällöstä keskustellaan, jos siihen on tarvetta. Tämä antaisi mahdollisuuden reagoida kommentteihin yhdessä ja keskustella niistä, eikä kenenkään tarvitsisi jäädä yksin miettimään, mitä niillä halutaan sanoa.

6.2.1 Blogin luominen

Olimme valmistelleet Prezi-esityksen siitä, mitä media ja bloggaus on. Halusimme kerrata median teoriaa, koska se tuntui olevan vielä epäselvää. Prezi-esityksessä tutustuimme myös

blogin aloittamiseen, kirjoittamiseen ja sisältöön. Mietimme yhdessä osallistujien kanssa, mitä aiheita heidän bloginsa käsittelee. Osa halusi perustaa life-styleblogin ja kertoa muodista, ruoasta, elämäntavoista ja omasta elämästä. Keskustellessamme siitä, miten he voisivat yhdistää kaikkien mielenkiinnon kohteet yhteiseksi blogiksi, nousivat aiheiksi toisten nuorten auttaminen, vertaistuki ja tarinat omasta elämästä. Kaikki innostuivat tästä ja ideoivat, että he voisivat kirjoittaa blogiin esimerkiksi kiusaamisesta. Blogin nimi syntyi yhden osallistujan ideasta, johon muut tarttuivat innoissaan. Ennen varsinaista toimintaa eli blogin luomista pidimme tauon, jonka jälkeen kolmikko rauhoittui tietokoneen ääreen blogia perustamaan.

Ehdotimme osallistujille Blogger-palvelua heidän bloginsa alustaksi, koska se oli heille tuttu ja yksi harvoista blogialustoista, joka on mahdollista saada suomeksi. Osallistujat suunnittelivat yhdessä blogin ulkoasua, johon toivottiin iloiset värit. He löysivät nopeasti ulkoasupohjan, joka miellytti kaikkia. Osallistujat kirjoittivat yhteisen ensimmäisen julkaisun, jossa he kertoivat, mitä blogi tulee sisältämään sekä ketkä blogia kirjoittavat. Kaikki osallistujat halusivat kirjoittaa blogia lempinimillään tai aliaksilla. Ensimmäinen julkaisu lähetettiin bittimaailmaan yhteisellä napinpainalluksella.

6.2.2 Yhteenveto toisesta toimintakerrasta

Toisen toimintakerran yhtenä tavoitteena oli osallistujien ryhmäytyminen. Osallistujat ideoivat ja perustivat yhdessä blogin. Yhteistuumin he löysivät kaikille mieluisan nimen, ulkoasun ja aloitustekstin blogilleen. Juhlavalla tavalla he painoivat yhdessä ”julkaise” -nappia. Yksi osallistujista toivoi, että hän voisi kirjoittaa tekstinsä englanniksi, ja muut ryhmäläiset innostuivat tästä ja toivoivat, että blogi voisi olla kaksikielinen. Kaksikielisyys lisäisi tyttöjen mielestä blogin uskottavuutta ja tavoittaisi laajemman yleisön. Kaikki kolme osallistujaa lähtivät samaa matkaa kotiin. Kaksi oli vaihtanut puhelinnumeroita ja he istuivat ryhmän aikana lähekkäin sohvalla ja kikattelivat yhdessä, jättämättä kuitenkaan kolmatta osallistujaa huomiotta. Se, että olimme vaihtaneet huonetta, jossa oli ison pöydän sijasta sohvaa, teki tunnelmasta huomattavasti rennomman ja yhteisöllisemmän. Osallistujat makoilivat yhdessä isolla sohvalla ja fyysinen läheisyys tuntui vaikuttavan positiivisesti ryhmän henkeen.

Osallisuutta pyrimme tällä toimintakerralla vahvistamaan takaamalla kaikille puheenvuoron ja tilan jakaa omia ideoitaan ja tulla kuulluksi. Lisäksi blogin teema, sisältö ja ulkoasu olivat nuorten ideoimia ja toteuttamia. Jokainen pääsi myös itse kirjoittamaan koneella ja vaikuttamaan niin blogin sisältöön kuin sen ulkomuotoon.

Mediakriittisyys ja medialukutaito nousivat teemoiksi blogi-keskustelussa. Monet nuoret ihailivat bloggaaajia ja näiden elämäntyylejä. Kuitenkaan blogeissa ei näy koko todellisuus bloggaaajan elämästä, ja tämä jää nuoremmilta lukijoilta joskus ymmärtämättä. Bloggaaajien elämää

verrataan omaan arkeen ja turhaudutaan, kun omassa elämässä ei ole samanlaista hohdokkuutta, jatkuvaa onnellisuutta ja ihania tapahtumia. Ryhmämme osallistujat eivät lähteneet liiaksi keskustelemaan tästä, vaikka olisimme toivoneet sitä. Me pidimme aiheita ehkä tärkeämpänä kuin osallistujat itse. Tarkoituksena oli myös esitellä erilaisia blogeja, mutta blogimaailma oli osallistujille jo sen verran tuttu, että jätimme ne väliin. Blogien kriittisistä tarkastelua olisi tukenut konkreettinen esimerkki, josta olisi voinut syntyä keskustelua.

Annoimme osallistujille kotiläksyn kysyä huoltajiltaan, mitä mediaa he käyttivät päivittäin tai useimmiten, kun he olivat nuoria. Toivoimme, että kotona syntyisi myös keskustelua mediasta ja sen käytöstä sekä vertailua nykypäivän ja huoltajien nuoruusajan medioiden välillä.

Blogia perustettaessa aiheiksi nousivat omasta elämästä kertominen nuorten näkökulmasta sekä muiden nuorten auttaminen. Ajattelimme, että toisten nuorten auttaminen voisi olla myös kantava, punainen lanka, joka kulkee mukana ryhmän kaikessa toiminnassa. Osallistujat ehdottivat tarinoiden kirjoittamista esimerkiksi kiusaamisesta, mikä toisi blogin osaksi yhteiskunnallista keskustelua ja antaisi mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa omaan yhteisöön tai jopa yhteiskuntaan. Ennen internetiä nuoret lukivat nuortenlehtien kysymys- ja vastauspalstoja, kun etsittiin vertaistukea ja vastauksia siihen, mitä muut nuoret ajattelevat tai mitkä asiat askarruttavat ikätovereita. Nykyään samat yhteisöt löytyvät helpommin netistä, ja ehkä siksi toisten auttaminen ja vertaistuki on myös arkipäiväisempää nykyajan nuorille. Muiden nuorten auttaminen on mielestämme hieno tapa tukea nuorten vertaisviestintää sekä lisätä heidän osallisuuttaan omassa yhteisössään.

6.3 Valokuvaus

Kolmannen ryhmäkerran teemana oli valokuvaus. Tavoitteenamme oli vahvistaa nuorten osallisuutta korostamalla heidän rooliaan pikemminkin valokuvan ottajina kuin valokuvauksen kohteina. Halusimme antaa heille perustietoa valokuvauksesta ja näyttää, miten valokuvausta voi käyttää taidemuotona, jotta he löytäisivät uusia tapoja kuvata heitä kiinnostavia asioita myös jatkossa. Osallistujia kolmannella ryhmäkerralla oli kaksi. Edellisellä kerralla poissaoleva oli ilmoittanut, ettei tulisi enää mediaryhmään, koska se ei ollut hänen juttunsa. Kaikki ohjaajat olivat paikalla.

Aloitimme ryhmäkerran pienessä huoneessa, jossa pääsimme kaikki istumaan rennosti sohville. Esittelimme nuorille heidän toiveittensa pohjalta suunnittelemamme tulevat toimintakerat kuullaksemme heidän mielipiteensä. Olimme suunnitelleet vierailukäynnin Demi-lehden toimitukseen, mistä nuoret innostuivat erityisesti. Painotimme, että vierailua ei ollut vielä sovittu, mutta yrittäisimme toteuttaa sen. Myös muu suunnitelma sai nuorilta positiivista palautetta. Kysyimme edellisen kerran kotiläksyistä, eli olivatko nuoret keskustelleet huoltaji-

ensa kanssa, mitä mediaa nämä käyttivät saman ikäisinä kuin mediaryhmäläiset olivat nyt. Yksi osallistujista oli jutellut aiheesta äitinsä kanssa, joka oli sanonut lukeneensa naistenlehtiä.

6.3.1 Valokuvaaminen

Olimme päättäneet, että Anna-Sofia ottaa ohjausvastuun valokuvausaiheen esittelystä. Hän kertoi lyhyesti valokuvauksen historiasta ja havainnollisti kertomaansa näyttämällä valokuvaukskirjaa. Nuoret saivat miettiä, mitä kaikkea tarvitaan valokuvaamiseen ja mitä keskeiset valokuvaukseen liittyvät termit, kuten rajaus ja aihe merkitsevät valokuvauksen kontekstissa. Näitä termejä kirjoitettiin ylös muistilapuille. Lopuksi ohjeistimme valokuvaustehtävän. Nuoret saivat valita valokuvaustehtävälle aiheen ja heidän tuli valita kolme muistilapuille kirjoitettua termiä, joista jokaisen tulisi näkyä kuvissa. Kuvia tulisi ottaa vähintään kolme, jotka esitellään ryhmälle ja julkaistaan blogissa. Valikoituneet termit olivat perspektiivi, valo ja varjo sekä tarkkuus. Nuoret valitsivat aiheeksi blogin teeman, eli nuoruuteen liittyvät asiat ja mietimme yhdessä, mitkä asiat siihen liittyvät. Ennen kuin lähdimme ulos, kertasimme hyvän valokuvausetiikan käytänteet, joihin ei esimerkiksi kuulu muiden kuvaaminen ilman lupaa.

Kävelimme yhtä matkaa Tokoinrantaan. Leikkipuiston vieressä sovimme, että nuoret saivat kuvata vapaasti viidentoista minuutin ajan, minkä jälkeen kokoontuisimme jälleen leikkipuiston viereen. Osallistujat lähtivät itsenäisesti liikkeelle ja kuvasivat sekä yksin että kahdestaan. Myös kaikki ohjaajat osallistuivat kuvaamiseen. Varaamamme aika oli riittävä ja meille jäi tunne, että jokainen sai kuvata rauhassa riittävän kauan. Myös ulkona oleminen toi mukavaa vaihtelua sisätiloissa istumiseen.

Kun kävelimme takaisin Talolle, yksi osallistujista kysyi, voisimmeko käydä hakemassa hänen kanssaan ruoka-annoksen pikaruokaravintolasta. Sanoimme, että aika ei riittäisi, mutta lupasimme yhdessä tehdä nopeat välipalat Talolla. Kun palasimme Talolle, valmistimme yhdessä voileivät, jotka otimme mukaan työskentelyhuoneeseen, jotta osallistujat voisivat syödä samalla kun jatkoimme päivän toimintaa. Ruokailu kuitenkin keskeytti toiminnan ja siihen oli vaikea virittäytyä uudelleen. Seuraava työvaihe oli kuvien lähettäminen kännyköistä sähköpostiin ja sieltä blogiin lataaminen. Tämä työvaihe vei odotettua enemmän aikaa ja vaati kailta kärsivällisyyttä. Tunnelma oli ruokailun ja odottelun vuoksi levoton.

Kun kaikkien kuvat saatiin koneelle, valitsimme yhdessä jokaiselta kuvaajalta yhden kuvan, eli yhteensä viisi kuvaa, jotka ladattiin blogiin. Osallistujien toiveesta myös meidän ohjaajien ottamat kuvat julkaistiin blogissa. Tarkoituksemme oli tarkastella jokaista kuvaa ajan kanssa koko ryhmänä ja antaa valokuvaajalle positiivista palautetta. Tämä olisi antanut vahvemman

onnistumisen kokemuksen, sekä näkyväksi ja kuulluksi tulemisen tunteen. Valitettavasti aika loppui kesken ja palautteen antaminen jäi niukaksi.

6.3.2 Yhteenveto kolmannesta toimintakerrasta

Kolmas kerta alkoi rauhallisesti, ja ulkona oleminen auringonlaskun aikaan toi ryhmäkertaan myös mukavan tunnelman, mutta loppua kohden aika loppui kesken ja tekniikan kanssa oli haasteita. Opimme, että on varattava riittävästi aikaa aina, kun työvälleinä on kännyköitä, tietokoneita, kameroita ja muita teknisiä laitteita. Kuvien lataaminen blogiin vei niin paljon aikaa, etteivät nuoret ehtineet kirjoittaa aiheesta blogikirjoitusta. Tarkoituksemme oli myös kuvata ensimmäisellä kerralla tehdyt kollaasityöt ja julkaista ne blogissa, mutta tämäkään ei toteutunut ajan puutteen vuoksi. Ajankäytön suunnittelu on ohjaajan vastuulla ja on pystytävä luomaan rauhallinen ilmapiiri ilman turhaa kiirehtimistä. Emme maininneet kollaasien kuvauksesta osallistujille, koska se oli enemmänkin varasuunnitelma, mikäli aikaa olisi riittänyt. Kuitenkin jäi lopuksi olo, että kiirehdimme liikaa kuvien palautteen annossa.

Kun suunnittelimme valokuvauskertaa opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa, olimme halunneet päästä kokeilemaan erilaisia valokuvauksen luovia menetelmiä. Kuitenkin päädyimme keskittymään enemmän tekniseen kuvaamiseen ja siihen liittyvän tekniikan opetteluun. Jäimme pohtimaan, toteutuiko sosiaalialan näkökulma, kun luova ja voimaannuttava näkökulma jäi pois. Toisaalta emme voi arvailla osallistujien kokemuksia. Koimme, että annoimme osallistujille uusia näkökulmia valokuvaamiseen, ja koska he käyttivät omia kännyköitään kuvaamiseen, he voisivat hyödyntää oppimaansa ja jatkaa kuvaamista ryhmän ulkopuolellakin. Osoitimme kuvaustehtävällä, ettei kuvien tarvitse olla teknisesti moitteettomia tai kuvattuja kalilla järjestelmäkameralla ollakseen merkityksellisiä.

Valokuvaustehtävän aiheena oli nuoruus tai asiat, jotka liittyvät nuorena olemiseen. Keskustelimme harrastuksista, koulusta, kavereista ja ulkona olemisesta. Puheenaiheiksi nousivat myös vaikeammat aiheet, kuten kiusaaminen ja vanhempien avioerot. Aihe siis herätti arvokasta keskustelua, mutta valmiissa valokuvissa aihe ei suoranaisesti näkynyt. Osallistujat eivät myöskään enää nostaneet näitä aiheita esiin, kun he esittelivät kuviaan. Kenties nuoruus teemana yhdessä valokuvaustermien (perspektiivi, valo, tarkkuus) kanssa oli vaikea toteuttaa. Toisaalta emme ehkä ehtineet nostaa aiheita esiin, koska kuvien katseluaika jäi liian lyhyeksi.

Sillä aikaa, kun odotimme kuvien latautumista, kysyimme yhdeltä osallistujalta hänen päivästään. Pian tämä osallistuja puhui innokkaasti ja puheenaiheet laajenivat perheeseen, perheenjäsenten koulutuksiin ja ammatteihin. Lopulta piti kohteliaasti pyytää osallistujaa päättämään kertomuksensa, sillä kuvat olivat latautuneet ja pystyimme taas jatkamaan mediaryhmän aiheiden parissa. Anna-Sofia huomautti meille ryhmäkerran jälkeen, että myös

luppoajan puheenaiheet olisi hyvä pitää aiheeseen liittyen relevantteina. Tämä kerta vahvisti, että ohjaajina meidän on otettava vastuu myös siitä, että ryhmän aikana keskitytään senkertaisiin teemoihin. Muun muassa tämä tapahtuma osoitti, että hyödyimme kolmen ohjaajan läsnäolosta ja pääsimme kehittämään ohjaustaitojamme Anna-Sofian kokemuksen ja palautteen ansiosta.

6.4 Animaatio

Neljännellä toimintakerralla yksikään ryhmän alkuperäisistä jäsenistä ei tullut paikalle ja edellinen kerta oli jouduttu perumaan samasta syystä. Olimme joka kerralla puhuneet, että jatkaisimme ryhmän mainostamista viidenteen ryhmäkertaan saakka uusien osallistujien saamiseksi. Halusimme nuorten tietävän mahdollisuudesta, että ryhmään tulisi vielä uusia jäseniä. Olimme pyytäneet myös osallistujia kertomaan halutessaan kavereilleen ryhmästä.

Työntekijöiden verkostojen kautta ryhmään ohjautui kaksi uutta nuorta tälle toimintakerralle. He olivat 14- ja 15-vuotiaita, toisilleen ennestään tuntemattomia ja he tulivat Talolle hyvissä ajoin ennen ryhmän alkua. Anna-Sofia esitteli heille Talon tiloja ja kertoi sen toiminnasta. Ennen ryhmän alkua uudet osallistujat olivat jo ehtineet löytää yhteisiä mielenkiinnon kohteita ja hieman tutustua toisiinsa. Osallistujia oli siis kaksi ja ohjaajista paikalla oli kaikki kolme. Tavoitteina ryhmäkerralle oli uusien ryhmäläisten mukaan ottaminen, animaation teko, yhdessä tekeminen ja vastuun jakaminen sekä voimavarojen vahvistaminen ja tukeminen. Tavoite uusien ryhmäläisten mukaan ottamisesta kuitenkin muuttui kahden uuden ryhmäläisen tutustuttamiseksi.

Ennen varsinaista toimintaa kerroimme uusille osallistujille siitä, mitä olimme jo tehneet ja näytimme heille ryhmän aikataulun, jonka olimme muiden ryhmäläisten kanssa suunnitelleet. Kävimme läpi myös muiden osallistujien kanssa laatimamme säännöt, jotka he hyväksyivät. Kerroimme heille, että ryhmän sisältö oli muiden ryhmäläisten suunnittelema, mutta heillä olisi myös mahdollisuus vaikuttaa siihen. Molemmat kuitenkin hyväksyivät sisällön ja myös tämänkertaisen teeman, animaation. Kerroimme heille, että ryhmä on osa opinnäytetyötämme ja annoimme heille lupalomakkeet huoltajien allekirjoitettavaksi. Kysyimme heiltä myös, mitä medioita he käyttävät. Molemmat käyttivät ahkerasti Instagramia ja YouTubea, toinen oli Facebookissa. Molemmat kävivät erilaisilla foorumeilla lukemassa ja keskustelemassa ja toinen osallistujista kertoi lukevansa Suomen Kuvalehteä.

Teimme uusien osallistujien kanssa tutustumisleikin, jossa heitimme lankakerää ympyrässä niin, että parin kierroksen jälkeen siitä syntyi hämähäkinverkon näköinen seitti. Kun kerä oli omalla kohdalla, piti sanoa oma nimi ja mitä mediaa oli käyttänyt sen päivän aikana. Kun kerä heitettiin toiselle, lanka jäi omaan käteen. Toisella kierroksella kerrottiin omat harrastukset,

minkä jälkeen kerä heitettiin taas jollekin toiselle. Lankakerää takaisin keriessä piti muistaa, mitä edellä oleva oli kertonut itsestään ja kertoa se muille ääneen. Peli tuntui olevan mieluisen osallistujille, vaikka he vähän ujostelivat ja pelkäsivät, että loukkaavat toisiaan, jos eivät muista, mitä toinen on sanonut. Ohjaajina pyrimme olemaan kannustavia ja tarkastimme, ettei kukaan pahastuisi, jos joku ei muista toisten nimiä tai harrastuksia. Emme itsekään muistaneet kaikkea ja se tuntui myös rentouttavan tunnelmaa.

6.4.1 Animaatio, teemoina ystävyys ja kiusaaminen

Tutustumisen jälkeen esittelimme osallistujille stop-motion -animaation näyttämällä heille animaatioita YouTubesta, jotta he saisivat ajatuksen siitä, mitä olemme tällä kertaa tekemässä. Kumpikaan ei aiemmin ollut tehnyt animaatiota, joten tämä oli kummallekin uusi kokemus ja myös uusi median muoto. Osallistujat vaikuttivat kiinnostuneilta ja myös hieman jännittyneiltä, esimerkiksi siitä, etteivät olleet koskaan käyttäneet järjestelmäkameraa. Lupasimme opettaa kameran käyttöä ja tukea osallistujia muutenkin animaation teossa. Sanoimme myös, että uskomme heillä olevan taitoa tehdä animaatio itse. Kerroimme osallistujille animaation aiheen, joka oli muutos. Yhdessä esimerkissä, jonka näytimme osallistujille, oli samankaltainen teema, ja annoimme heille myös esimerkkejä, koska alkuun tuntui siltä, että aihe oli heille liian laaja ja abstrakti.

Menimme yhdessä askarteluhuoneeseen näyttämään osallistujille materiaaleja, joita he voisivat käyttää animaatiossaan ja annoimme heille paperin, johon he kirjoittivat ideansa ja suunnitelmansa. Heti kun pääsimme huoneeseen, osallistujilta alkoi tulla ideoita ja keskustelua animaatiosta ja päätimme, että olisi hyvä jättää heidät suunnittelemaan animaatiota kahdes- taan. Annoimme heille noin 20 minuuttia aikaa suunnitella animaatiota, minkä jälkeen kävimme tarkistamassa, että he olivat edistyneet suunnitelmissaan. Osallistujat olivat löytäneet pehmoleluja ja ison paperin, johon he olivat hahmotelleet animaatioon liittyviä kuvia. Suunnitelmat olivat jo pitkällä ja kummallakin osallistujalla tuntui olevan innostunut ja motivoitunut ote animaation tekemiseen.

Kehotimme osallistujia aloittamaan varsinaisen animaation teon. Vaikka tunnelma oli hieman jännittynyt, onnistuivat osallistujat kuitenkin rauhoittumaan varsinaiseen kuvaustoimintaan. Osallistujilta sujui animaation teko hyvin. Me ohjaajat toimimme lähinnä avustajina, alussa kuvaamassa, sitten siirtämässä pehmoleluja ja muita liikkuvia osia, osallistujien ohjeistusten mukaan. Osallistujat olivat alkuun hieman ujoja kameran käytön suhteen, mutta kannustimme heitä kokeilemaan ja pian kameran käyttö sujuikin. Heidän yhteistyönsä vaikutti luontevalta. Animaatiota tehdessä osallistujilta tuli myös kommentteja “en mä osaa” tai “en oo artsy ihminen”, mikä oli ehkä epävarmuutta uutta tekemistä kohtaan, mutta vakuutimme olevamme rehellisesti sitä mieltä, että he tekivät hyvää työtä.

Etenkin suunnitteluvaiheessa osallistujilla syntyi paljon keskustelua ystävydestä ja kiusaamisesta. Ystävyys ja kiusaaminen olivatkin animaation teemat. Animaation päähenkilö on alkuun surullinen, näkymätön ja yksinäinen, mutta ystävät tekevät hänet näkyväksi ja iloiseksi. Vaikka aihe oli osittain rankka ja kummallekin omakohtainen, löytyi tekemisessä ja keskustelussa paljon positiivisuutta, tekemisen iloa ja luovuutta. Toinen osallistujista kertoi animaation juonesta, että “kun on masentunut, on eka semmoinen olo, ettei oo kukaan. Mut sit kun saa lisää kavereita, niin tulee... niinku toiseksi”. Osallistuja kertoi myös, kuinka hänen mielestään ihminen pystyy toisten ihmisten avulla nostamaan itsensä uuteen arvoon.

Kun animaatio oli saatu valmiiksi ja nimettyä, ladattiin se koneelle. Teknisten vaikeuksien takia YouTubeen lataaminen ei onnistunut, mutta latasimme videon pian ryhmäkerran jälkeen internetiin, muiden nähtäväksi. Koska aika loppui kesken, sovimme nuorten kanssa, että he kirjoittaisivat vasta seuraavalla kerralla uuden kirjoituksen blogiin, johon lisittäisiin myös animaation linkki. Osallistujat antoivat toimintakerrasta positiivista palautetta, lähtivät yhdessä kotiin ja kertoivat tulevansa myös seuraavalle kerralle.

6.4.2 Yhteenveto neljännessä toimintakerrasta

Saimme kaksi suunnilleen samanikäistä, uutta osallistujaa ryhmään. He olivat jo ennen ryhmän alkua löytäneet yhteisen mielenkiinnon kohteen, jolla tuntui olevan todella tärkeä ja keskeinen rooli heidän molempien elämässä. Keskustelu oli vilkasta, ehkä synnä oli myös pieni jännitys. He tuntuivat ymmärtävän tekemisen idean hyvin vähäisellä ohjeistuksella ja ohjauksella. Lisäksi keskustelu pysyi enimmäkseen aiheessa, joten osallistujat oli helppo palauttaa takaisin toimintaan, jos siihen oli tarvetta. Animaatio-teema oli muiden ryhmäläisten toivoma, joten emme voineet olettaa, että uudet osallistujat olisivat myös innostuneet siitä. He vaikuttivat kuitenkin aidosti kiinnostuneilta tämänkertaisesta teemasta. Yksi tämän kerran tavoitteista oli vahvistaa ja tukea voimavaroja, ja pyrimme toteuttamaan sitä kannustamalla ja rohkaisemalla osallistujia heidän tekemisessään. Mielestämme onnistuimme tässä.

Se, että jätimme osallistujat ideoimaan kahdestaan ja osallistuimme tekemiseen vasta loppuvaiheessa, osoittautui hyväksi päätökseksi. Näin projekti oli selkeästi heidän omansa ja me ohjaajat olimme vain avustajia. Tämä oli meille ohjaajina positiivinen oppimiskokemus ja selkeä kehitys ensimmäisestä ryhmäkerrasta, jolloin osallistujat tekivät kollaaseja ja me istuimme huoneessa, emmekä antaneet osallistujille omaa tilaa luoda. Meidän poissaolomme suunnitteluvaiheessa antoi osallistujille myös mahdollisuuden tutustua rauhassa toisiinsa, ilman aikuisen valvovaa silmää. Halusimme myös jättäytyä tietoisesti taustalle varsinaisessa animaation tekovaiheessa, jotta osallistujille tulisi tunne, että tämä todella oli heidän projektinsa. Yhtenä tavoitteena tälle ryhmäkerralle oli yhdessä tekeminen ja vastuun jakaminen, jotka toteutuivat, kun osallistujat suunnittelivat ja toteuttivat animaation alusta loppuun itsenäi-

sesti. Lisäksi tavoitteena oli animaation teko, mikä toteutui, vaikka YouTubeen lataaminen jäi teknisten vaikeuksien takia ohjaajien tehtäväksi.

Jätimme tietoisesti tauon pitämättä, sillä toiminta oli niin hyvässä vauhdissa, että tauko olisi mahdollisesti häirinnyt työskentelyä. Vaikka tauko jäi pitämättä, oli aika loppua jälleen kesken. Olimme jo edellisellä kerralla todenneet, että työskenneltäessä tekniikan kanssa on sille hyvä jättää enemmänkin aikaa. Videota ladatessa meille tuli internetin kanssa ongelmia ja odottelu vei turhan paljon aikaa, jonka olisi voinut käyttää esimerkiksi parempaan purkuun lopussa. Kunnollinen purku jäi tekemättä. Saimme esitettyä osallistujille vain kysymyksen, miltä animaation tekeminen tuntui ja oliko heillä kivaa. Animaatio oli molemmille osallistujille hyvä kokemus, ja he toivoivat saavansa linkin videoon mahdollisimman pian, jotta he voisivat jakaa sen kavereilleen.

Yhtenä tavoitteenamme tälle ryhmäkerralle oli uusien ryhmäläisten mukaan ottaminen. Tavoite kuitenkin muuttui kahden uuden osallistujan tutustuttamiseksi, sillä paikalla ei ollut yhtään vanhaa ryhmänjäsentä. Jäimme miettimään, miten olisi vaikuttanut, jos uusien osallistujien lisäksi ryhmässä olisi tällä kertaa ollut joku vanhoista ryhmänjäsenistä. Uusilla osallistujilla tuntui olevan niin hyvä yhteissävel, että heille oli ehkä parempi, ettei paikalla ollut muita. Sen lisäksi, että heillä oli yhteisiä mielenkiinnon kohteita, oli heille yhteistä myös se, että he olivat molemmat uusia ryhmänjäseniä. Jos paikalla olisi ollut kolme vanhaa ryhmänjäsentä, olisi ryhmään tuleminen saattanut tuntua pelottavammalta, eikä tekeminen, oleminen ja vastuun ottaminen ryhmässä olisi ehkä ollut heille niin helppoa ja luontevaa. Yksi osallistuja kertoikin kirjallisessa palautteessa, että ainoa asia, mikä häntä ryhmään tulemisessa jännitti, oli mahdollinen suuri ryhmäkoko ja että joutuisi tutustumaan kerralla moneen uuteen ihmiseen. Hän kertoi ilahtuneensa siitä, että ryhmässä olikin vain yksi osallistuja ohjaajien lisäksi.

6.5 Uutiset ja luova kirjoittaminen

Kuudennelle toimintakerralle saapui samat kaksi osallistujaa, jotka olivat edellisellä viikolla tehneet yhdessä animaatiovideon. Osallistujat olivat jo edellisellä kerralla vaihtaneet puhelinnumerot ja sopineet yhdessä Talolle tulemisesta. Meitä ohjaajia oli kaksi, sillä Anna-Sofia oli koulutuksessa. Yksi ensimmäisiin ryhmäkertoihin osallistunut ilmoitti, että oli aloittanut urheiluharrastuksen, joka oli mediaryhmän kanssa samaan aikaan eikä hän enää ehtisi osallistua ryhmään. Toiselle nuorelle soitettiin, jolloin hän kysyi päivän teemasta, mutta ei tullut kuitenkaan paikalle. Tässä vaiheessa ryhmästä oli siis jäänyt pois kolme osallistujaa ja jatkossa odottaisimme enää kolmea nuorta osallistumaan.

Tavoitteenamme oli tutustua mediakriittisyyteen ja saada nuoret pohtimaan median luotettavuutta ja lähdekriittisyyden tärkeyttä. Halusimme myös pohtia, miten naiset näkyvät mediasa ja miten osallistujat itse haluaisivat tulla nähtyksi, käyttäen luovaa kirjoittamista menetelmänä. Alkuun kysyimme, miten osallistujat seuraavat uutisia. Toinen osallistujista kertoi seuraavansa poliittisia uutisia, katsovansa satunnaisesti television uutisia ja lukevansa Suomen Kuvalehteä. Toinen osallistuja ei kertomansa mukaan seurannut lainkaan uutisia.

Virittäydyimme päivän teemaan meidän ideoimillamme uutisotsikkotehtävällä. Olimme leikkaneet valmiiksi kahdesta eri sanomalehdestä otsikoita, ja osallistujien tehtävänä oli päätellä, mitkä otsikot oli leikattu Iltalehdestä ja mitkä Helsingin Sanomista. Tarkoituksemme oli saada osallistujat miettimään otsikoinnin tyylilajeja ja sanavalintoja ja pohtimaan suhtautumistaan eri medialähteisiin. Oletuksemme oli, että Helsingin Sanomat mielletään luotettavammaksi ja asiallisemmaksi lähteeksi kuin Iltalehti. Muutaman otsikon kohdalla osallistujat perustelivat päätöksiään nimenomaan kirjoitustyyliin, aiheen tai sanavalintojen perusteella. Joidenkin otsikoiden kohdalla he perustelivat päätöksiään paperin tai musteen laadun tai tekstifontin perusteella. Paperilaadun tarkastelu ei ollut tehtävän tarkoitus, mutta oli hienoa huomata, miten tarkasti he tutkivat otsikoita, kaikista näkökulmista. He myös suhtautuivat tehtävään mukavan kepeästi ja huumorilla, mikä oli myös helpotus, koska olimme pelänneet alkuun, että he pitäisivät tehtävää ja muutenkin uutisia tylsänä teemana.

Otsikkotehtävän tarkoitus toteutui: osallistujat osasivat perustella ja löytää otsikoista tyylillisiä eroja. Arvaukset lähteestä eivät aina menneet oikein, mikä oli mielestämme hyvä. Olimme tarkoituksella valinneet otsikoita, jotka olisi helppo arvata väärin virittääksemme keskustelua. Osallistujat esimerkiksi yllättyivät, että otsikko "Hellurei ja kuumat tunteet" oli leikattu Helsingin Sanomista eikä Iltalehdestä. Tehtävä herätti keskustelua ja osallistujat oivalsivat, ettei mihinkään lähteeseen kannata suhtautua täysin ilman lähdekritiikkiä.

Seuraavaksi vertailimme kuutta eri uutista ja haastattelua, jotka olimme koonneet kolmesta eri lähteestä. Kaikki uutiset ja haastattelut liittyivät ammattinyrkkeilijä Eva Wahlströmiin ja ne oli julkaistu puolen vuoden sisällä toisistaan ja olivat ajankohtaisia, koska Wahlströmilla oli edessään uransa siihen asti tärkein ottelu. Lähteemme olivat Helsingin Sanomat, Yle ja Iltasanomat. Yksi jutuista oli henkilökuva, muutamat liittyivät Wahlströmin urheilusuorituksiin ja muutamassa sivuttiin nyrkkeilijän yksityiselämää. Wahlström ei ollut tuttu nimi kummallekaan osallistujalle, mikä oli hyvä, koska ilman ennakkokäsitystä he pystyisivät miettimään, millaisen kuvan he saivat Wahlströmistä nimenomaan lukemiemme uutisten perusteella. Valitsimme Wahlströmin, koska hän herättää ristiriitaisia tunteita olemalla nainen miesvaltaisella alalla, joten toivoimme tällä valinnalla pystyvämme myös laajentamaan osallistujien mahdollista naiskuvaa. Lisäksi naisurheilijoista uutisoidaan aika ajoin epäasiallisesti, kun uutisissa keskity-

tään ulkonäköön enemmän kuin urheilusaavutuksiin (Tarvonen 2014). Toivoimme tämän heittävänsä rakentavaa keskustelua.

Ensin luimme kaikki haastattelut ja keskustelimme uutisten asiasisällöstä, kielen käytöstä, otsikoinnista ja tyyllilajeista. Tarkkailimme muutaman uutisen kohdalla myös uutisen kommentointia. Osallistujat lukivat uutisia mielenkiinnolla ja keskustelivat paljon siitä, miten uutisten otsikoinnin tarkoituksena on kiinnittää lukijan huomio. Osallistujat harmittelivat sitä, miten Wahlström kertoi henkilöhaastattelussa, että hänen käsiään oli haukuttu rumiksi, ja heitä ärsytti urheilu-uutisen alle jätetty kommentti, jossa kommentoija valitti, ettei naisnyrkkeily näytä kovin naiselliselta. Sivusimme keskustelussa kommentointia ja sitä, miten helposti voi kirjoittaa hyvinkin loukkaavia asioita julkisesti sekä anonyymisti.

6.5.1 Luovaa kirjoittamista ja haaveilua

Eva Wahlströmin uutisten lukeminen pohjusti seuraavaa luovan kirjoittamisen tehtävää. Tehtävänä oli kirjoittaa itsestään uutinen tai haastattelu, jossa tulisi kuvata itseään juuri sellaisena kuin haluaisi tulla nähdyksi. Haastattelun tai tapahtuman ajankohta oli vapaa: osallistujat saivat valita jonkin kuvitteellisen tapahtuman tulevaisuudesta, joka voisi perustua oikeisiin toiveisiin tai tavoitteisiin, tai jonkin oikeasti tapahtuneen asian heidän menneisyydestään, mikä ehkä jäi aikanaan vaille sen ansaitsemaa huomiota. Koska kaikki aikaisemmat tehtävät oli tehty ryhmä- tai paritöinä ajatellen osallistujien tutustumista, halusimme nyt antaa osallistujille mahdollisuuden kokeilla itsenäistä työskentelyä. Nyt heillä oli myös vapaus valita aihe työlleen ja keskittyä omiin haaveisiin ja toiveisiin yksilötyöskentelyn kautta.

Toinen osallistujista innostui luovasta kirjoitustehtävästä, mutta toinen sanoi kokevansa kirjoittamisen hankalaksi. Olimme varautuneet tähän ja jo suunnitteluvaiheessa miettineet eri tapoja toteuttaa tehtävä. Ehdotimme hänelle, että hän voisi tehdä haastattelun videona, nauhoitteena, askartelemalla tai piirtämällä. Vaikka aiheena oli uutiset ja haastattelu, tehtävän tärkein tavoite oli rohkaista osallistujia haaveilemaan ja miettimään tulevaisuuden tavoitteita ja unelmia. Tämä osallistuja päätti askarrella kollaasin. Sovimme, että heillä olisi 40 minuuttia aikaa työskennellä, jonka jälkeen työt esiteltäisiin muille.

Kirjoittamisesta innostunut osallistuja jäi pieneen huoneeseen kirjoittamaan käsin. Me ohjaajat menimme Talon askarteluhuoneeseen toisen osallistujan kanssa ja otimme esiin askartelutarvikkeet. Mekin jäimme samaan tilaan askartelemaan omaa projektiamme. Etäisyys ja eri huoneissa työskentely häiritsi meitä ohjaajia jonkin verran, koska tuli tunne, että olimme jättäneet toisen osallistujan yksin. Kävimme kertomassa hänelle, että jäämme kaikki askarteluhuoneeseen ja halutessaan hän voisi tulla sinne kirjoittamaan. Hän halusi kuitenkin jatkaa kirjoittamista ja sanoi, että tulee askarteluhuoneeseen, kun saa työnsä valmiiksi.

Olimme oppineet ensimmäisestä ohjaus-kerrasta, että työskentelytilannetta rentouttaa, että myös me ohjaajat askartelemme tai teemme jotain osallistujien työskennellessä. Välillä automme kollaasin teon kanssa selailemalla lehtiä ja etsimällä kuvia. Kollaasin tekijä halusi myös kirjoittaa joitakin lauseita ja hän kysyi meiltä apua oikeinkirjoituksen kanssa. Uutisjutun kirjoittanut osallistuja tuli askartelu-huoneeseen kuvittamaan kirjoituksensa ja istuimme kaikki neljä samassa huoneessa askartelemassa ja piirtämässä, kunnes tuli aika esittää työt.

Siirryimme takaisin pieneen huoneeseen. Oman haastattelun kirjoittanut osallistuja ujosteli kirjoituksensa ääneen lukemista. Hän sanoi, että tuntui itserakkaalta lukea itsestään. Sanoimme, että ymmärrämme täysin jännityksen ja kiusallisuuden tunteen. Puhuimme siitä, miten harvoin kuitenkaan pääsemme olemaan avoimesti ”itserakkaita” ja että se oli nyt sallittua. Rohkaisimme hullutteluun ja sanoimme, että nyt on lupa kehua itseään ja puhua itsestään. Ehdotimme myös, että me muut suljemme silmät, ja hän piti tästä ehdotuksesta. Osallistuja rohkaistui ja luki kirjoituksensa meille ääneen. Uutisessa hän oli kirjoittanut nelikymppisestä itsestään, joka oli juuri voittanut Finlandia-palkinnon. Uutisesta kävi ilmi myös, että hän työskenteli yliopistossa äidinkielen opettajana, oli julkaissut jo useita romaaneita ja tulevaisuudessa hän kuvittaisi työnsä. Finlandia-palkinnon voittanut työ oli kirjoituksen mukaan koskettanut lukijoita syvästi ja kirjailija oli yllätynyt, miten hän pääsi kirjalla niin syvälle lukijoiden tunteisiin. Annoimme kannustavaa palautetta useasta näkökulmasta ja kiitimme häntä rohkeudesta lukea kirjoituksensa ääneen. Seuraavaksi toinen osallistuja esitti kollaasityönsä. Hän oli tehnyt unelmakartan saavutuksistaan 21 ikävuoteen mennessä. Unelmat liittyivät itsenäistymiseen, matkustamiseen ja hänen harrastuksiinsa sekä toiveisiinsa kehittyä niissä. Puhuimme hänen unelmistaan, annoimme kannustavaa palautetta ja kiitimme esityksestä. Meillä oli riittävästi aikaa antaa pintaraapaisua syvempää positiivista palautetta ja keskustella teoksista. Tunnelma oli lämminhenkinen ja positiivinen.

Lopuksi annoimme kannettavan tietokoneen osallistujille ja he kirjoittivat päivän temasta blogiin. Blogiin kirjoittaminen oli hyvä keino kiteyttää, mitä he olivat oppineet tai mitkä asiat olivat koskettaneet heitä eniten. Oli mielenkiintoista kuulla heidän pohdiskeluaan ja keskustelua päivän aiheita. Saimme siis joka kerrasta näin palautetta, eli blogikirjoitukset ja kirjoituksiin liittyvät keskustelut olivat meille yksi toiminnan arvioinnin keino, oman reflektion, oppimispäiväkirjojen ja havaintojen ohella. Osallistujat kirjoittivat oppineensa, että niin medialähteiden kuin lehtijuttujen otsikoinnin suhteen pitää olla todella kriittinen.

Valokuvasimme heidän työnsä, mutta kuvien lataamisessa blogiin ilmeni ongelmia, joten julkaisimme kirjoituksen ilman kuvia ja lupasimme ladata kuvat blogiin saman illan aikana. Osallistujat lähtivät kotiin ja lähtiessä toinen kiitti illasta ja sanoi, että hänellä oli ollut todella kivaa.

6.5.2 Yhteenveto viidennestä toimintakerrasta

Olimme jännittäneet, että uutiset ja haastattelu olisivat aiheina tylsiä, mutta tämä oli kuitenkin todella onnistunut toimintakerta. Osallisuus toteutui itsenäisen työskentelyn kautta ja näkyväksi tuleminen toteutui esitysten ja blogijulkaisun avulla. Osallistujat tuntuivat ymmärtävän, mitä mediakriittisyys on, ja he kirjoittivat kriittisyyden tärkeydestä blogiin. Kirjoittaminen ei sovellu kaikille, joten oli hyvä, että olimme varautuneet tarjoamaan vaihtoehtoisia ilmaisun keinoja osallistujille. Mielestämme Tyttöjen Talon arvot toteutuivat erinomaisesti tällä toimintakerralla: tuimme osallistujien voimavaroja, ja osallistujat saivat olla sellaisia kuin ovat ja myös haaveilla ja miettiä, miten he haluavat tulla nähdyksi.

Eva Wahlströmin uutiset herättivät keskustelua, mutta osallistujia ei puhuttanut niinkään sukupuoliroolit tai -käsitykset tai median tapa uutisoida naisurheilua yhtä paljon kuin itse uutisointiin liittyvät seikat, kuten otsikointi ja lehtijuttujen asiallisuus. Sukupuoliteemat eivät muutenkaan erityisesti puhuttaneet osallistujia yhdelläkään toimintakerralla.

Mielestämme onnistuimme antamaan hyvin palautetta luovasta työskentelystä. Osasimme nostaa esiin erilaisia näkökulmia ja perustella palautteemme. Olemme molemmat joskus jännittäneet, että palautetta antaessa ei tule mieleen muuta kuin pintapuoliset, itsestään selvät asiat, joita emme osaa perustella. Pidämme positiivisen ja kannustavan palautteen ääneen sanomista tärkeänä sosiaalisessa nuorisotyössä, koska nuoret eivät välttämättä kuule kannustavaa palautetta muualta, eikä positiivista palautetta voi saada liikaa.

6.6 Sosiaalinen media

Seitsemännellä toimintakerralla kaikki kolme osallistujaa olivat paikalla, joten kaksi uusinta osallistujaa tapasivat ensimmäistä kertaa yhden ryhmän alkuperäisistä osallistujista. Myös kaikki kolme ohjaajaa olivat paikalla. Ryhmäläisten toiveiden pohjalta suunnittelimme, että tämänkertainen tuotos olisi sosiaalisessa mediassa toteutettava haaste. Keskustelimme sosiaalisesta mediasta ja kyselimme, mitä sosiaalista mediaa kukin oli käyttänyt kuluneen päivän aikana. Otimme alkuun myös nimikierroksen, koska osallistujat olivat osittain tuntemattomia toisilleen. He olivat kuitenkin ehtineet jo hieman tutustua toisiinsa ennen ryhmän alkua, kyselimällä toisiltaan oma-aloitteisesti nimiä ja ikiä. Tavoite ryhmäkerralle oli osallistaminen sosiaalisen median keinoin sekä osallistujien tutustuttaminen toisiinsa.

Keskustelimme sosiaalisen median mahdollisuuksista ja siihen liittyvistä negatiivisista ja positiivisista aspekteista. Osallistujat näkivät sosiaalisessa mediassa paljon hyvää: he olivat löytäneet sen avulla samoista asioista kiinnostuneita ja saman intohimon omaavia ihmisiä, joita on "oikeassa" elämässä vaikeampi löytää. Sosiaalinen media on osallistujien mielestä myös hyvä

alusta jakaa omia kirjoituksia, kuvia tai piirustuksia. Yksi osallistuja kuvaili sosiaalista mediaa luovaksi paikaksi, josta saa inspiraatiota. Ryhmäläiset mielsivät sosiaalisen median myös väli-neeksi, jolla voi muuttaa maailmaa. Esimerkkinä he mainitsivat Suomen Lukiolaisten Liiton kiusaamista vastustavan #kutsumua-kampanjan, jonka laaja levinneisyys oli nuorista vaikut-tava.

Sosiaalisen median haittapuolista osallistujat mainitsivat kiusaamisen helppouden. Kukaan ei kuitenkaan kertonut kokeneensa nettikiusaamista. Sekä positiivisena että negatiivisena nähtiin sosiaalisessa mediassa anonyyminä esiintyminen. Positiivista oli mahdollisuus olla joku muu silloin kun ei halua olla oma itsensä. Foorumit, joista voi saada apua tai vertaistukea, nähtiin paikkoina, joissa anonymiteetti on hyvä asia; “Kadulla ei voi kysyä keneltä tahansa apua”. Negatiivisena anonymiteettiä pidettiin esimerkiksi kommentoinnissa, koska anonyymi-nä pystyy sanomaan asioita, joista ei joudu vastaamaan.

Kysyimme ryhmäläisiltä, kuinka paljon heille on koulussa opetettu sosiaalisen median käyttöä. Osa oli KiVakoulu-projektin kautta oppinut turvallista sosiaalisen median käyttöä, osa oli saanut äidinkielen tunneilla kuudennella ja seitsemännellä luokalla opetusta sosiaalisesta mediasta, myös nettikiusaamista oli käsitelty. Opetus oli kuitenkin ollut osallistujien mielestä vähäistä. Osallistujista tuntuikin siltä, että he olivat aika yksin sosiaalisen median opettelu-kanssa. Aikuisten tukea ei sen opetteluun ollut saatu juuri lainkaan, ja he ovat joutuneet itse tutustumaan sen käyttöön ja mahdollisuuksiin. Nuoret kaipaavat teknisten taitojen opettelu-n lisäksi aikuisia tueksi avaamaan median käyttöön liittyviä arvokysymyksiä ja rohkaisemaan itseilmaisua (Salokoski & Mustonen 2007: 111).

6.6.1 Haasteen suunnittelu ja toteutus

Tauon jälkeen osallistujat pääsivät suunnittelemaan haastettaan. Kaikki lähtivät ideoimaan ja keksivät aiheita haasteelle. Yksi ryhmän jäsenistä ehdotti monia ideoita: yksi oli osoitettu meikkaaville tytöille, jotka olisivat haasteeseen suostuessaan viikon meikittä. Toinen osallistuja kuitenkin huomautti, että haasteen pitäisi olla sellainen, johon myös itse suostuisi osallistumaan. Ideoita tuli hyppyhaasteesta lakanahaasteeseen, jossa kuvattaisiin lempilakanoita. Enemmän taka-alalla ollut osallistuja ehdotti hyvän mielen haastetta, jossa joillekin ystäville tuotettaisiin hyvä mieli lähettämällä kuva. Muut innostuivat tästä ja ideasta muokkautui kolmen ryhmäläisen kesken ilon jakamisen haaste.

Osallistujat halusivat yhteisesti jaettuun kuvaan asioita, jotka tekevät heidät iloisiksi. He suunnittelivat yhdessä kuvan asettelun ja toteutuksen. Yksi osallistuja piirsi muiden ilon aiheet, joita olivat kirjoittaminen, musiikki ja hyvä ruoka. Osallistujat muodostivat käsistään sydämen, jonka sisälle piirustus rajattiin. Tämä kuva ikuistettiin Tyttöjen Talon Instagramiin.

Kun haaste oli jaettu, osallistujat kirjoittivat yhdessä blogiin ja jakoivat haasteen myös blogissaan. Ryhmäkerran jälkeen julkaisimme kuvan Tyttöjen Talon Facebook -sivuilla ja haasteimme mukaan kaikki Suomen Tyttöjen Talot sekä useita eri nuorisotyön tahoja.

6.6.2 Yhteenveto kuudennesta toimintakerrasta

Jäimme miettimään haastetta ja sitä, kuinka innostuneita kaikki osallistujat siitä olivat. Haaste oli ollut ensimmäisellä ryhmäkerralla mukana olleen osallistujan ideoima ja hän tuntuikin olevan mieleissään tämänkertaiseen toimintaan. Muut jäsenet eivät vaikuttaneet yhtä innokkailta haasteen ideointivaiheessa ja mietimme, olisiko meillä pitänyt olla vielä jokin toinen toimintaehdotus sosiaalisen median ryhmäkerralle. Olisimme voineet myös pyytää osallistujia yhdessä ideoimaan vaihtoehtoista toimintaa.

Tavoitteena toimintakerralle oli osallistaminen sosiaalisen median keinoin. Osallistujat suunnittelivat ja toteuttivat itse haasteen sosiaaliseen mediaan, eli Instagramiin ja heidän omaan blogiinsa. Osallisuus ei välttämättä toteutunut kovin laajasti yhteisöllisellä tasolla, koska kovin moni ei laittanut haastetta eteenpäin. Kuitenkin ryhmässä pääsi jokainen ideoimaan ja toteuttamaan itseään haasteen kautta.

Olimme tehneet tutustumisleikkejä melkein jokaisen ryhmäkerran alussa, koska ryhmä oli elänyt niin paljon. Mietimme tämän ryhmäkerran jälkeen sitä, minkälainen ryhmä olisi, jos kaikki olisivat aloittaneet samaan aikaan. Olisiko joku nyt keskeyttänyt osallistujia mahdollisesti jatkanut tai eri osallistujien kemiaat muokanneet ryhmän ilmapiiriä toisenlaiseksi? Mietimme mainonnan ja ryhmään rekrytoinnin tärkeyttä ja mitä olisimme voineet tehdä toisin. Vaikka ryhmästä onkin lähtenyt suurin osa sen alkuperäisistä jäsenistä, ryhmässä tuntui kuitenkin olevan turvallinen ja luottavainen ilmapiiri.

Kaksi ryhmän uusinta jäsentä olivat jo ehtineet ystäväystyä sinä aikana, kun ryhmän vanhempi jäsen oli ollut poissa. Pohdimme jälkikäteen, olisiko ollut tarpeen aktiivisesti ryhmäyttää näitä kolmea osallistujaa vielä enemmän. Yksi tavoitteista oli kolmen osallistujan tutustuttaminen toisiinsa, eikä se välttämättä toteutunut halutulla tavalla. Ryhmäyttäminen on pitkäkestoinen prosessi ja ryhmämme kokoonpano oli kokenut niin paljon muutoksia, että pitkäkestoisista ryhmäytymisprosessia ei ollut päässyt syntymään.

Pohdimme myös tauon tarpeellisuutta. Kukaan nuorista ei lähtenyt huoneesta tauon aikana, vaan he jäivät sohvalle juttelemaan omiaan. Tekeekö tauko hankalammaksi palata takaisin ryhmän aiheiden pariin vai antaako se hetkeksi etäisyyttä ja tilaa olla? Tällä kertaa tauolla ryhmässä alusta asti mukana olleella jäsenellä oli tilaisuus tutustua kahteen uudempaan jäseneseen ja he löysivätkin yhteisiä mielenkiinnon kohteita. Kuitenkin toimintaan rauhoittuminen

vei aikansa ja koimme, että tauko ainakin tällä kerralla sotki hieman toimintaa ja aiheessa pysymistä.

6.7 Oma juttu blogiin

Seitsemännellä ryhmäkerralla tavoitteena oli saada blogiin useampi, yksilötyönä toteutettu julkaisu ja näin enemmän eloa ja sisältöä. Julkaisutyö oli vapaa, eli jokainen osallistuja saisi päättää tekeekö hän blogiin esimerkiksi kirjoituksen, animaation, videon tai kuvan. Osallistujat pääsisivät kokeilemaan jotain uutta tai tekemään jotain tuttua. Mietimme myös, että ryhmään kesken tulleet nuoret pääsisivät näin tekemään juuri sitä, mitä haluavat, koska he eivät osallistuneet ensimmäisellä tapaamiskerralla suunnitteluun ja ideointiin. Myös aihe oli vapaa. Tavoitteena oli saada jokaisen osallistujan oma ääni blogiin ja keskittyä jokaisen omiin voimavaroihin, mikä tukisi osallisuuden tavoitteen toteutumista. Halusimme antaa osallistujille enemmän vastuuta blogin sisällöstä sekä oman työskentelyn aikatauluttamisesta, suunnittelusta ja toteutuksesta. Olimme varanneet aikaa yhteiselle ideoinnille ja miettineet varmuuden vuoksi valmiita aiheita, joita ehdottaa nuorille, jos oman aiheen keksiminen tuntuisi hankalalta. Olimme luvanneet auttaa jokaista osallistujaa toteutuksen kanssa, joten he voisivat rohkeasti kokeilla vieraitakin menetelmiä. Pienestä ryhmästä oli tämänkaltaisen työskentelyn kannalta hyötyä, koska pystyimme lupaamaan jokaiselle osallistujalle ohjaajan tukea ja apua työskentelyyn. Lopuksi kertoisimme toisillemme, mitä olimme toteuttaneet, eli oppisimme myös toisiltamme uutta niin toteutustapojen kuin aiheiden kautta. Toimintakerran loppuun olimme myös varanneet aikaa kartoittaa, miten edellisviikolla aloittamamme sosiaalisen median haaste oli lähtenyt käyntiin.

Odotimme ryhmäkerralle osallistujaa, joka oli ollut alusta asti ryhmässä, sekä toista nuorta, joka oli aloittanut animaatiokerralla. Tiesimme, ettei toinen animaatiokerralla aloittanut ryhmäläinen osallistuisi tällä viikolla perheloman vuoksi. Olimme varanneet aikaa ryhmäkerran alkuun lyhyelle tutustumistehtävälle, sillä nuoret eivät olleet erityisemmin vielä tutustuneet toisiinsa. Kuitenkin ryhmään saapui se osallistuja, joka oli aloittanut ryhmän animaatiokerralla. Alusta asti mukana ollut ryhmäläinen ilmoitti, kun lähetimme kyselyn, ettei päässyt koulukiireiden takia osallistumaan tällä viikolla. Tyttöjen Talon periaatteena on, että jos ryhmään saapuu ainoastaan yksi osallistuja, saa tämä päättää pidetäänkö ryhmä, joten tietenkin kysyimme nuorelta hänen toiveitaan. Hän halusi, että teemme blogijulkaisun hänen kanssaan. Kaikki kolme ohjaajaa olivat paikalla.

6.7.1 Blogijulkaisun ideointi ja toteutus

Istuimme pieneen huoneeseen sohville yhdessä ideoimaan, minkälaisen ja mistä aiheesta kertovan julkaisun osallistuja haluaisi tehdä. Tämä osallistuja oli tehnyt jo animaation, askarrel-

lut unelmakartta -kollaasin, aloittanut sosiaalisen median haasteen ja kirjoittanut yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa blogiin. Hän keksi nopeasti, että kirjoittaisi cosplay-harrastuksestaan. Cosplayn harrastajat pukeutuvat sarjakuva-, elokuva- tai pelihahmoiksi. Yllätyimme positiivisesti siitä, että osallistuja halusi nimenomaan kirjoittaa aiheesta, koska kirjallinen ilmaisu oli aiemmin tuottanut hänelle vaikeuksia hänen kaksikielisyytensä vuoksi. Myös tällä kertaa hän ilmaisi huolensa siitä, ettei osaa kirjoittaa, mutta me lupasimme auttaa häntä. Näimme tässä mahdollisuuden auttaa häntä kasvattamaan itseluottamustaan ja rohkeuttaan ilmaista itseään kirjallisesti.

Sovimme, että osallistuja kertoo omin sanoin harrastuksestaan ja Anna-Sofia kirjoittaa muistiinpanoja kannettavalla tietokoneella. Me kyselimme häneltä paljon kysymyksiä ja etsimme yhdessä internetistä tietoa ja kuvia cosplaysta. Hän kertoi meille cosplayn historiasta, miten hän alunperin kiinnostui harrastuksesta ja esitteli myös cosplay-asuja, joita hän oli ommellut. Annoimme hänelle kannettavan tietokoneen ja sovimme, että hän voisi käydä läpi muistiinpanot ja päättää, mitä asioita hän haluaisi julkaista. Lupasimme yhdessä auttaa oikeinkirjoituksen ja kieliopin kanssa. Pyrimme tukemaan häntä mahdollisimman paljon, mutta samalla olemaan puuttumatta sisältöön ja sen tekemiseen. Osallistuja sai meidän avullamme valmiiksi tekstin, jonka hän kuvitti netistä haetuilla kuvilla. Ryhmäkerran kesto oli tavanomaiset kaksi tuntia.

Lopuksi katsoimme, miten sosiaalisen median haaste oli käynnistynyt. Instagramissa haasteen otti vastaan yksi meistä ohjaajista ja hänen muutamat tuttavansa, Nuorten Exit ja yksi Tyttöjen Talon kävijä. Facebookissa haastetta jaettiin neljä kertaa. Yksikään mediaryhmän jäsenistä ei ollut jakanut haastetta, sillä heillä oli yksityiset Instagram-tilit. Tämän ryhmäkerran osallistuja kertoi, että hänen Instagram julkaisunsa näkyvät vain hänen ystävilleen, hän ei siis kokenut haasteen jakamista mielekkäänä tai kiinnostavana.

6.7.2 Yhteenveto seitsemänneistä toimintakerrasta

Tämä ryhmäkerta osoitti konkreettisesti, miten ryhmän koko ei määritä toiminnan arvoa tai merkitystä. Meille jäi tunne, että tämä ryhmäkerta oli sen yhdelle osallistujalle merkityksellinen. Tämä osallistuja oli aikaisemmillä kerroilla ollut muita hiljaisempi, joten oli myös meille antoisaa antaa hänelle täysi huomiomme ja kuulla hänelle tärkeästä harrastuksesta. Näkyväksi tuleminen onnistui siis niin ryhmän sisällä kuin blogijulkaisun kautta. Toimintakerta oli myös meille merkityksellinen ja me opimme häneltä paljon uutta. Uskomme, että hän sai myös onnistumisen tunteen siitä, että hän sai julkaistua itse kirjoittamansa suomenkielisen kirjoituksen. Toivomme, että hän oppi tästä kokemuksesta uuden tavan kirjoittaa tekstejä. Tyttöjen Talon arvoihin kuuluu toisilta oppiminen ja jokaisen voimavaroihin luottaminen, jotka siis toteutuivat.

Pohdimme jälkikäteen, että osallistuja oli rohkea päättäessään haluavansa pitää ryhmäkerran vaikka hän oli ainoa osallistuja. Oli hienoa, että hän uskalsi ottaa tilan ja ajan itselleen ja olla yksin kolmen ohjaajan kanssa. Mielestämme tämä osoitti, että välillämme oli luottamuksellinen suhde ja olimme onnistuneet luomaan turvallisen ilmapiirin. Uskomme myös, että ohjaajan puhetapa, äänensävy ja asenne ovat ratkaisevan tärkeitä: kun ohjaaja kysyy, haluaako osallistuja, että ryhmäkerta pidetään, nämä vaikuttavat siihen, miten osallistuja kokee tilanteen. Ohjaajan tapa kysyä vaikuttaa osallistujan tunteeseen siitä, että hän on tärkeä ja osallistuminen on merkityksellinen.

6.8 Radio

Mediaryhmän toiseksi viimeisellä toimintakerralla yhtenä tavoitteena oli tutustua lähialueen toiminnantarjoajaan, jotta nuoret voisivat halutessaan jatkaa mediatoimintaa. Muita tavoitteita ryhmäkerralle oli tutustua uuteen median muotoon, radioon. Lisäksi tavoitteina oli osallisuuden ja Tyttöjen Talon arvojen toteutuminen sekä näkyväksi tuleminen. Ryhmäkerta toteutettiin Nuorten toimintakeskus Hapessa, Sörnäisissä. Olimme sopineet kahden osallistujan kanssa, että he tapaavat Tiian tutussa paikassa Hapen lähellä. Yksi osallistujista halusi tavata Tyttöjen Talolla, missä Marleena lupasi odottaa häntä ja mennä hänen kanssaan yhdessä Happeen. Osallistuja ei kuitenkaan saapunut Talolle, eikä vastannut puheluihin tai viesteihin, joten Marleena lähti Happeen ilman häntä. Anna-Sofia ei myöskään päässyt koulutuksen vuoksi tälle ryhmäkerralle, joten ohjaajia oli kaksi, samoin kuin osallistujia.

Tapasimme mediatuottaja Eevi Savolaisen HattuMedian tiloissa. HattuMedia on Hapessa toimiva video- ja radiotuotantoon keskittyvä toiminta- ja tuotantoyhteisö. Kävimme tutustumassa studioihin ja editointitiloihin sekä pääsimme näkemään levy-yhteisön, Helsinki Freedom Recordsin, toimintaa. Ryhmämme osallistujat kuuntelivat Savolaista kiinnostuneina ja ihailivat HattuMedian tiloja. He olivat jo vaikuttuneita paikan tiloista, kun olimme vasta Hapen rappukäytävässä, jonka seinät olivat kauttaaltaan maalauksia täynnä. Happi vaikutti nuorten mielestä ”tosi artsylta paikalta”. Nuoret myös kyselivät Savolaiselta tilojen käyttömahdollisuuksista sekä pyysivät HattuMedian flyereitä kavereilleen.

6.8.1 Radio-ohjelman suunnittelu ja toteutus

Tutustumiskierroksen alkeen osallistujat kuulivat, että he tulevat tekemään oikean radio-ohjelman, joka kuuluisi HattuRadiossa suorana lähetyksenä. He vaikuttivat yllättyneiltä, vaikka olimme kertoneet heille, että menemme Happeen tekemään radio-ohjelmaa. He eivät olleet ymmärtäneet, että ohjelma tehtäisiin suorana lähetyksenä. Kummastakin osallistujasta huomasi jännityksen: toinen kävi ylikierroksilla ja toinen käpertyi kuoreensa. Pieni jännitys kuitenkin toimi positiivisena voimana, kun he alkoivat suunnitella ohjelmaansa. Savolainen

kertoi heille tärkeimmistä radio-ohjelmaa tehtäessä huomioitavista asioista sekä ohjelmakelosta, joka on radio-ohjelman suunnittelussa käytetty työkalu. Osallistujat saivat päättää, mistä he keskustelisivat ja paljonko aikaa tunnin mittaisesta ohjelmasta he käyttäisivät kuttakin aihetta kohden. Osallistujat olivat huolissaan, etteivät saisi käytettyä ohjelmaan kokonaista tuntia, mutta Savolainen vakuutti heille, että tunti tulisi menemään nopeasti.

Osallistujat keksivät aiheita nopeasti ja jäivät miettimään jo valmiita keskusteluja, mitä tulisivat kustakin aiheesta käymään. Aiheina olivat vappu, koulu, kesä sekä "random uutiset", jossa osallistujat aikoivat lukea nettilehdistä uutisia ja keskustella niistä. Lisäksi he suunnittelivat aloituksen, jossa he kertoisivat itsestään sekä tavan, jolla he lopettaisivat ohjelman. Osallistujat eivät vielä tässä vaiheessa ehtineet valita musiikkia ohjelmaansa, koska 30 minuutin suunnittelu-aika loppui ja oli aika tutustua studioon ja aloittaa lähetys.

Studioissa nuoret saivat ohjeistuksen studion laitteiston käyttöön, jonka he tuntuivat oppivan ongelmitta. Jätimme heidät kahdestaan studioon, vaikka toinen osallistujista pyysi meitä jäämään. Ajattelimme kuitenkin, että meidän poissaolomme antaa heille mahdollisuuden puhua vapaammin, miettimättä liikaa, mitä ympärillä olevat ajattelevat. Uskoimme myös, että jos jäämme studioon heidän kanssaan, ongelmien tullessa he kääntyisivät ensin meidän puoleemme, ennen kuin yrittäisivät ratkoa ongelmia itse. Halusimme, että ohjelma on heidän omansa. Myös Savolainen kertoi, että hänen kokemuksestaan paras tulos syntyy, kun paikalla ei ole muita kuin ohjelman tekijät. Kun lähdimme studiosta, kerroimme olevamme viereisessä huoneessa, kuuntelemassa ohjelmaa netistä. Jos ongelmia tulisi, voisivat he laittaa musiikin soimaan ja me tulisimme auttamaan. Kuitenkin ainoa asia, johon ensimmäisen puhe-osion jälkeen piti puuttua, oli mikrofoniin äänenvoimakkuus, muuten osallistujat toteuttivat ohjelman itsenäisesti ilman aikuisten apua. Ohjelman toteutus sujui osallistujilta luontevasti. He olivat itse tyytyväisiä, vaikka myös kriittisiä lopputulosta kohtaan. Myös Savolainen antoi heille hyvää palautetta ja kertoi heidän olevan hyvin luontevia ja nopeasti oppivia radio-ohjelman tekijöitä

Osallistujat kysyivät studion aikatauluista, jotta voisivat tulla tekemään uutta ohjelmaa ja pyytää ystäväänsä mukaan ohjelman tekoon. Heiltä syntyi jo ideoita seuraavan ohjelman aiheiksi, mutta he eivät saaneet vielä sovittua yhteistä aikaa. He sanoivat ottavansa yhteyttä Savolaiseen, kun saavat sovittua keskenään kaikille osapuolille sopivan ajan. Savolainen kysyi lopuksi osallistujilta, saisiko heidän radio-ohjelmaansa esittää uusintana Kaupunki Radiossa helatorstaina 14.5.2015, johon molemmat suostuivat.

6.8.2 Yhteenveto kahdeksannesta toimintakerrasta

Koimme, että Happi-vierailu oli onnistunut viimeinen media-aiheen parissa toteutettu toimintakerta, sillä osallistujat pääsivät tutustumaan heitä ja Tyttöjen Taloa lähellä olevaan nuorten palveluntarjoajaan. Toivomme, että innostusta riittäisi käydä Hapessa omatoimisesti vielä uudestaan. Ainakin vierailumme ja osallistujien palautteen perusteella uskomme, että he kokeilevat radio-ohjelman tekoa toisenkin kerran. Toivomme, että he saivat radio-ohjelmasta onnistumisen kokemuksia ja mahdollisesti uuden yhteisen harrastuksen.

Radio-ohjelman suunnittelu ja toteutus oli osallistujien vastuulla. Yksi tavoitteista oli osallisuus, joka toteutui nuorten toteuttaessa radio-ohjelman alusta loppuun itse. Lisäksi osallisuus yhteisöön, tässä tapauksessa HattuMedian kuulijoihin eli muihin nuoriin, toteutui ohjelman suorassa lähetyksessä. Myös näkyväksi tuleminen toteutui tämän kautta.

Radio-ohjelman alussa osallistujista huomasi jännityksen, mutta jo ensimmäisen kappaleen jälkeen keskustelu rauhoittui ja oli luontevan kuuloista.. He esittelivät ja mainostivat niin Tyttöjen Talon kuin Hapen toimintaa radiossa, mikä osoitti, että he olivat kuunnelleet ja sisäistäneet HattuMedian tutustumiskierroksella kuulemaansa. Olimme iloisia siitä, että nuoret pääsivät toteuttamaan itseään heille uudella ja selkeästi miellyttävällä tavalla.

6.9 Ryhmän lopetuskerta

Lopetuskerran tavoitteena oli saada osallistujilta palautetta sekä keskustelemalla että kirjallisen palautelomakkeen (Liite 3) avulla, antaa nuorille todistus ryhmään osallistumisesta (Liite 4) ja tietenkin päättää ryhmä ja hyvästellä osallistujat. Olimme kutsuneet kaikki ryhmään osallistuneet yhteiseen lopetuskertaan 6.5., mutta tuolloin yksikään osallistuja ei päässyt paikalle. Sovimme sitten kolmen aktiivisimman ryhmäosallistujan kanssa ylimääräisestä lopetuskerrasta seuraavalle viikolle. Kolmesta aktiivisimmista osallistujista alusta asti mukana ollut ilmoitti etukäteen osallistuvansa, muttei tullut paikalle. Lopetuskerralla oli siis kaksi osallistujaa ja kolme ohjaajaa. Mietimme, että joillekin nuorille minkä tahansa ryhmän lopettaminen voi olla niin vaikeaa, että jättää tulematta lopetuskerralle. Huomioimme tämän valmistelulla nuoria ryhmän päättymiseen, esimerkiksi kertaamalla montako ryhmätapaamista oli jäljellä jo hyvissä ajoin ennen toiminnan päättymistä.

Ryhmäkerran alkuun kävimme yhdessä läpi palautelomakkeen kysymykset. Ajattelimme, että tämä virittäisi osallistujat miettimään kokemuksiaan mediaryhmästä, ja he pystyisivät jo tässä vaiheessa pyytää tarvittaessa tarkennuksia kysymyksiin. Tämä jälkeen osallistujat tekivät paperille yhteisen aikajanan heidän mediaryhmäkokemuksestaan. Teimme aikajanaharjoituksen, koska halusimme palauttaa osallistujien mieleen, mitä olimme tehneet ja mistä olimme

puhuneet. Näin mekin kuulisimme, mitkä asiat heille olivat jääneet mieleen. Olimme myös suunnitelleet, että katsoisimme yhdessä läpi kaikki ryhmän yhteiset tuotokset, mutta tämä yksinkertaisesti unohtui meiltä ohjaajilta ja muistelu tapahtui siis ainoastaan aikajanan avulla. Osallistujat muistivat ryhmäkerrat ja niiden teemat hyvin ja ihmettelivät, kuinka nopeasti kuusi viikkoa oli kulunut.

Valmistimme lopetuskerralle palautelomakkeen ryhmän osallistujille (Liite 3). Kyselylomakkeella halusimme arvioida mm. olimmeko saavuttaneet opinnäytetyömme tavoitteet. Lomakkeen kysymykset jaettiin kuuteen aiheeseen: Osallisuus, mediakriittisyys, Tyttöjen Talon arvot, näkyväksi tuleminen, ohjaus ja yleiset kysymykset. Jokaisessa osiossa oli 2-5 kysymystä ja kysymyksiä oli yhteensä 20. Kysymyksiä oli suhteellisen paljon, mutta ainakin toinen osallistujista vastasi huolella kaikkiin kysymyksiin. Toinen osallistuja vastasi niukemmin ja hyvin nopeasti, mutta hän oli väsynyt ja sanoi useampaan otteeseen, ettei hänellä ole mielipiteitä. Tämä sama osallistuja oli ilmaissut mielipiteen kertomisen vaikeuden myös aikaisemmillä ryhmäkerroilla. Tällä osallistujalla oli myös omasta mielestään hankaluuksia kirjallisessa ilmaisussa, joten jäimme miettimään, olisiko meidän pitänyt yrittää saada häneltä palaute jollain toisella tavalla. Emme kuitenkaan halunneet keskustella hänen kanssaan kysymyksistä sillä aikaa kun toinen osallistuja keskittyi perusteellisemmin kirjoittamaan vastauksiaan, koska tämä olisi voinut häiriintyä keskustelusta. Anna-Sofia keräsi osallistujilta myös lyhyen palautteen Tyttöjen Talolle.

Kyselylomakkeiden täyttäminen kesti noin 20 minuuttia, minkä jälkeen Anna-Sofia toi huoneeseen jäätelöä. Olimme kaikki tästä hyvin ilahuneita, erityisesti herkuista etukäteen tietämättömät osallistujat. Jäätelöä syödessä keskustelimme muun muassa mediaryhmän muista osallistujista. Nuoret kyselivät, minkälaisia osallistujia oli ollut ryhmän alussa ja miksi he lopettivat. Harmittelimme, etteivät he päässeet tutustumaan toisiinsa, koska uskoimme, että he olisivat tulleet hyvin toimeen.

Kysyimme osallistujilta, mitä toiveita heillä oli blogin tulevaisuuden suhteen. Kysyimme, poistetaanko blogi vai jätetäänkö se heille sekä oliko heillä ideoita jatkoon suhteen. Kumpaakaan ei erityisemmin tuntunut kiinnostavan blogin itsenäinen jatkaminen. He kysyivät, onko Tyttöjen Talolla omaa blogia ja voisiko Talo hyödyntää mediaryhmän blogia. Anna-Sofia lupasi viedä idean eteenpäin. Osallistujien haluttomuus blogin poistamiseen osoitti, että se oli heille jollain tasolla merkittävä. Olimme suunnitelleet, että osallistujat olisivat ajan salliessa kirjoittaneet vielä viimeisen blogikirjoituksen, mutta kukaan ohjaajista ei tätä muistanut edes ehdottaa, joten se jäi kirjoittamatta. Viimeisellä kerralla unohdimme siis katsoa läpi tuotokset ja tehdä blogiin viimeisen yhteisen kirjoituksen. Luulemme, että keskityimme niin intensiivisesti keskusteluun, yhdessäoloon ja hyvästelyyn ja olimme varmasti myös itsekin lopetus-tunnelmissa, siksi osa suunnitelmista jäi kokonaan toteuttamatta.

Lopuksi Anna-Sofia kertoi Tyttöjen Talon kesän toiminnasta. Osallistujia kiinnosti mediaryhmän jatko sekä myös muut Tyttöjen Talon tapahtumat ja toiminnat. Molemmat kirjoittivat Tyttöjen Talon palautelomakkeeseen toivovansa jatkoa mediaryhmälle. Seuraavaksi me ohjaajat nousimme seisomaan, pidimme osallistujille lyhyet kiitospuheet ja ojensimme heille harrastetodistukset (Liite 4). Kiitimme puheissamme osallistujia heidän positiivisista asenteista ja panoksesta ryhmään. Kerroimme, että he olivat opettaneet meille paljon ja että oli ilo tutustua heihin. Tunnelma oli lämmin ja niin osallistujat kuin ohjaajat vaikuttivat liikuttuneilta.

7 Tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Tässä osiossa käymme yksitellen läpi tavoitteemme ja arvioimme niiden toteutumisen opin-
näytetyön aikana. Arviointimme perustuu ennalta määriteltyihin arviointimittareihin; omiin ja Anna-Sofian havaintoihin ja reflektointeihin sekä ryhmäläisiltä saatuun suulliseen ja kirjalliseen palautteeseen. Olemme käyneet kertakohtaisten osatavoitteiden toteutumisen yksityiskohtaisemmin läpi jokaisen ryhmäkerran yhteenvedossa, joten tässä osiossa keskitymme yleisemmin koko opinnäytetyön tavoitteisiin. Kaikki ryhmään osallistuneet nuoret kutsuttiin palautekertaan, joista kaksi osallistui. Lähetimme palautelomakkeen sähköpostin välityksellä myös niille, jotka eivät päässeet palautekerralle, mutta heistä ei kukaan vastannut kyselylomakkeeseen.

7.1 Osallisuus

Opinnäytetyömme päätavoite oli nuorten osallisuuden vahvistaminen mediaryhmän toiminnan ja teemojen, eli mediaosaamisen ja -kriittisyyden, kautta. Pyrimme toteuttamaan osallisuuden tavoitetta osallistamalla nuoria toimintakertojen suunnittelussa ja kannustamalla heitä toimimaan itsenäisesti median tuottajina koko ryhmäprosessin ajan. Nuoret osallistuiivat toiminnan suunnitteluun ideoimalla ryhmän sisältöä ensimmäisestä toimintakerrasta saakka. Lisäksi he antoivat palautetta ja esittivät toiveitaan koko prosessin ajan. Nuoret vaikuttivat mediaryhmään ja sen dynamiikkaan laatimalla yhteiset säännöt ja tuomalla omaa näkemystään ja osaamistaan muiden jaettavaksi. Määrittelimme osallisuuden edistämisen yhdeksi muodoksi harrastustoiminnan, jossa nuori pääsee ilmaisemaan ja toteuttamaan itseään (Gretschel 2007: 246). Kirjallisessa palautteessa yksi osallistujista kirjoitti: ”Osallistuin ryhmän toimintaan aktiivisesti ja yritin parhaani mukaan tuottaa mediaa. Toin kirjoitus, puhumis ja piirtämis taitoni, ideoita ja inspiraatiota ja ennen kaikkea hyvää fiilistä ja meininkiä.”

Nuoret tuottivat jokaisella toteutuneella ryhmäkerralla senkertaiseen aiheeseen liittyvää mediaa. Nuorten blogi teki osallisuudesta konkreettista ja näkyvää. Pystyimme arvioimaan nuor-

ten mediaosaamisen kehittymistä myös blogikirjoituksista, joissa nuoret sanoittivat itse, mitä olivat oppineet ja tehneet. Välillä jopa yllätyimme siitä, kuinka hyvin nuoret muistivat, mistä olimme keskustelleet sekä miten hyvin he sisäistivät ja sanoittivat oppimansa. Kirjallisessa palautteessa osallistujat kertoivat oppineensa uutta uutisista ja radio-ohjelman tekemisestä ja pitävänsä media- ja lähdekriittisyyttä nykyään hyvinkin tärkeänä. Tavoitteena oli aktivoida nuoret hahmottamaan yhteiskunnallisia asioita median keinoin, missä palautteen perusteella onnistuimme. Nuoret pitivät mediaryhmään osallistumista merkityksellisenä myös heidän tulevaisuuttaan ajatellen: he pyysivät harrastetodistukset, joita he voisivat hyödyntää lukioon hakiessaan. Yksi osallistuja kirjoitti, että on saanut uuden, mielenkiintoisemman kuvan mediasta. Kuitenkin yksi osallistuja kertoi, ettei suhtautuminen mediaan ole ryhmän aikana muuttunut.

Tavoitteenamme oli innostaa nuoria aktiivisiksi median tuottajiksi. Ryhmän aikana kaikki ryhmän jäsenet tuottivat mediaa, mutta halusimme tietenkin, että aktiivisuus jatkuisi myös ryhmän päätyttyä. Tästä syystä tutustuimme Nuorten toimintakeskus Happeen, jossa mediaharrastusta olisi mahdollista jatkaa. Mielestämme tavoitteemme toteutui, kun kaksi osallistujista suunnitteli oman radio-ohjelman tuottamista Hapen HattuMediassa. Lisäksi nuoret kertoivat palautteessa haluavansa osallistua jatkossakin Tyttöjen Talon toimintaan.

Jäimme kuitenkin miettimään, miten osallisuus toteutui blogin ylläpidossa. Alunperin koimme, että meidän oli otettava vastuu blogin sisällön asiallisuudesta, koska blogi luotiin osana Tyttöjen Talon toimintaa. Ajattelimme, että meidän oli huolehdittava, mitä Tyttöjen Talon nimissä julkaistaan. Mietimme myös, miten mahdolliset asiattomat kommentit vaikuttavat osallistujiin, jos he lukevat ne yksin ilman aikuisen tukea. Näistä syistä päätimme olla antamatta osallistujille blogin salasanaa. Tämä päätös tuntui kuitenkin jo alkuunsa ristiriitaiselta ottaen huomioon osallisuuden tavoitteemme, vaikkei yksikään nuori kyseenalaistanut tai vastustanut päätöstämme. Jälkikäteen varovaisuutemme sisällön asiallisuuteen liittyen tuntui liioitellulta, koska blogia ei julkaistu esimerkiksi e-Talossa ja sitä mainostettiin Tyttöjen Talon Facebook -sivuilla vasta toiminnan loppuvaiheessa ja koska ryhmäläisiä oli alkuun vain neljä. Jos olisimme antaneet täydet käyttöoikeudet blogiin, olisimme voineet ottaa vastuun sisällöstä esimerkiksi valvomalla julkaisuja päivittäin. Tällöin mahdolliset asiattomat julkaisut eivät olisi näkyneet pitkään. Lisäksi luotimme nuoriin ja heidän harkintakykyynsä kirjoitusten asiallisuuden suhteen, minkä olisimme voineet osoittaa antamalla heille täydet käyttöoikeudet. Mahdolliset asiattomat ja loukkaavat kommentit olisimme voineet käsitellä ryhmän kesken viimeistään seuraavalla toimintakerralla. Mietimme, olisivatko nuoret tutustuneet blogin käyttömahdollisuuksiin ja kokeneet blogin enemmän omakseen, jos olisimme antaneet heille blogin käyttöoikeudet, ja olisiko tämä innostanut heitä kirjoittamaan julkaisuja omalla ajallaan?

7.2 Näkyväksi tuleminen

Tavoitteenamme oli mahdollistaa osallistujille näkyväksi tuleminen niin ryhmän ulkopuolella kuin sen sisälläkin. Ryhmäläiset tulivat kuulluiksi ja nähdyiksi ryhmän sisällä omien ideoiden, toiminnan, tuotosten ja yhteisten keskusteluiden avulla. Tehtävämme ohjaajina oli varmistaa, että jokainen sai tilaa ilmaista itseään, missä mielestämme onnistuimme. Myös omien tuotosten esittelyt ja puheenvuorot ryhmän sisällä antoivat jokaiselle osallistujalle hetken tulla nähdyksi muiden ryhmäläisten edessä.

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa mietimme, että mediaryhmä saisi omat julkaisunsa näkyviin e-Talon kautta. Kuitenkin e-Talon nettisivuja rakennettiin ja suunniteltiin uusiksi mediaryhmän aikana, joten osallistujien tuotokset julkaistiin pääsääntöisesti heidän oman bloginsa kautta. Tavoitteen onnistuminen arvioitiin jokaisen ryhmäkerran jälkeen: jos osallistujat olivat julkaisseet tuotoksia muiden nähtäväksi, arvioimme tavoitteen ryhmän ulkopuolella näkyväksi tulemisesta toteutuneeksi. Blogin lisäksi osallistujat saivat näkyvyyttä YouTubeessa animaatiovideolla, Instagramissa sosiaalisen median haasteen kautta, Facebookissa sekä HattuMedian nettiradiossa sekä Helsingin paikallisradiossa, jossa osallistujien radio-ohjelma uusittiin.

Kirjallisessa palautteessa molemmat vastaajat kertoivat luoneensa jotain mediaa muiden koettavaksi ja nähtäväksi. Toinen vastaajista olisi toivonut julkaisuilleen enemmän näkyvyyttä, mutta ymmärsi myös haasteet laajemman yleisön saavuttamisessa. Kysyimme palautteessa, miltä osallistujista tuntui, kun muut näkivät heidän julkaisunsa, johon yksi vastaaja kertoi, sen tuntuvan jännittävältä ja uudelta, ja hän oli jo pidempää toivonut, että saisi ajatuksilleen kuulijoita. Hänen vastauksensa kiteytti näkyväksi tulemisen ja osallisuuden ydinajatuksen: mediaryhmän kautta nuori sai äänensä kuuluviin.

7.3 Tyttöjen Talon arvot

Tyttöjen Talojen tärkein arvo on asiakkaan arvokas, yksilöllinen kohtaaminen. Muut arvot ovat listattuna Taulukko 1:ssä (sivu 9). Otimme Talon arvot huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, mikä tuntui luontevalta, sillä ne ovat osittain samoja kuin sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. 2013). Tämän lisäksi olemme omaksuneet Tyttöjen Talojen arvot osaksi omaa ohjaajuuttamme jo työharjoittelukokemuksien kautta Espoon ja Kuopion Tyttöjen Taloilta.

Tavoitteenamme oli luoda luottamuksellinen ryhmäilmapiiri, jossa on turvallista olla oma itsensä. Havaintojemme pohjalta ryhmän ilmapiiri oli turvallinen, sillä osallistujat vaikuttivat mielestämme viihtyvän, uskalsivat ilmaista mielipiteitään ja osallistua toimintaan. Jo ensimmä-

mäisellä ryhmäkerralla osallistujissa oli havaittavissa rentoutuminen alun jännityksen jälkeen. Vaikka ryhmän osallistajat vaihtuivat ryhmän elinkaaren aikana, oli ilmapiiri ryhmässä positiivinen. Yksi osallistujista kertoi kirjallisessa palautteessa, että mediaryhmän toiminta tasoitti hänen viikkoaan, rentoutti ja purki stressiä. Hän kertoi myös, oivaltaneensa haluavansa liittyä jatkossakin ryhmiin ja sosialisoida enemmän. Mielestämme tämä osoitti, että kokemus turvallisesta ryhmästä voi lisätä rohkeutta jatkossakin osallistua vastaaviin ryhmiin.

Pohdimme osallistujien sitoutumista ryhmään, koska määrittelimme sen yhdeksi turvallisen ryhmäilmapiirin arvioinnin mittariksi. Ensimmäisestä neljästä osallistujasta peräti kolme ilmoitti lopettavansa jo neljänteen ryhmäkertaan mennessä. Yksi alkuperäinen ryhmäläinen oli viikoittain yhteydessä meihin, mutta osallistui silti ainoastaan yhteen myöhempään toimintakertaan. Myöhemmin aloittaneet kaksi osallistujaa kuitenkin sitoutuivat ryhmään aktiivisesti. Yllämainittujen havaintojemme ja osallistujien palautteen perusteella päätelimme, että osallistajat eivät jättäneet tulematta siksi, että ryhmä ei olisi ollut heistä turvallinen vaan muista syistä, kuten aiheiden epämielekkyydestä, ajan puutteesta tai siitä, ettei ryhmä vastannut heidän odotuksiaan.

Kirjallisessa palautteessa osallistajat kehuivat ryhmän ilmapiiriä rennoksi ja mukavaksi, ja molemmat vastaajat kertoivat, että ryhmään oli helppo tulla. Molemmat myös vastasivat, että he saivat olla ryhmässä omana itsenään. Molemmat vastaajat antoivat myös esimerkkejä siitä, miten heidän mielipiteensä ja ideansa oli huomioitu. Koska onnistuimme luomaan turvallisen ryhmäilmapiirin, se mahdollisti myös muiden Talon arvojen toteutumisen: ryhmätyöskentelyn avulla syntyi kohtaamista, vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Osallistajat vaihtoivat keskenään puhelinnumeroita ja sopivat tapaamisia Talolle ja Talon ulkopuolelle. Varsinkin kaksi osallistujaa, jotka aloittivat ryhmässä myöhemmin kuin muut, viettivät aikaa yhdessä myös vapaa-ajallaan. Ryhmän lopetuskerralla kysymyksiä läpikäydessä yksi osallistujista kertoi saaneensa mediaryhmästä uuden ystävän. Meistä tämän ystävyuden mahdollistaminen oli yksi suurimmista saavutuksistamme koko mediaryhmän aikana.

Tyttöjen Talon arvoihin kuuluu yksilön omiin voimavaroihin luottaminen ja niiden vahvistaminen. Kiinnitimme ohjauksessa erityishuomiota siihen, että tuotokset olivat osallistujien omia, emmekä puuttuneet niiden tekemiseen muuten kuin avustamalla. Pyrimme lisäämään kunkin osallistujan voimavaroja tukemalla hänen vahvuuksiaan ja tarvittaessa löytämällä yhdessä vaihtoehtoisia, mieluisampia toimintatapoja. Kannustavalla ohjausotteella mahdollistimme onnistumisen kokemuksen tilanteissa, joissa osallistuja ilmaisi epävarmuutta.

Toinen toisilta oppiminen on yksi Talon arvoista, mikä toteutui mediaryhmässä dialogisen vuorovaikutuksen ansioista. Dialogisen vuorovaikutuksen tunnusmerkkejä ovat aktiivinen kuunteleminen, kunnioittava ja tasa-arvoinen kohtaaminen, vastavuoroisuus, pyrkiminen toisen ym-

märtämiseen sekä erimielisyyden hyväksyminen. Dialogisuus ja toisilta oppiminen toteutuvat, kun kenenkään mielipidettä tai ideaa ei vähätellä, mikä oli myös yksi mediaryhmän ryhmäsäännöistä. (Valtikka.fi 2012.) Sen lisäksi, että osallistujat oppivat meiltä kunkin ryhmäkerran aiheesta, opettivat he meille ja toisilleen yhtä paljon, elleivät enemmän. Kirjallisessa palautteessa yksi vastaaja kertoi oppineensa omaksumaan myös kuuntelijan roolin sekä tarttumaan muidenkin ideoihin ja oivalluksiin. Dialogisuudessa ihminen kykenee poikkeamaan tavallisesta roolistaan: puhelias kuuntelee enemmän ja hiljainen puhuu enemmän (Valtikka.fi 2012).

Sukupuolisensitiivisyys on kaikessa Tyttöjen Talojen toiminnassa läsnä oleva työote. Tärkeintä sukupuolisensitiivisyydessä on, että jokainen saa olla juuri sellainen kuin on ja hänet hyväksytään hänen yksilöllisyydessään. Huomioimme tämän mediaryhmässä antamalla jokaisen osallistujan olla juuri sellainen kuin on sekä olemalla itse juuri sellaisia kuin olemme. Tämän lisäksi pyrimme nostamaan sukupuolisensitiivisyyttä eri ryhmäkerroilla toiminnan teemoiksi, esimerkiksi ottamalla ensimmäisen ryhmäkerran kollaasityön aiheeksi ”tyttö ja media”, animaatiokerralla ehdottamalla samankaltaista aihetta sekä uutiskerralla tutustumalla uutisointiin naisurheilijoista. Osallistujilla ei kuitenkaan ilmennyt suurta tarvetta käsitellä sukupuolta median näkökulmasta, vaan heille tärkeimmiksi aiheiksi nousivat ystävät, koulu, kiusaaminen ja harrastukset. Näitäkään teemoja osallistujat eivät tarkkailleet sukupuolen kautta. Lähtökohtamme toiminnassa on asiakaslähtöisyys, minkä vuoksi emme myöskään liian aktiivisesti tuoneet sukupuolinäkökulmaa esiin keskusteluissa.

7.4 Ohjaajuuden kehittyminen

Viimeisenä tavoitteenamme oli kehittyä ammatillisesti pitkäkestoisen, tavoitteellisen ohjaustoiminnan suunnittelijoina, ohjaajina ja arvioijina. Olimme asettaneet suunnitteluvaiheessa yhteiset tavoitteet, joita arvioimme prosessin aikana keskustelemalla keskenämme sekä Annan Sofian kanssa. Viikoittaiset keskustelut ja reflektiot konkretisoivat kokemuksemme tiedoksi.

7.4.1 Suunnittelu

Pitkäkestoisen ryhmän suunnittelusta opimme, kuinka pienet, konkreettiset tavoitteet jokaiselle ryhmäkerralle tukivat päätavoitteiden toteutumista. Esimerkiksi päätavoitteemme osallisuuden vahvistamisesta toteutui jokaisella ryhmäkerralla, kun määrittelimme, kuinka osallisuus toteutuisi konkreettisesti sillä nimenomaisella kerralla. Uutta pitkäkestoisen ryhmän suunnittelussa oli ryhmän kokonaislinkaaren suunnittelu ja sen huomioiminen yksittäisillä toimintakerroilla. Lisäksi uutta oli, että alusta loppuun ryhmässä tulisi olemaan samat osallistujat, joten meidän tuli kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota ryhmän elinkaaren eri vaiheisiin esimerkiksi ryhmäytymisen ja ryhmäläisten sitouttamisen kannalta. Mutta kuten

toiminnan kuvauksesta ilmenee, samat osallistujat eivät olleet toiminnassa alusta loppuun. Kariikoiden ilmaistuna yhden pitkäkestoisen ryhmän sijaan meillä olikin kaksi lyhytkestoisempaa ryhmää. Koska olemme tottuneet ohjaamaan ryhmiä, joissa on jokaisella kerralla eri osallistujat, mediaryhmän eläväisyys ja siitä johtuneet suunnitelmien muutokset eivät tuoneet meille uusia haasteita.

Uutta ryhmän suunnittelussa ja ohjaamisessa oli ryhmäprosessin lopettamisen huomiointi. Muissa kuin työharjoitteluihin liittyvissä opiskeluprojekteissa emme olleet ohjanneet sellaisia lopetuskertoja, joissa tehdään pelkästään lopetustyötä. Mediaryhmän viimeisellä kerralla kaikki työskentely liittyi ryhmän lopettamiseen. Opimme, kuinka tärkeää lopetuksen huomiointi ja tarkka suunnittelu on ryhmän päättämisessä. Ryhmän elinkaari ja varsinkin sen selkeä lopetuskerta tekivät ryhmästä kokonaisen. Muuten se olisi ollut vain sarja erillisiä ohjauskertoja eikä pitkäkestoinen tavoitteellinen ryhmä.

7.4.2 Ohjaus

Itsevarmuutemme ohjaajina lisääntyi tämän kokemuksen myötä. Meille molemmille jäi tunne, että olemme päteviä ja kykeneviä suunnittelemaan ja toteuttamaan samankaltaisia ryhmiä jatkossakin. Ennen mediaryhmän alkua olimme epävarmoja, riittääkö mediaosaamisemme mediaryhmän ohjaamiseen. Huomasimme kuitenkin, ettei meidän tarvitse olla esimerkiksi media-alan asiantuntijoita voidaksemme toteuttaa sisällöltään ja tavoitteiltaan onnistuneen ryhmän. Koimme myös, että teoriaan tutustuminen opinnäytetyötä suunnitellessamme teki ohjauksestamme tavoitteellisempaa, suunnitelmallisempaa ja varmempaa.

Pitkäkestoisessa ryhmässä sekä osallistujat että ohjaajat tulevat toisilleen tutummiksi, mikä mahdollistaa heidän välilleen syvemmän luottamuksen ja suhteen kehittymisen. Tämä tuo ohjaajuuteen uudenlaisia haasteita ja eettisiä kysymyksiä. Pidempikestoisessa toiminnassa osallistujat voivat kiintyä toisiinsa ja ohjaajiin, samoin kuin ohjaajat osallistujiin, jolloin ohjaajilta vaaditaan erityistä huomiota esimerkiksi saada ryhmä onnistuneeseen päätökseen. Ohjaajan tulee myös huomioida osallistujien väliset suhteet ja niiden kehittyminen. Lisäksi vuorovaikutuksessa on säilytettävä ammatillinen ote ja pohdittava omaa suhtautumistaan ryhmään ja sen osallistujiin.

Moniammatillinen ohjaustiimi rikastutti toimintaa. Moniammatillisuus vaati tiimin jokaiselta jäseneltä pohdintaa omasta ammatillisesta lähtökohdastaan. Anna-Sofia toi tiimiin osaamisensa teatteri-ilmaisun ohjaajana sekä Tyttöjen Talon työntekijänä. Meidän tehtävämme oli tuoda toimintaan sosiaalialan näkökulmaa. Huomasimme, että erilaisista lähtökohdista huolimatta pohjimmainen tavoitteemme oli nuorten hyvinvointi ja arvokas kohtaaminen.

Mielestämme kolmen ohjaajan tiimi toimi ja kehitti ohjaustaitojamme. Yhteisten keskusteluiden ja reflektointien kautta opimme enemmän kuin jos olisimme ohjanneet ryhmää yksin. Useampi ohjaaja pystyy lisäksi paremmin havaitsemaan ryhmässä tapahtuvia asioita. Huomasimme myös, että useamman ohjaajan avulla teemojen esiintuominen ryhmässä ei tuntunut niinkään luennoimiselta vaan vuorovaikutteiselta keskustelulta. Tämä mielestämme helpotti nuorten osallistumista keskusteluihin. Useampi ohjaaja pystyy keskinäisissä keskusteluissaan tuomaan esiin myös vaikeita aiheita, joista suoraan kysyminen nuorilta saattaisi tuntua heistä epämukavalta.

Kuten useasta toimintakertakuvauksesta ilmenee, meillä oli haasteita ajankäytön suhteen: moni toimintakerta loppui hätäisesti. Mielestämme onnistuneeseen ryhmäkertaan kuuluu rauhallinen lopetus, jonka aikana osallistujilla on mahdollisuus purkaa ryhmäkerralla heränneitä ajatuksia ja arvioida omaa osallistumistaan. Nämä ovat edellytyksiä osallisuudelle, kuten Hipp & Palsanen (2014: 12-14) kirjoittavat. Kunnolliset ryhmälopetukset myös varmistavat, että osallistujat voivat lähteä ryhmästä rauhallisen mielin tuntien, että senkertainen toiminta on saatu kunnolla päätökseen.

7.4.3 Ohjaajuuden arviointi

Pitkäkestoisen, tavoitteellisen ohjaustoiminnan arviointi ei varsinaisesti poikennut lyhytkestoisen toiminnan arvioinnista. Jokaisen ryhmäkerran jälkeen reflektimme ohjaajien kesken ja teimme merkintöjä oppimispäiväkirjoihimme. Oppimisen kannalta reflektointi, erityisesti yhdessä muiden ohjaajien kanssa, sekä ajatusten kirjaaminen on paras tapa oppia ja kehittyä ammatillisesti.

Meille uusi arvioimisen tapa oli osallistujille järjestetty erillinen kiireetön ja keskusteleva lopetuskerta, jolloin keräsimme osallistujilta palautetta. Lopetuskertaa varten laadimme kattavan kyselylomakkeen (Liite 3). Lyhytkestoisessa toiminnassa ei yleensä varata yhtä ohjauskertaa toiminnan lopettamista ja palautteen keruuta varten. Lisäksi ryhmän osallistujat kirjoittivat toimintakertojen päätteeksi blogikirjoituksia, joissa he pohtivat päivän aiheita. Tätä kautta saimme ryhmäkertaista palautetta ja tietoa siitä, mitkä asiat koskettivat nuoria ja mitä he pitivät tärkeänä. Tämä oli meille uusi keino kerätä ryhmäkertaista palautetta ja arvioida toimintaamme.

8 Eettisyys

Tässä luvussa tarkastelemme tutkimustamme ja mediaryhmän toimintaa eettisestä näkökulmasta. Alkuun kertaamme tutkimustyöhön liittyvät eettiset periaatteet ja pohdimme, miten ne toteutuivat tässä opinnäytetyössä. Sitten peilaamme toimintaamme sosiaalialan eettisiin

periaatteisiin varsinkin asiakaslähtöisyyden, ristiriitatilanteiden ja lyhyesti myös osallisuuden näkökulmista.

8.1 Tutkimuksen eettisyys

Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa tärkeimmät eettiset periaatteet ovat luottamuksellisuus, yksityisyys sekä tutkimuksen seuraukset (Hirsjärvi & Hurme 2001: 19-20). Kerroimme osallistujille ensimmäisellä ryhmäkerralla, että teemme opinnäytetyötämme mediaryhmän toiminnasta. Tarvitsimme myös osallistujien huoltajilta suostumuksen ryhmään osallistumisesta, koska kaikki osallistujat olivat alaikäisiä. Annoimme osallistujille lupalomakkeet kotiin huoltajan allekirjoitettavaksi (Liite 2). Kaikki osallistujat palauttivat allekirjoitetun lupalomakkeen, lukuun ottamatta yhtä osallistujaa, joka osallistui vain ensimmäiselle ryhmäkerralle.

Emme kirjoittaneet mediaryhmän julisteeseen, että ryhmä toteutetaan osana opinnäytetyötämme. Mietimme jälkikäteen, että tämä olisi pitänyt mainita. Tällöin osallistujat olisivat olleet tietoisia asiasta jo ennen ensimmäistä ryhmäkertaa. Asia ei julisteen tekovaiheessa tullut mieleen, eli emme jättäneet asiaa mainitsematta harkitusti. Emme usko, että opinnäytetyön mainitseminen julisteessa olisi haitannut markkinointia tai vähentänyt osallistujien mielenkiintoa ryhmää kohtaan, mutta mielestämme olisi ollut eettisesti oikeutettua, että osallistujat olisivat olleet tästä tietoisia jo ennen ryhmään tuloa.

Saimme kaikkien osallistujien suostumukset opinnäytetyöhön, ja pohdimme niin kirjallisen raportin kuin ryhmän aikana tehtyjen julkaisujen seuraamuksia heille. Kirjallisessa raportissa emme tuoneet esille mitään sellaista tietoa, mikä vaarantaisi osallistujien anonymiteettiä. Osallistujien itse tekemissä julkaisuissa pohdimme aina yhdessä nuorten kanssa, mitä tietoa he olivat valmiita jakamaan, mutta otimme myös vastuun siitä, ettei osallistujia tunnusteta julkaisuista. Blogikirjoituksissa ja muissa julkaisuissa osallistujat julkaisivat kirjoituksia itse keksityillä lempinimillä tai pelkillä etunimillä. Päätimme, ettemme julkaise raportissamme blogin nimeä tai suoria lainauksia blogikirjoituksista, anonymiteetin säilyttämiseksi.

Vaikka mediaryhmä perustettiin opinnäytetyötämme varten, emme kuitenkaan saaneet laittaa omia tai tutkimukseen liittyviä tarpeita nuorten tarpeiden edelle. Tätä jouduimme miettimään esimerkiksi, kun ryhmän vähäinen osallistujamäärä ei vastannut meidän odotuksiamme. Pohdimme, kuinka opinnäytetyöllemme käy, jos osallistujat lopettavat ryhmän kesken. Kuitenkin tulimme siihen tulokseen, että toimimme nuorten ehdoilla ja tarpeen mukaan muokkaamme tutkimukseen liittyviä suunnitelmia.

8.2 Toiminnan eettisyys

Sosiaalialan eettisiä periaatteita ovat ihmisarvo, oikeudenmukaisuus, itsenäisyys, elämänhallinta, syrjinnän ja väkivallan vastustaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, asiakkaan osallisuus ja itsemääräämisoikeus ja yksityisyyden suojaaminen. Nämä periaatteet ohjaavat sosiaalialan ammattilaisen toimintaa työssä, ja ne varmistavat, että työ on sosiaalisesti laadukasta. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009: 186.) Otimme nämä sosiaalialan eettiset periaatteet huomioon niin itse toiminnassa kuin toiminnan suunnittelussa sekä toiminnan raportoinnissa. Nämä periaatteet vastaavat myös Setlementtityön ja Tyttöjen Talon arvoja. Erityistä huomioita olemme kiinnittäneet asiakkaan osallisuuteen opinnäytetyömme tavoitteiden vuoksi.

Eettistä harkintaa kaivataan varsinkin ristiriitatilanteissa, joissa sosiaalialan ammattilaisen erilaiset roolit esimerkiksi auttajana ja kontrolloijana ovat ristiriidassa keskenään (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013: 11). Koimme, että roolimme osallisuuden mahdollistajina ja sen kontrolloijina olivat ristiriidassa keskenään nuorten blogin käyttöoikeuksiin liittyvässä päätöksessä, sillä meidän tuli mahdollistaa osallisuus, unohtamatta kuitenkaan vastuuta toimintaympäristöämme ja sen periaatteita kohtaan.

Sosiaalialan ammattilaisen työn keskeisin periaate on asiakaslähtöisyys. Työ- ja menetelmätapoja on muokattava niin, että ne kohtaavat asiakkaan tarpeet. (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013: 11.) Otimme ryhmämme osallistujien mielipiteet huomioon ryhmätoiminnan suunnittelussa. Mietimme mediaryhmäkertojen teemoja yhdessä ideoimalla ja keskustelemalla. Koska ryhmän sitoutuminen oli osittain heikkoa, jouduimme miettimään, saimmeko kuitenkaan ideointivaiheessa valjastettua niitä asioita, jotka osallistujia todella kiinnostivat. Jos ryhmän aiheet vaikuttivat ryhmästä poisjäämiseen, tulisi jatkossa miettiä vaihtoehtoisia tapoja ideoida ja kysyä toiveita tai kiinnittää tarkempaa huomioita siihen, ymmärsimmekö toiveet halutulla tavalla. Kun kaksi uutta osallistujaa aloittavat toiminnan neljännellä ryhmäkerralla, pyysimme heiltä mielipiteitä suunnitelman suhteen ja annoimme heille mahdollisuuden vaikuttaa siihen. Kiinnitimme huomioita asiakaslähtöisyyteen myös menetelmävalinnoissa ja pyrimme huomioimaan jokaisen osallistujan yksilölliset tarpeet kaikessa toiminnassa. Jos esimerkiksi kirjoitettu ilmaisu tuotti hankaluuksia, tarjosimme tilalle vaihtoehtoisia menetelmiä.

9 Haasteet

Ryhmätoiminnan suurimmaksi haasteeksi nousi nuorten tavoittaminen ja sitouttaminen pitkäkestoiseen ryhmätoimintaan. Mediaryhmän alkaessa osallistujia oli ilmoittautunut vain neljä, joista yksi jäi pois jo toisella kerralla. Alkuperäisessä suunnitelmassa olimme päättäneet, että

uusja jäseniä ei otettaisi ryhmään enää ensimmäisen kerran jälkeen. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi poikkesimme kuitenkin alkuperäisestä suunnitelmasta ja mahdollistimme ryhmään liittymisen viidenteen toimintakertaan saakka, jolloin saimme kaksi uutta aktiivista osallistujaa. Tämä oli ryhmän toteutumisen kannalta ehdotonta, koska alkuperäisistä osallistujista kaikki paitsi yksi lopettivat ennen ryhmän puoliväliä.

Pohdimme, miten olisimme voineet mainostaa ryhmää tehokkaammin ja olisiko meidän pitänyt aloittaa tiedottaminen aikaisemmin. Olisiko julisteita pitänyt levittää näkyvämmiin tai olisiko meidän kannattanut tehdä flyeri julisteen tueksi? Yksikään osallistuja ei kuitenkaan tullut ryhmään ainoastaan julisteen innoittamina. Kaikki osallistajat löysivät ryhmään aikuisen ohjaamana, mikä korostaa henkilökohtaisen kohtaamisen tärkeyttä nuorten innostamisessa. Ollisimme mahdollisesti saaneet enemmän osallistujia, jos olisimme mainostaneet mediaryhmää Talon avoimissa illoissa henkilökohtaisesti ennen ryhmän alkamista. Myös ammattilaisten vertaisviestinnän tärkeys korostui, koska juuri heillä on henkilökohtainen kontakti kohderyhmään. Tehokkaampi innostaminen toteutuisi siis nimenomaan henkilökohtaisella kohtaamisella meidän ja nuorten välillä sekä meidän ja muiden ammattilaisten välisellä viestinnällä. Juliste tai flyeri eivät itsessään toimi tehokkaina innoittajina, vaan henkilökohtaisen mainonnan tukena.

Osallistujien sitouttaminen ryhmään osoittautui osittain haasteelliseksi. Pyrimme sitouttamaan nuoret huomioimalla osallisuuden eettiset periaatteet mm. luomalla turvallisen ryhmäilmapiirin ja osallistamalla heitä toiminnan suunnitteluun ja näin tekemällä sisällöstä heille mieleistä, tarkoituksenmukaista ja hyödyllistä. Teimme mielestämme omalta osaltamme parhaamme nuorten sitouttamiseksi, mutta ryhmään sitoutumiseen vaikuttaa kuitenkin moni asia, johon emme voi toiminnallamme vaikuttaa. Yleisin kerrottu syy ryhmän lopettamiselle tai toimintakerroista poisjäämiselle oli ajan puute johtuen koulukiireistä tai harrastuksista. Toimintamme oli vapaaehtoista ja nuorten vapaa-aika on rajoitettua, joten on ymmärrettävää, etteivät nuoret sitoudu kaikkeen tarjolla olevaan toimintaan.

Osallistujien sitouttamisen hankaluuksista huolimatta koemme ryhmän onnistuneen. Tietenkin, jos samat osallistajat olisivat sitoutuneet ryhmään alusta loppuun, olisi ryhmä todella ollut pitkäkestoinen, jolloin olisimme voineet kokea ryhmän elinkaaren eri vaiheet. Jos osallistujia olisi ollut esimerkiksi 8-10, olisi se tuonut erilaisia haasteita ohjaukseen esimerkiksi ryhmäytymisen kannalta. Osallistujien vaihtuvuus ei kuitenkaan vaikuttanut negatiivisesti ryhmän sisältöön eikä ilmapiiriin. Vaikka osallistujia oli vähemmän kuin odotimme, toiminta oli mielestämme antoisaa ja palautteen perusteella ryhmä oli sen osallistujille merkityksellinen. Jouduimme ammattilaisina kohtaamaan tunteitamme liittyen odotuksiamme vähäisempään osallistujamäärään ja osallistujien poisjäämiseen. Opimme, että on tärkeää tunnistaa

nämä tunteet ja käsitellä ne ohjaajien kesken, ettei ne vaikuta paikalla oleviin osallistujiin tai ryhmän toimintaan. Toiminnan tarkoitus on palvella osallistujia.

10 Lopuksi

Media on aina ajankohtainen ja sen kehitys nopeaa, minkä vuoksi mediataitoja on tärkeä ylläpitää ja kehittää. Yhä useampi ihminen toimii niin viestin lähettäjänä, sen vastaanottajana kuin sen kohteena, mistä syystä mediakasvatuksen tärkeys on nyky-yhteiskunnassamme korostunut. Nuorten kanssa tehty mediatyöskentely on tapa kohdata heidät, joten heidän tarpeensa ja oikeutensa tulisi huomioida työskentelyn kaikissa vaiheissa ja heidät tulisi nähdä myös enemmän kuin vain median passiivisina kohteina. Nuoria mietitään lähinnä siitä kontekstista, miten media heihin vaikuttaa. Kuitenkin nuoret tulisi nähdä niin median yleisönä ja sen kuluttajina kuin myös median tuottajina, osallistujina sekä vaikuttajina. Mediakasvatuksen menetelmät ovat tapa tehdä nuoret näkyväksi yhteiskunnassamme (Grönholm 2014: 4-12.)

Median ja etenkin verkkomedian käyttö on nykynuorille yleistä ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiselle miltei välttämätöntä, se on siis aihe joka nuoria myös kiinnostaa. Verkkomedia on keino osallistua ja vaikuttaa omaan yhteisöön, minkä vuoksi on tärkeä taata kaikille nuorille tasavertaiset mahdollisuudet sen omaksumiselle. Mediakriittisyyden tärkeys korostuu myös verkkomaailmassa, missä vääristynyt tai epäluotettava tieto leviää nopeasti.

Kyky käyttää sananvapautta on jokaisen perusoikeus ja nykyään osana tätä oikeutta nähdään oikeus vastaanottaa monipuolisesti tietoa. Tästä syystä on tärkeä tukea nuoria löytämään keinot, joilla hankkia tietoa monipuolisesti ja näin muodostaa itsenäisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista asioista. Media on tiedonvälittäjä, joka mahdollistaa sen, että kansalaiset voivat puuttua yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja valvoa poliittisia elimiä. Tämä kuitenkin vaatii kansalaisilta kykyä niin vaatia, kuin myös tulkita monipuolista, luotettavaa mediaa. Heillä tulee olla myös mahdollisuus osallistua keskusteluun. (Kalliokoski 2009: 6-7.)

Nuorten parissa työskentelevillä on hyvä tilaisuus tukea nuorten osallisuutta median maailmassa erilaisten ryhmien ja toiminnan kautta. Mediaryhmään osallistuneet nuoret kertoivat, että heidän kouluissa on opetettu verkkomedian käyttöä vähäisesti ja kotona median käyttöä tuettiin vaihtelevasti. Nuorten osallisuutta vahvistavan toiminnan tärkeys on kuitenkin huomioitu mm. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa. Tämänkaltaisten palveluiden ja toiminnan saatavuus pitäisi olla näkyvämmän osa nuorten peruspalveluita. Kolmas sektori voi toimia tukena varsinkin heikommassa asemassa oleville nuorille mediataitojen ja näin heidän osallisuuden lisäämisessä. Sosiaalityön tarkoitus on nimenomaan saada heikommassa asemassa olevien ääni kuuluviin yhteiskunnassamme. Tyt-

töjen Talojen tekemä ennaltaehkäisevä sosiaalityö tavoittaa nimenomaan niitä nuoria, jotka ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle.

Mediaryhmä toi Helsingin Tyttöjen Talolle uutta toimintaa, jota oli kävijöiden puolelta toivottu. Mediaryhmän osallistujat toivoivat myös toiminnalle jatkoa. Opinnäytetyöllämme osoitimme, että osallistavan, median keinoin toteutetun kurssin järjestäminen ei vaadi suuria hankintoja tai resursseja. Myöskään ohjaajalta se ei vaadi media-alan ammatillista osaamista, vaan innostuneisuutta aiheeseen ja uskoa nuorten omaan osaamiseen. Lisäksi olemme perustelleet, miksi mediataitojen kehittäminen on tärkeää nuorten osallisuuden ja näkyväksi tulemissen kannalta ja mielestämme jokaiselle nuorella on oikeus saada äänensä kuuluviin. Tämä toteutui mediaryhmän jäsenten kohdalla, joista yksi kirjoitti palautteeseen: ”Se tuntuu vieraalta ja eksoottiselta, että maailma vihdoinkin kuulisi, mitä minulla on sanottavana.” Nuorille omien ajatusten esiin tuominen yhteisöissä ja yhteiskunnassa ei pitäisi tuntua vieraalta. Mediaryhmän kaltaiselle toiminnalle on tarvetta.

Lähteet

- Boyd, D. 2014. It's Complicated. The social lives of networked teens. Yale University Press. New Haven & London.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 14. Uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Eischer, H., Tuppurainen, J. 2011. Tyttöjen Talo on kuin avoin koti. Setlementtinuorten liitto ry. Helsinki.
- Erlands, E. 2014. Blogitoiminta nuorisotyössä. Teoksessa Huttunen, T., Lauha, H., Middeke, H. & Säilä, V. Nuorisotyö bloggaa. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy.
- Espoon Tyttöjen Talo. Yleistä. <http://www.espoontyttojentalo.fi>. Viitattu 23.3.2015
- Gretschel, A. 2007. Nuori, ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Grönholm, P. (toim.) 2014. Lapset osallisena mediassa. http://www.mediakasvatus.fi/files/lapset_osallisena_mediassa.pdf Viitattu 18.8.2015
- Halkola, U. 2009. Valokuvaterapian teoreettisia perusteita hahmottamassa. Teoksessa Halkola, U., Mannermaa, L., Koffert, T., Koulu, L. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: kustannus Oy Duodecim.
- Helsingin Tyttöjen Talo. Toiminta/ryhmät. <http://www.tyttojentalo.fi/avoin-toiminta-ja-ryhmat>. Viitattu 23.3.2015
- Hintikka, K. A. 2008, Pääsivu. Sanasto. Sanat-kansio. Sosiaalinen media <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media> Viitattu 20.7.2015
- Hipp, T., Palsanen, K. (toim.) 2014. Lasten osallistumisen etiikka - Lapset ja nuoret palveluiden kehittäjinä. Kymmenen periaatetta. Lastensuojelun Keskusliitto. Helsinki.
- Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kalliokoski, M. 2009. Median rooli, valta ja vastuu. Teoksessa Hyvä paha media - Käyttöopas kriittiseen medialukutaitoon. Porvoo: Kirjapaino Uusimaa.
- Kalliolan setlementti. Tietoa Kalliolasta. Kalliolan Nuoret ry. <http://www.kalliola.fi/tietoa-kalliolasta/kalliolan-nuoret/> Viitattu 23.3.2015
- Kivelä, V., Lempinen, J. 2009. Arki hallintaan. Nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. Turku: KOTA.
- Kiilakoski, T., Gretschel, A., Nivala, E. 2012. Osallisuus, kansalaisuus hyvinvointi. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (toim.) Demokratiaoppitunti - Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Hakapaino
- Känkänen, P. 2013. Taidelähtöiset menetelmät lastensuojelussa - kohti tilaa ja kokemuksia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaaliteiden laitos.
- Merilampi, R-S. 2014. Mediakasvatuksen perusteet. Hansaprint. Vantaa.

- Mustonen, A. 2007. Minä ja media: media identiteetin peilauspintana. Teoksessa Haapamäki-Niemi, H. & Nojonen, S. (toim.) Elämään bittien kanssa - opiskelu verkossa ja internetin mahdollisuudet. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- Niinistö, H., Ruhala, A., Henriksson, A. & Pentikäinen, L. 2006. Mediametkaa! Mediakasvattajan käsikirja kaikilla mausteilla. Jyväskylä: Gummerrus kirjapaino Oy.
- Nuorten Paneeli 2011.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Kehittamisohjelma_2012-2015/Liitteet/Nuorten_Paneeli_2011_loppuraportti.pdf/ Viitattu 21.7.2015
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>
 Viitattu 15.5.2015
- Salokoski, T. & Mustonen, A. 2007. Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin - katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin. Mediakasvatusseura. Helsinki.
- Sava, I. 2007. Katsomme - näemmekö? Luovuudesta, taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista. WS Bookwell Oy. Juva.
- Setlementtiliitto. Lapsi- ja nuorisotyö. Me kaikki! Sukupuolisensitiivisyys.
<http://www.setlementti.fi/sukupuolisensitiivisyys/sukupuolisensitiivisyys2/> Viitattu 17.3.2015
- Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. 2013. Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Ammattieettinen lautakunta. Helsinki.
- Tapscott, D. 2010. Syntynyt digiaikaan. WS Bookwell. Porvoo.
- Tarvonen, H-M. 2014. <http://www.hs.fi/urheilu/a1403843622248> 27.6.2014. Helsingin Sanomat. Urheilu. Viitattu 15.5.2015
- Turunen, K. E. 2005 Ikävaiheiden kriisit. WS Bookwell Oy: Juva.
- Tyttötyön kansio. 2012. Tyttötyön kansio. Setlementtijulkaisuja 30. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry.
- Valtikka.fi. 2012. Ohjaajille. Osallistava kasvatusta. Dialoginen vuorovaikutus.
<http://www.valtikka.fi/ohjaajille/osallistava-kasvatusta/dialoginen-vuorovaikutus/> Viitattu 7.7.2015
- Vilén, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2002. Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY.
 Ensimmäinen lähde alkaa tästä, riviväli 1

Taulukot

Taulukko 1: Opinnäytetyön tavoitteet, toteutus ja arvioinnin mittarit.....	9
Taulukko 2: Toimintakertojen aiheet ja osatavoitteet	25
Taulukko 3: Mediaryhmän säännöt.....	27

Liitteet

Liite 1 Mediaryhmän juliste	69
Liite 2: Lupalomake osallistujien huoltajille	70
Liite 3: Palautelomakkeen kysymykset.....	71
Liite 4: Harrastustodistus	72

Liite 1 Mediaryhmän juliste

MEDIARYHMÄ

noin 13-17 –vuotiaalle tytöille Helsingin Tyttöjen Talolla

- ♥ keskiviikkoisin klo 17.30-19.30 Helsingin Tyttöjen Talolla (Toinen Linja 3, 2½ krs.)
- ♥ maaliskuusta toukokuuhun, ensimmäinen ryhmäkerta ke 4.3.2015
- ♥ osallistuminen maksutonta!

... animaatio, valokuvaus, blogi, ääni, video, some, lehdet, tv, ajankohtaiset aiheet ...
→ Mikä just sua kiinnostaa? Tule rohkeasti mukaan!

Mediaryhmässä tutustutaan median eri puoliin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä toteutetaan sisältöä virtuaaliseen Tyttöjen Taloon eli e-Taloon osoitteessa www.e-talo.fi. Osallistuminen ei vaadi aiempaa kokemusta.

Kurssin ohjaavat Anna-Sofia Sysser, Tiia Nässi ja Marleena Mildebrath. Sysser on teatteri-ilmalaisuuden ohjaaja ja työskentelee Helsingin Tyttöjen Talolla ohjaajana. Mildebrath ja Nässi ovat sosionomiopintojensa loppusuoralla ja suorittivat työharjoittelunsa Tyttöjen Talolla, Nässi Espoossa ja Mildebrath Kuopiossa. Ohjaajat ovat tutustuneet median eri puoliin niin töissä kuin vapaallakin.

Ilmoittaudu pian osoitteeseen: tyttojentalo@tyttojentalo.fi, **Seuraava ryhmäkerta 18.3.**
Lämpimästi tervetuloa!

Liite 2: Lupalomake osallistujien huoltajille

Hei,

Toteutamme Helsingin Tyttöjen Talolla mediaryhmän noin 13-19 -vuotiaille tytöille osana opinnäytetyötämme. Jokaiselta ryhmään osallistuvalla tarvitaan huoltajan lupa osallistumisle oppilaitoksemme pyynnöstä.

Mediaryhmässä tutustutaan median eri puoliin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä toteutetaan sisältöä virtuaaliseen Tyttöjen Taloon eli e-Taloon osoitteessa www.e-talo.fi. Osallistuminen ei vaadi aiempaa kokemusta.

Kurssin ohjaavat Anna-Sofia Sysser, Tiia Nässi ja Marleena Mildebrath. Sysser on teatteri-ilmaisun ohjaaja ja työskentelee Helsingin Tyttöjen Talolla ohjaajana. Mildebrath ja Nässi ovat sosionomiopintojensa loppusuoralla ja suorittivat työharjoittelunsa Tyttöjen Taloilla, Nässi Espoossa ja Mildebrath Kuopiossa. Ohjaajat ovat tutustuneet median eri puoliin niin töissään kuin vapaallakin.

Huomioimme ryhmän toiminnassa Tyttöjen Talon sekä Kalliolan Settlementin arvoja, joita ovat osallisuus, matalakynnyksisyys, vertaisuus ja sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisyys, erilaisuuden hyväksyminen, luottamus ihmisen ja yhteisön kykyyn ratkaista itsenäisesti ongelmia ja tasa-arvoisuus. Lisäksi huomioimme myös nuorisotyön ammattieettiset ohjeet. Ryhmään osallistujien henkilöllisyys ei tule ilmi opinnäytetyössämme.

Jos herää kysymyksiä voitte ottaa yhteyttä:

Opinnäytetyön tekijöiden yhteystiedot:

Marleena Mildebrath, marleena.mildebrath@student.laurea.fi, 045xxxxx
Tiia Nässi, tiia.nassi@student.laurea.fi, 045xxxxx

Oppilaitoksen ja ohjaavan opettajan yhteystiedot:

Laurea Ammattikorkeakoulu, Ratatie 22, Tikkurila, Vantaa
Ira Stiller, ira.stiller@laurea.fi

Tyttöjen Talon yhteystiedot:

Helsingin Tyttöjen Talo, Toinen Linja 3, Helsinki.
Anna-Sofia Sysser, anna-sofia.sysser@tyttojentalo.fi

Pyydämme palauttamaan tämän lupalomakkeen viimeistään 11.3.

Huoltajan allekirjoitus, nimenselvennys & päiväys

Liite 3: Palautelomakkeen kysymykset

Tyttöjen mediaryhmä - Kysely

Osallisuus

Muistele ensimmäistä ryhmäkertaasi. Mitkä olivat tavoitteesi ryhmän suhteen? Toteutuivatko ne?

Miten osallistuit ryhmän toimintaan ja suunnitteluun?

Mitä sinä toit ryhmään? (osaamista, ideoita, positiivisuutta, jotain muuta?)

Mikä toiminta oli kivointa? Entä haasteellisinta?

Mediakriittisyys

Opitko uutta mediasta? Mitä opit?

Kuinka tärkeänä pidät mediakriittisyyttä? Miksi?

Miten suhtautumisesi mediaan on muuttunut, vai onko se?

Tyttöjen Talon arvot

Saitko olla oma itsesi?

Millaista oli osallistua ryhmään (oliko ryhmään helppo/vaikea, mukava/epämukava tulla)?

Huomioitiinko sinun mielipiteesi ja ideasi? Anna esimerkkejä..

Näkyväksi tuleminen

Koitko luoneesi jotain mediaa muiden koettavaksi ja nähtäväksi?

Miltä tuntuu, että muut ovat nähneet julkaisujanne?

Olisitko toivonut enemmän tai vähemmän näkyvyyttä? Miksi

Ohjaus

Mitä mieltä olet ryhmän ohjauksesta?

Minkä kouluarvosanan (4-10) annat ohjaajille?

Olisitko toivonut jotain muuta ohjaajilta/ohjauksesta? Mitä?

Yleistä

Mitä jäit kaipaamaan ryhmältä?

Mitä kautta kuulit ryhmästä?

Miksi tulit ryhmään?

Jos jätit ryhmän kesken, tai et päässyt jokaiselle ryhmäkerralle, miksi?

Vapaa sana:

Sydämelliset kiitokset vastauksista ja osallistumisesta ryhmään!

Liite 4: Harrastustodistus

Harrastustodistus

OSALLISTUJAN NIMI on osallistunut Mediaryhmään Helsingin Tyttöjen Talolla keväällä 2015. Ryhmä kokoontui keskiviikkoisin klo 17.30-19.30, yhteensä 9 kertaa. Mediaryhmässä tutustuttiin median eri puoliin ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä tuotettiin sisältöä ryhmän omaan blogiin. Ryhmäkertojen aiheina olivat mm. animaatio, valokuvaus, bloggaaminen, radio, sosiaalinen media ja uutiset.

NIMI on aktiivinen, lahjakas ja luova nuori. Hän on osoittanut vahvaa kiinnostusta median eri puoliin. Hän osaa jo monenlaisia taitoja ja oppi nopeasti uusia. Suosittelemme lämpimästi NIMI mediatoiminnan ja muiden taidet- tai kulttuurialan harrastusten tai opiskeluiden pariin. Koemme, että hänessä on upeaa potentiaalia vaikka mihin!

Helsingissä 6.5.2015

Kurssin ohjaajat:

Tiia Nässi

Anna-Sofia Sysser

Marleena Mildebrath